PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 100 lir

Leto XXX. Št. 28 (8734)

TRST, sobota, 2. februarja 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

NA ZAHTEVO SOCIALISTOV PO IZSLEDKIH PREISKAVE O PRIKRIVANJU PETROLEJSKIH PROIZVODOV

NEPRIČAKOVANO ODLOŽEN SKLEP O PODRAŽITVI BENCINA VPRAŠANJE BO NA DNEVNEM REDU LEVOSREDINSKEGA VRHA

Na ponedeljkovem sestanku tajnikov vladnih strank bodo morali rešiti še mnoge druge kočljive probleme - Nekatere sile v koaliciji leve sredine bi želele vladno krizo

RIM, 1. — Medministrski odbor za cene — CIP — ki bi se moral danes sestati in sklepati o podražitvi cene bencina, nekaterih drugih petrolejskih proizvodov in cele vrste živil, se nepričakovano ni sestal. Uradnih obrazložitev ni, razen one, da bo minister za industrijo, ki predseduje odboru, v prihodnjih dneh odsoten. Dejansko pa so sejo CIP — in torej tudi podražitev cene bencina — odložili na zahtevo socialistov.

PSI je namreč mnenja, da je nemogoče sedaj povišati ceno bencina glede na presenetljive zaključke sodne preiskave proti petrolejskim industrijcem, o kateri poročamo v drugem članku. Poleg tega pa so socialisti mnenja, da ne gre toliko za gospodarsko - tehnično vprašanje, ki bi ga lahko rešil medministrski odbor, pač pa že za politično vprašanje, o katerem naj odloča vrh leve sredine, ki se bo sestal prihodnji ponedeljek. Posledica tega je, da se bencin vsaj še za nekaj dni ne bo podražil.

Vprašanje cene bencina pa je samo še dodaten problem, s katerim se bo moral ukvarjati ponedeljkov vrh. Problemov pa je cela vrsta in so vsi zelo kočljivi. Na dnevnem redu vrha se je dejansko nabralo toliko spornih točk, da bodo imeli tajniki štirih strank leve sredine dokaj težko delo, če bodo hoteli odstraniti temne sence, ki so se zgrnile nad vlado.

Kot smo omenili, je vprašanj, ki pretresajo vladno koalicijo, nič koliko. Naj naštejemo samo glavne: začnimo pri nameravani splošni stavki, proti kateri se je Fanfani izrekel z veliko ostrino, medtem ko socialisti ugotavljajo, da je nezadovoljstvo sindikatov z vladno akcijo upravičeno. Nič manj važno ni vprašanje referenduma: bliža se propagandna kampanja, na kateri bo vlada razdvojena, saj se bodo KD in njeni vladni partnerji znašli na nasprotnih okopih. Napoved, da se ministri ne bodo udeležili kampanje, še ne pomeni, da ne bo referendum imel posledic tudi na vlado. Končno je tu še polemika okrog oboroženih sil, ki poteka predvsem med socialisti in socialdemokrati. Gre za dokaj jalovo polemiko, saj je sam De Martino jasno povedal, da socialisti nikakor ne nasprotujejo oboroženim silam, ampak da so samo zaskrbljeni zaradi nekaterih vznemirljivih pojavov v vojaških krogih, kot na primer zaradi zadeve s prevratniško organizacijo «Vetrovnico», v katero so vpleteni nekateri visoki častniki italijanske vojske. Kljub tej jasni razlagi pa se še vedno čujejo očitki, da socialisti izpodkopavajo zaupanje državljanov v vojsko in da sejejo razdor med oboroženimi silami.

Jasno je, da nekatere sile izkoriščajo te polemike, da bi izvajale pritisk za odprtje vladne krize. Za vladno krizo je predvsem demokrščanska desnica z Andreottijem na čelu: ne gre samo za osebno užaljenost bivšega predsednika vlade, ki je bil na nelep način odslovljen na zadnjem demokrščanskem kongresu, ampak za globlje politične vzroke. Desnica KD bi namreč želela sestavo nove, enobarvne, seveda demokrščanske vlade, ki bi bila na oblasti prav v času, ko bi potekala kampanja za referendum; to bi pa prišlo zelo prav nasprotnikom razporoke in klerikalnim ter reakcionarnim krogom. Kaže pa, da bi tudi večina v PSDI rada videla odprtje vladne krize, predvsem zaradi tega, ker bi ji to omogočilo odložitev strankinega kongresa, na katerem bo po vseh predvidevanjih moralo priti do frontalnega spopada med sedanjim vodstvom in Saragatovimi pristaši. V tej luči si lahko razlagamo tudi, zakaj nekateri socialdemokrati umetno podpihujejo polemiko s socialisti o oboroženih silah.

Še najbolj odločno nasprotuje vladni krizi prav tista vladna stranka, ki je s sedanjo vlado najmanj zadovoljna, namreč socialisti. Že na včerajšnji seji vodstva je bilo poudarjeno, da socialisti ne morejo mirno gledati na sedanji način reševanja — pravzaprav nereševanja — gospodarske krize, ko morajo dejansko najhujše žrtve prenašati prav delavski sloji in državljani z najnižjimi dohodki. Dejansko pa se socialisti zavedajo, da je alternativa sedanji vladi samo premik na desno, kar pa je seveda še bolj nesprejemljivo.

Zato si socialisti še najbolj prizadevajo, da bi bil ponedeljkov vrh zares uspešen. Jutrišnji «Avanti» piše, da bo moral vrh pokazati, ali je KD pripravljena dati demokratičen odgovor na temačno krizo, ki pretresa državo. Mancinijeva struja pa v svoji noti poudarja, da socialisti, kot tudi ostale levičarske sile in sindikati, ne morejo sprejemati sedanjega stanja depresije, ki ni samo gospodarska, ampak tudi politična. Prav tako ne morejo socialisti nuditi kritja vladi, ki bi ne bila sposobna premakniti gospodarskega in družbenega položaja s sedanjega stanja. Zato mora vrh izredno resno in preudarno proučiti vladno politiko zadnjih šestih ali sedmih mesecev. Ponedeljkov vrh mora biti drugačen od novembrskega vrha, ko je bilo dogovorjeno, da je treba ustvariti nov model razvoja, ki je doslej ostal le na papirju, medtem ko se je v resnici razvil napad na življenjsko raven ljudskih množic.

Tudi član vodstva in večinske struje PSI Vittorelli je danes izjavil, da PSI ne odobrava sedanje politike, da pa je proti odprtju krize. Vittorelli ugotavlja tudi, da se je politično ozračje v zadnjem času zelo poslabšalo in da s številnih strani skušajo povzročiti preokret, kajti drugače bi si ne mogli razlagati nekaterih polemik okrog splošne stavke ali okrog stališča PSI do oboroženih sil. Vittorelli zaključuje s pozivom «važnim predstavnikom demokratičnega političnega življenja», naj ne ogrožajo levega centra samo zato, da bi zmagali na referendumu ali na strankinem kongresu, kajti to mi ne bilo pogubno samo za vlado, ampak tudi za republiko.

Čedalje obsežnejše preiskave o prikrivanju naftnih izdelkov

RIM, 1. — Državno pravdništvo je zahtevalo na vpogled spiske o preiskavi, ki jo vodijo pretorji v zvezi s prikrivanjem petrolejskih proizvodov. Šef državnega pravdništva dr. Elio Siotto hoče namreč proučiti elemente, ki so jih do sedaj zbrali, da bi ugotovil, če sodijo ali ne v pristojnost njegovega urada. Pretorji so poslali na sedež državnega pravdništva fotokopije vseh spisov, ohranili pa so originale, na podlagi katerih bodo nadaljevali preiskavo.

Medtem je prispel v Rim pretor iz Mester Umberto Mariani, ki se je tako pridružil svojima rimskima kolegoma Amendoli in Venezianu ter pretorju iz Genove Almerighiju. Tudi v Mestrah so v teku raziskave, da bi ugotovili, ali so čistilnice, ki delujejo na tamkajšnjem območju prikrile petrolejske proizvode in če so petrolejske družbe podkupile nekatere državne funkcionarje, da bi dosegle zvišanje cene bencina in plinskega olja za ogrevanje. Dr. Mariani je namreč ugotovil, da so nekatere mestrske čistilnice v teku leta 1973 obdelale večje količine surovega petroleja kot v letu 1972. ne da bi o tem obvestile pristojne organe.

Amendola, Veneziano in Almerighi proučujejo dokumente, ki so jih v prejšnjih dneh zaplenili na sedežu petrolejskega združenja v nekaterih bankah. V teku svojih preiskav so baje ugotovili, da so nekatere petrolejske družbe ustanovile poseben sklad, iz katerega, tako menijo preiskovalci, so podkupovali državne funkcionarje. Med dokumenti, ki so jih zaplenili, je bila vrsta čekov, med katerimi eden za 1,3 milijarde lir. Sedaj skušajo ugotoviti, kdo jih je vnovčil, saj so bili naslovljeni na izmišljene osebe.

Preiskave so se razširile na vrsto italijanskih mest od Rima in Genove, do Bocna, Barija, Neaplja, Ancone, Senigallie in Cavarzere. Pretorji skušajo ugotoviti, če je utemeljena domneva, da so v afero vpletene tudi politične osebnosti. V rimskih sodnih krogih menijo, da bo v prihodnjih dneh preiskava v tej smeri razkrinkala vrsto političnih osebnosti. V parlamentu so postavili vladi vprašanje, ali je res, da so bile nakazane ogromne vsote denarja neki reklamni družbi, ki je v tesnem stiku s KD. Obenem hočejo vedeti ali je omenjeno podjetje potem delno razdelilo prejeti denar nekaterim strankam.

Poslanci KPI za ukinitev ukrepov za varčevanje s petrolejskimi proizvodi

RIM, 1. — Komunistični poslanci Barca, D'Alema in drugi so naslovili na predsednika vlade in na ministra za industrijo in za notranje zadeve poslansko vprašanje, v katerem sprašujejo, ali ne namerava vlada takoj ukiniti sedanje omejitve avtomobilskega prometa ob praznikih, še pred uvedbo alternativnih ukrepov za varčevanje s petrolejskimi proizvodi. Poslanci KPI ugotavljajo, da bi bilo to potrebno glede na večjo ponudbo bencina na italijanskem trgu, na znake nižanja cene nafte na evropskem trgu, na ukinitev omejevalnih ukrepov v številnih drugih državah in končno glede na zelo hudo škodo, ki jo je utrpel italijanski notranji turizem.

RIM, 1. — Predsednik vlade Rumor je sprejel v palači Chigi zakladnega ministra La Malfa. Sam minister je po sestanku povedal, da je poročal Rumorju o mednarodnem monetarnem položaju.

V TOREK V BEOGRADU TISKOVNA KONFERENCA

PRIPRAVE ZA MEDNARODNO KONFERENCO O MANJŠINAH

V pripravljalni odbor bodo imenovani slovenski predstavniki goriške pokrajine

Tiskovni urad tržaške pokrajine je včeraj izdal naslednje uradno sporočilo:

«Po pripravljalnem sestanku znanstvene komisije novembra v Trstu prihajajo v zaključno fazo priprave za mednarodno konferenco o manjšinah, ki jo organizirata tržaška in goriška pokrajina pod pokroviteljskom dežele. Na znanstveni in na politični ravni obstaja široko zanimanje za to veliko evropsko zborovanje, ki bo konec maja v prostorih tržaške pomorske postaje. O zanimanju pričajo dosedaj prejeta sporočila o sodelovanju s posegi na univerzitetni ravni o temah, o katerih se bo razpravljalo.

Pripravljalni odbor konference, ki združuje vse politične sile ustavnega loka (od komunistične do liberalne stranke) je v teh dveh mesecih opravil obsežno delo, da bi osvestil javno mnenje v raznih evropskih državah. Kako so vprašanja manjšine pogosto tudi dramatično aktualna, se je izkazalo med številnimi srečanji predsednika pokrajine Zanettija, ki predseduje tudi pripravljalnemu odboru, v Italiji in drugod. Ponovno je bila utrjena vloga in pomen, ki jo lahko ima konferenca kot originalen in nov prispevek za rešitev teh vprašanj in kot izraz demokracije in svobode.

Glede organizacijskih obveznosti pa bo prihodnji teden v torek 5. februarja v Beogradu tiskovna konferenca pripravljalnega odbora. S tem bo zaključen krog podobnih pobud, do katerih je prišlo na evropski ravni, da se o konferenci opozori javnost in da se angažirajo znanstveni sodelavci.

Pripravljalni odbor pa je imel medtem tudi več sestankov in so ga razširili s številnejšim zastopstvom goriške pokrajine. Preučili so organizacijske podrobnosti in okvirni program majskega dela. Kot je predlagala znanstvena komisija, bodo konferenco pričeli z nekaterimi poročili o zgodovinskih aspektih zaščite narodnostnih manjšin in o naslednjih specifičnih vprašanjih: uporaba jezika, šolstvo in kultura; socialno - gospodarske značilnosti ozemlja in pravna ter ustavna vprašanja. Okrog teh treh tem se bodo znotraj konference ustvarile diskusijske skupine, da se omogoči konkretnejša razprava in raziskave.»

Iz uradnega sporočila je razvidno, da bo v precejšnjem presledku prihodnji teden tiskovna konferenca v Beogradu, medtem ko so bile že prej v petih evropskih glavnih mestih Londonu, Parizu, Bonnu, Bruslju in na Dunaju. V Beogradu bodo na tiskovni konferenci, ki bo v torek dopoldne ob 11. uri v prostorih novinarskega kluba, poleg predsednika pokrajine prisotna tudi večina članov pripravljalnega odbora in velika večina članov jugoslovanskega dela znanstvene komisije. Tiskovna konferenca bo torej na zelo visoki ravni, znano pa je tudi, da za njo obstaja veliko zanimanje v jugoslovanskem glavnem mestu, kar je razumljivo, saj bo majska konferenca o manjšinah v prvi vrsti razpravljala o položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Iz uradnega poročila tudi izhaja, da je bil pripravljalni odbor razširjen, ker so vanj imenovali nove predstavnike goriške pokrajine in to predstavnike slovenske narodnosti. Pripravljalni odbor je poleg tega izdelal podroben program majske konference, o katerem bo obširneje govor na beograjski tiskovni konferenci, o kateri bomo obširno poročali.

VČERAJ SE JE SESTALO TAJNIŠTVO FEDERACIJE

Šele po novem srečanju z vlado dokončen sklep o splošni stavki

O tem vprašanju bo odločalo vodstvo federacije, ki se bo sestalo 12. in 13. februarja

RIM, 1. — Dokončni sklep o proglasitvi vsedržavne splošne stavke bo sprejelo vodstvo federacije CGIL, CISL in UIL, ki se bo sestalo 12. in 13. februarja. Tako so odločili na današnjem sestanku tajništva federacije, ki so se ga udeležili generalni tajniki Lama, Storti in Vanni. To nikakor ne pomeni, da splošne stavke ne bo, nasprotno, skoraj gotovo jo bodo proglasili, toda šele po srečanju z vlado, ki je na programu 8. februarja. S tem pa je tudi dana možnost vladi, da s konkretnimi obvezami in pravočasnimi učinkovitimi pobudami prepriča sindikate, naj se odpovedo temu sredstvu pritiska, kar pa bodo sindikati pripravljeni storiti samo v primeru, da bo dal nameravani razgovor z vlado nad vseh zadovoljive rezultate.

V uradnem poročilu o današnji seji tajništva federacije je med drugim rečeno, da bo 6. februarja, torej dva dni pred srečanjem z vlado, tiskovna konferenca, na kateri bodo sindikalisti obrazložili svoja gledanja na gospodarski in politični položaj. Glede srečanja z vlado poročilo poudarja potrebo po postavljanju zahtev, ki bi bile v skladu s celotno strategijo sindikata, kakršna je bila definirana na vodstvu federacije decembra lani, in ki naj bi istočasno ustrezala najbolj nujnim potrebam zaščite kupne moči delavcev in ljudskih množic. Na srečanju z vlado namerava federacija doseči take rezultate — pa čeprav delne — ki naj bodo izraz politične volje, ki bi ne bila pasivna pred sklepi velikega kapitala, pač pa bi naj bi se odločno lotila krize v doglednih terminih s posegom na gospodarske strukture in s ščitenjem kupne moči dohodkov od dela, predvsem najnižjih. V tem pogledu — je še rečeno v poročilu tajništva federacije — bodo postavljene točne zahteve.

Do sklepa, da prepusti dokončno odločitev o sklicanju stavke vodstvu federacije, je tajništvo prišlo po proučitvi rezultatov včerajšnjih zasedanj UIL in CISL. Oba sindikata sta z večino glasov podprla predlog o splošni stavki, vendar je tako v UIL kot v CISL prišlo med razpravo do vročih polemik. Tako se je proti stavki izrekla socialdemokratska komponenta v UIL, še najbolj kritična do predloga CGIL pa je bila manjšina v CISL, ki jo vodi bivši pomožni tajnik Scalia. Sedanji pomožni tajnik Macario pa je ob zaključku zasedanja CISL odgovoril na kritike in očital nasprotnikom splošne stavke, da niso predlagali alternativnih oblik boja za dosego tistih ciljev, glede katerih obstaja tudi v CISL popolno soglasje. Macario je tudi poudaril, da dokončni sklep o proglasitvi stavke pritiče federaciji, zaradi česar morajo sindikalne zveze pojasniti samo svojo usmeritev, ne pa sprejemati dokončnih stališč. Končno je Macario dejal, da so sindikati postavili vladi na zadnjem srečanju 21. decembra konkretne predloge in da bo sedaj odvisno od vladnih odgovorov, kako bodo sindikati razvijali svojo nadaljnjo akcijo.

Na sindikalnem področju beležimo danes trjurno stavko v vseh obratih turinskega Fiata. V Fiatu bodo ponovno stavkali 7. februarja, ko bo istočasno tudi stavka v vseh velikih industrijskih podjetjih Turina in pokrajine. Stavka bo trajala štiri ure, v Fiatu pa osem.

Seja CIPE

RIM, 1. — Danes se je sestal medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje (CIPE), ki je med drugim odobril naložbe za 1.122 milijard in 300 milijonov lir na Jugu. Kot je povedal minister za južno blagajno Donat Cattin, bo ta denar namenjen razširitvi že obstoječih obratov in za zgradnjo novih, predvsem na kemijskem področju.

DAMASK, 1. — Glavni sirske vojske je sporočil, da je bilo deset izraelskih vojakov ubitih ali ranjenih med spopadom s sirskimi oboroženimi silami na področju osrednjega Golana. V

Zahodnonemški zunanji minister v Rimu

Včeraj je prispel v Rim zahodnonemški zunanji minister Walter Scheel, ki se je pogovarjal s predsednikom republike Leonejem (na sliki) in z ministrskim predsednikom Rumorjem

SOLIDARNOST Z BENEŠKIMI SLOVENCI

Klub organizacije Združenih narodov osnovne šole Vinica pri Črnomlju je v zvezi s prepovedjo pošolskega poučevanja slovenščine v Beneški Sloveniji naslovil na vlado republike Italije naslednje protestno pismo:

«Odnosi med Jugoslavijo in Italijo so vzgled dobrega sodelovanja med državama z različnimi družbenimi sistemi. Saj je jugoslovansko-italijanska meja znana v svetu kot najbolj odprta. Doseženi so tudi veliki uspehi na področju gospodarskega in kulturnega sodelovanja, kar je nedvomno v prid narodom obeh držav ter varnosti v tem delu Evrope. Zato se toliko bolj čudimo posegu Videmske prefekture in Šolskega skrbništva proti pravicam pošolskega izobraževanja slovenskih otrok v šoli na Brdu in Teru. Ta ukrep nas zaskrbljuje še posebej zato, ker spominja na mračne fašistične metode zatiranja slovenske besede v preteklosti. Ugotavljamo, da zahteve šolskega patronata na Brdu, temeljijo na pravicah do poučevanja manjšinskega jezika, ki jih daje člen 6 ustave republike Italije in člen 3 deželnega statuta ter člen 26 Deklaracije o človekovih pravicah, ki jo je podpisala tudi Italija. Zato smo prepričani, da vlada Italije ne bo dovolila kršitev osnovnih pravic zaščite narodnosti tega območja in da bo storila vse, da bo takoj preklican ukrep Videmske prefekture in Šolskega skrbništva.

Menimo, da bi bilo potrebno zagotoviti ugodnosti določb 6 ustave, ki se nanašajo na poučevanje jezika majšine, v vsej Furlaniji - Julijski krajini, saj bi na ta način postale manjšine resničen most prijateljstva med dvema sosedoma in ne vir napetosti in slabih odnosov.»

Gromiko obišče Washington

MOSKVA, 1. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko bo prihodnjo nedeljo prispel v Washington, kjer se bo sestal s predsednikom Nixonom in z državnim tajnikom Kissingerjem, da bi proučili aktualna vprašanja v sovjetsko - ameriških odnosih ter mednarodne probleme obojestranskega interesa. Sovjetska tiskovna agencija TASS poroča, da je Gromika povabila ameriška vlada na krajši obisk.

Gromiko je spremil generalnega tajnika KP SZ Brežnjeva na Kubo, od koder bo odpotoval v ZDA. Obe velesili imata mnogo skupnih interesov, ki lahko opravičijo potovanje sovjetskega zunanjega ministra: predvsem drugi Nixonov obisk v Sovjetski zvezi, ki bi moral biti po neuradnih vesteh junija letos, nato pogajanja SALT in pogajanja za skrčenje oboroženih sil v srednji Evropi. Nadalje položaj na Bližnjem vzhodu, vseevropska konferenca ter gospodarsko - trgovinski odnosi med obema državama.

Poleg potovanja v ZDA bo Gromiko februarja obiskal Italijo v okviru dvostranskih posvetovanj, o katerih so se domenili oktobra 1972, nato se bo še udeležil pogovorov, ki jih bo imel francoski predsednik Pompidou v SZ. Takoj zatem bo sovjetski zunanji minister odpotoval v Egipt in morda v nekatere druge države Bližnjega vzhoda.

USPEŠNI POGOVORI MINISTRA MORA S PREDSTAVNIKI TEHERANSKE VLADE

Italijanski zunanji minister po zaključku obiska v Iranu prispel v Saudsko Arabijo

JIDDAH, 1. — Zunanji minister Moro je v okviru svojega potovanja po arabskih državah prispel danes zvečer v Saudsko Arabijo, kjer sta ga sprejela saudski zunanji minister Sakaf in italijanski veleposlanik pri arabski vladi. Moro je danes zaključil obisk v Iranu, kjer ga je na letališču v Teheranu pozdravil njegov perzijski kolega Kalatbari. Pred odhodom je Moro dejal, da so bili pogovori, ki jih je imel v Teheranu, zelo zanimivi in da bodo osnova plodnega sodelovanja med obema državama. Izjavil je, da so pogovori potekali v glavnem o energetskem vprašanju, o pošiljkah petroleja, o njegovi ceni ter o ceni, ki jo ima v industrializiranih državah.

Minister Moro je obrazložil stališče italijanske vlade do teh vprašanj ter je dodal, da so razpravljali tudi o razvojnih načrtih Irana, za katere se Italija zelo zanima, ker meni, da bi se lahko udeležila tega procesa v obojestransko korist. Moro je dodal, da ni podpisal nobenega sporazuma o dobavi petroleja, saj to ni bil cilj njegovega obiska. Za sedaj, je rekel Moro, ni v okviru EGS nobene skupne energetske politike, če bi do tega prišlo, bi Italija bila pripravljena na sodelovanje.

Zvečer se je šef italijanske diplomacije sestal z devetimi italijanskimi veleposlaniki v državah Bližnjega vzhoda in v Sudanu, ki so mu poročali o gospodarsko - političnem položaju v državah, kjer opravljajo svojo misijo. Jutri zjutraj bo Moro začel vrsto političnih pogovorov s predstavniki Saudske Arabije. Najprej se bo sestal z zunanjim ministrom, s katerim bo po neuradnih vesteh iz italijanskih diplomatskih krogov razpravljal o položaju na Bližnjem vzhodu

Egiptovski ukrepi za ponovno odprtje Sueškega prekopa

KAIRO, 1. — Egiptovski predsednik Sadat je sprejel delegacijo Palestincev, ki jo je vodil Jaser Arafat in v kateri so bili palestinski voditelji iz zasedene Cisjordanije. Današnji kairski dnevnik «Al Ahram» poroča, da je Sadat rekel Palestincem, da se vojna z Izraelom ne bo končala dokler ne bodo osvobodili vseh arabskih zasedenih ozemelj in dokler ne bodo zagotovili nacionalnih pravic palestinskemu ljudstvu.

Sadat je tudi zagotovil Palestincem, da izraelske ladje ne bodo plule skozi Sueški prekop, dokler se vojna ne bo končala. Egipt ne bo podpisal mirovnega sporazuma z Izraelom, dokler se okupator ne bo umaknil z vseh zasedenih ozemelj in ne bo zagotovil zakonitih pravic palestiskemu ljudstvu. Egiptovski predsednik je v pogovoru z Arafatom in s palestinsko delegacijo rekel, da Egipt ne išče delne rešitve krize na Bližnjem vzhodu in da ne bo prepustil sovražniku niti en centimeter arabskega ozemlja.

Vsi egiptovski dnevniki pišejo o posebnih kreditih za ponovno odprtje Sueškega prekopa, za obnovitev mest vzdolž prekopa ter za obnovitev pristanišč Suez, Port Tevfik in Adabia. Za ponovno odprtje Sueškega prekopa so doslej določili približno 33 milijonov dolarjev, številne tuje družbe so ponudile svojo finančno in tehnično pomoč. Opazovalci v Kairu ugotavljajo, da Egipt vlaga velike napore v mirovne namene.

V teku včerajšnje seje egiptovskega ministrskega sveta, ki je bila posvečena obnovitvi mest na področju Sueškega prekopa, so sprejeli vrsto ukrepov. Čimprej bodo organizirali javne storitve v Suezu, še zlasti električni tok, vodo, in zveze. Egiptovska vlada bo poslala na področje, ki ga bodo Izraelci zapustili številne izvedence, da bi ugotovili v kakšnem stanju so petrolejske čistilnice in kaj je potrebno, da bi spet začele obratovati. Vlada je sklenila, da bo čimprej obnovila železniško povezavo med prizadetim področjem in Kairom.

OBISK JUGOSLOVANSKEGA PREDSEDNIKA NA DALJNEM VZHODU

Titovo potovanje se bliža h koncu

Popolna enakost pogledov na mednarodna vprašanja med jugoslovanskimi in bangladeškimi predstavniki

DAKA, 1. — Predsednik Tito je večji del današnjega dne s soprogo in z ostalimi člani jugoslovanske delegacije v spremstvu premiera Rahmana in drugih najvišjih voditeljev Bangla deša prebil na ladji po reki Ganges in njenih rokavih. Zvečer je predsednik Tito s soprogo bil gost majhne jugoslovanske kolonije v Daki.

Sinoči je predsednik republike v svoji residenci priredil večerjo v čast predsednika republike Bangla deša Ullaha in premiera Rahmana. Na večerji so bili poleg predsednika skupščine skoro vsi člani vlade, visoki funkcionarji parlamenta in lige Avami in druge ugledne osebnosti političnega in javnega življenja Dake. V svoji zdravici na večerji se je Tito toplo zahvalil za pozornost, ki mu je bila izkazana med obiskom. Poudaril je, da je v razgovorih o dvostranskih odnosih in mednarodnih vprašanjih prišla do izraza polna enakost pogledov. Izrazil je željo, da bi se sodelovanje med obema državama na zunanjepolitičnem področju še bolj razvijalo in preoričanje, da bosta Jugoslavija in Bangla deš prispevala čimveč, da bi svet bil boljši kot je danes.

Na koncu svoje zdravice je Tito zagotovil, da bo Jugoslavija tudi v bodoče po svojih možnostih prispevala k razvoju Bangla deša.

Predsednik Ullah je v odgovoru na zdravico poudaril, da narod Bangla deša visoko ceni ideale resnice in pravice, katerim je Tito posvetil vse svoje življenje in da je velika sreča za Bangla deš, da je prišel na obisk. «Vi se niste omejili samo na ustvarjanje boljšega življenja za svoj narod, temveč ste se povsod, kjer so kolonializem, suženjstvo in težave, borili, da se to uniči,» je poudaril Ullah.

V svojem govoru včeraj popoldne na mitingu v vrtu predsedniške palače je Tito omenil milijonske žrtve, ki so padle za svobodo Bangla deša in dejal, da je bil svet za te ogromne žrtve gluh. «Jaz sem bil za to globoko ogorčen, je dejal Tito, kajti vest tistih, ki bi morali delovati v smeri, da se take stvari nikdar več ne ponovijo, je bila mrtva.» Tito je izrazil prepričanje, da bo ljudstvo Bangla deša pod vodstvom Mudžibura Rahmana doseglo vedno večje uspehe v graditvi svoje dežele in utrditvi neodvisnosti.

NEW YORK, 1. — Glasnik OZN je sporočil, da bo generalni tajnik Waldheim v prihodnjih urah vprašal predstavnike 135 držav članic, ali se strinjajo z alžirskim predlogom za sklicanje izrednega zasedanja generalne skupščine o vprašanju surovin in razvoja. Če bo večina držav odgovorila pozitivno na predlog predsednika Bumediena bodo sklicali izredno zasedanje v teku petnajstih dneh.

DANES

Sklep o podražitvi cene bencina je bil za sedaj odložen zaradi vznemirljivega razpleta sodne preiskave o prikrivanju petrolejskih proizvodov, med katero je med drugim prišlo na dan, da so petrolejski industrijci dali vladi povsem izkrivljene in lažne podatke o razpoložljivosti in ceni nafte. Vprašanje cene bencina bo zato na dnevnem redu ponedeljkovega vrha leve sredine, na katerem bodo morali razpravljati še o celi vrsti perečih problemov, ki vzbujajo polemike in nesoglasja med samimi vladnimi zavezniki. Poleg tega so tudi v sami koaliciji na delu sile, ki pritiskajo za odprtje vladne krize. Zato pa bo ponedeljkov vrh odločilnega pomena: če ne bo prišlo do dejanskega razčiščenja, bi se odprla stvarna možnost padca vlade.

Sindikati so medtem sklenili, da bodo dokončno sklepali o proglasitvi splošne stavke šele po srečanju z vlado, ki bo 8. februarja. Vse tri sindikalne zveze pa soglašajo o nujnosti stavke, če ne bo vlada dala zadovoljivih odgovorov

Devinsko - nabrežinska sekcija PSI je pismeno javila krajevnim sekcijam strank leve sredine, da ne bo več sodelovala na razgovorih za sestavo nove levosredinske občinske uprave.

URADNO SPOROČILO TAJNIKA SEKCIJE PSI CALDIJA

Nabrežinski socialisti so prekinili pogajanja o obnovitvi leve sredine

Po vsej verjetnosti danes ne bo nobenega sestanka

Tajnik sekcije socialistične stranke devinsko - nabrežinske občine Caldi je včeraj poslal tajništvom sekcij KD, PSDI in Slovenske skupnosti devinsko - nabrežinske občine pismo, v katerem pravi, da ne bodo več sodelovali pri pogajanjih o obnovitvi občinske uprave leve sredine. Tajnik Caldi se sklicuje na zaključke sestanka, ki je bil 30. januarja in nadaljuje, da bodo o morebitnih programsko - političnih sporazumih in o morebitni novi večini sporočili stališče PSI, ko se bo sestal občinski svet devinsko - nabrežinske občine.

To uradno sporočilo socialistične sekcije devinsko - nabrežinske občine priča o zaostritvi, do katere je prišlo na pogajanjih med strankami leve sredine in je zelo verjetno, da se ta pogajanja danes ne bodo nadaljevala. Razlogi za tako ostro stališče nabrežinskih socialistov so znani. Njihove kritike gredo predvsem na račun krajevnega vodstva krščanske demokracije, češ da se skuša vedno bolj izolirati in ustvariti v občini neko skupnost, ki je izven normalne logike sodelovanja. Kot primer navajajo oba otočka in čuden postopek pri najemni pogodbi ter pri gradnji, oziroma načrtov o gradnji športnega igrišča. Podobne kritike se nanašajo tudi na vodstvo turistične ustanove in na reševanje številnih drugih vprašanj.

Nova zaostritev devinsko - nabrežinske občinske krize pa je nedvomno tudi povezana z odnosi v socialistični stranki, saj je znano, da krajevna sekcija PSI v celoti pripada struji «riscossa socialista», medtem ko je pokrajinsko vodstvo v rokah Mancinijeve in levičarske struje. Zato je po vsej verjetnosti tudi to vprašanje povezano s sklepi, ki jih bo socialistična stranka sprejela v ponedeljek na seji pokrajinskega odbora.

VPRAŠANJE DR. DRAGA ŠTOKE

Izplačati odškodnino prizadetim prebivalcem v dolinski občini

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka je pred dnevi vložil na predsedstvo deželnega sveta vprašanje, v katerem opozarja svet, da je v juliju in avgustu leta 1969 podjetje SONAR med miniranjem hriba sv. Roka za gradnjo tovarne Velikih motorjev poškodovalo številne stavbe v Boljuncu, Dolini, Borštu, Ricmanjih in Domju. Prebivalci so se zaradi tega seveda pritožili in omenjeno podjetje ter Ustanova za tržaško industrijsko področje EZIT, ki je lastnik zemljišča, na katerem so zgradili tovarno, sta zagotovila, da bo škoda povrnjena in sta povabila prebivalce, naj prijavijo škodo na dolinski občini. Izvedenci podjetja SOMAR so izvedli preiskavo in se sporazumeli za povračilo škode, ki bi jo izplačali v treh mesecih. Odtlej so potekla že skoraj štiri leta in prizadeti lastniki hiš niso še prejeli nobene odškodnine.

Medtem so nekateri popravili škodo na svoje stroške, vendar pa so zelo razburjeni, ker niso še prejeli odškodnine. Namen imajo poslužiti se sodne oblasti za izterjavo odškodnine, če te ne bodo prejeli v kratkem času.

Zato svetovalec Štoka sprašuje, kdo je odgovoren za tako zavlačevanje izplačila odškodnine in kateri ukrep namerava sprejeti deželna uprava, da bodo prizadeti čimprej prejeli, kar jim pritiče.

DREVI V NABREŽINI

Važen sestanek članov PD Gruden in ŠD Sokol

Drevi ob 20. uri bo v prostorih PD Igo Gruden v Nabrežini širši sestanek, na katerega so vabljeni vsi člani PD Igo Gruden in ŠD Sokol. Na tem sestanku se bodo pogovorili o bodočem delovanju obeh društev, ki je v zadnjem času nekoliko pojenjalo. To velja predvsem za prosvetno društvo, saj je bilo v zadnjem času zelo malo prireditev. Na prosvetnem področju je najaktivnejši moški pevski zbor in zato lahko upravičeno pričakujemo, da bodo prav pevci priskočili na pomoč društvu in, kolikor jim čas dopušča, sodelovali tudi na organizacijskem področju. Vsekakor pa je zelo pomembno, da se drevišnjega sestanka udeleži čim več članov, kajti prav od tega sestanka je deloma odvisna bodočnost društva.

● **Danes** bo ob 19.15 v Slovenskem kulturnem klubu devinsko-nabrežinski župan Legiša predaval o pomenu Slovenske skupnosti in o sedanjem političnem položaju.

PO ŠTEVILU TELEFONOV

Trst na prvem mestu v Italiji

Italijansko združenje trgovinskih zbornic je te dni objavilo daljšo študijo o telefonskih storitvah v Italiji. Študija med drugim navaja, da je po gostoti telefonskih aparatov na prvem mestu v Italiji tržaška pokrajina (indeks 238,2 — italijansko poprečje = 100). Sledijo Genova, Rim, Milan, itd. V severni Italiji, kjer živi 46,1 italijanskega prebivalstva, je zbranih 63,3 odst. vseh telefonskih aparatov. V desetletju 1962-72 pa so zabeležili največji napredek glede novih povezav v mestih Lecce, Taranto, Caserta in Benevento, to je na jugu države.

Pokrajinska delavska konferenca KPI

Danes ob 9. uri se bo v Ljudskem domu v Ul. Madonnina pričela pokrajinska delavska konferenca KPI, ki jo organizira tržaška federacija kot pripravo za šesto vsedržavno konferenco, ki bo v Genovi. Uvodno poročilo bo imel Giorgio Canciani na temo «Delavski razred za naprednejše pogoje v tovarnah in v družbi ter za novo politično vodstvo države». Prisotna bosta deželni tajnik Cufaro in pokrajinski tajnik Rossetti.

Dijaki srednje šole pri Sv. Ivanu v Rižarni

NA VČERAJŠNJI SEJI DEŽELNEGA SVETA

Razprava o tehničnem stanju vozil podjetja «La Carsica»

Odbornik Cocianni priznal, da gre pogosto za dotrajana vozila - Kraške proge bo kmalu prevzel Acegat

Včeraj se je v Trstu sestal deželni svet. Po statutu se mora skupščina sestati vsaj dvakrat na leto, in sicer prvi delavnik v februarju in prvi delavnik v oktobru. Včerajšnji sestanek se uvršča prav med te «dolžnostne» seje; na njej so razpravljali o nekaterih vprašanjih ki so jih v zadnjem času sprožili posamezni svetovalci, v drugem delu zasedanja pa je skupščina soglasno odobrila zakonski osnutek, ki določa posebna finančna sredstva za potrebe deželnega odbora.

Sejo je nekoliko razgibala prisotnost večjega števila dijakov, ki obiskujejo tečaje strokovnih zavodov Enalc, Inapli in Iniasa. Kakor smo poročali v zadnjih številkah našega lista, je na tem področju v zadnjem času nastopilo nekakšno medvladje, saj je država prepustila pristojnosti na področju strokovnega izobraževanja — s tem poslom se namreč ukvarjajo omenjene ustanove — deželni upravi, ni pa hkrati nekazala finančnih sredstev, ki so potrebna za redno delovanje zavodov in za izvajanje predvidenih tečajev. Pristojni odbornik Romano je v tej zvezi dejal, da je država poskrbela za redno delovanje zavodov, ki se ukvarjajo s strokovnim izobraževanjem mladih kadrov v deželah z navadnim statutom, ni pa še uredila vprašanja za dežele s posebnim statutom. Deželna uprava se je že večkrat zavzela za to, da se to vprašanje reši v najkrajšem času, trenutno pa manjka še dokončni pristanek zakladnega ministrstva, ki mora nakazati potrebna finančna sredstva. Zavlačevanje v zvezi s tem vprašanjem je toliko bolj nerazumljivo, je dejal odbornik, ker je dežela Furlanija - Julijska krajina zahtevala od države le toliko denarja za strokovne tečaje, kolikor so ga državni organi že prej redno nakazovali našemu področju.

Zanimiv je bil tudi odgovor, ki ga je dal odbornik za promet Cocianni svetovalcu Slovenske skupnosti dr. D. Štoki v zvezi s tehničnim stanjem avtobusov tržaškega podjetja «La Carsica». Cocianni je dejal, da vsa vozila v javnem prometu pregledujejo vsako leto strokovnjaki civilne motorizacije, poleg tega pa imajo šoferji in potniki pravico v vsakem času zahtevati dodaten tehnični pregled dotrajanih vozil. Po drugi strani pa je tudi res, da so nekateri avtobusi v javnem prometu na Tržaškem zlasti v sedanjem prehodnem položaju neustrezni. Prav zato je bilo sklenjeno, da se vprašanje «La Carsica» reši izven okvira splošne preosnove javnega prometa na našem področju, in sicer tako, da se prekličejo vse deželne in občinske koncesije podjetju in da prevzame njegove proge mestno podjetje Acegat. Deželni odbor je prav te dni določil večji denarni znesek za odkup avtobusov in tehničnih naprav podjetja «La Carsica». Sedanje težave v prometu na kraških progah naj bi premostili s prenosom ustreznih storitev na Acegat, kar se bo po vsej verjetnosti zgodilo v prav kratkem času.

Deželni svet se bo ponovno sestal v torek, 12. februarja.

● **Deželno ravnateljstvo za gozdove** je objavilo 8. poročilo o snežnih razmerah v goratih predelih Furlanije - Julijske krajine. Poročilo navaja, da je v zadnjih dneh rahlo snežilo na celotnem alpskem področju, še posebno močno pa je snežilo na Kaninu in na Montažu. Plasti novozapadlega snega predstavljajo precejšnjo nevarnost plazov zlasti v višini nad 1800 metrov.

Predavanja krožka «H. Tuma»

Krožek za družbena vprašanja «H. Tuma», ki je bil ustanovljen na pobudo slovenskih članov PSI, je začel razvijati svojo dejavnost in ima v načrtu razna predavanja in diskusije. Krožek nima namena organizirati predavanj v nekem stalnem sedežu, ampak v raznih krajih, tako v mestu kot na podeželju, tudi v krajih, kjer ne deluje nobeno društvo. Prvo predavanje, ki ga priredi omenjeni krožek, bo v sredo, 6. t.m., v Bazoviškem domu v Bazovici. Predaval bo prof. Benjamin Slavec, in sicer o stališču slovenskega delavstva do narodnega vprašanja v času obstoja avstro-ogrske monarhije.

Vodstvo KD o pomorstvu

Pokrajinsko vodstvo KD je na svoji seji razpravljalo o pomorskih prevozih, pomorskih zvezah, pristaništu in o ladjedelnicah. Govorili so o gospodarski krizi in o nujnosti nove gospodarske politike.

V nedeljo, 3. februarja bodo dežurni taksiji po naslednjem urniku: do 7. ure taksiji štev. od 33 do 52, od 7. do 15. ure taksiji štev. od 53 do 156 in od 15. do 24. ure taksiji štev. od 157 do 32.

Danes se poročita

BORIS ZAFRAN

in

DARINKA TERČIČ

PD Slavec jima želi mnogo sreče in zadovoljstva v novem življenju.

Dijaki A razredov slovenske srednje šole pri Sv. Ivanu so včeraj dopoldne v spremstvu nekaterih profesorjev obiskali Rižarno in si z velikim zanimanjem ogledali to edino nacistično taborišče v Italiji s krematorijem, ki je začel delovati pred 30 leti in v katerem je bilo sežganih nekaj tisoč slovenskih, hrvaških in italijanskih antifašistov, aktivistov in borcev za svobodo.

Na dijake, ki večinoma doslej še niso videli Rižarne, je napravil globok vtis zlasti ogled temnih in tesnih celic. Med ogledom jih je spremljal pokrajinski podpredsednik Združenja bivših političnih internirancev Albin Bubnič, ki jim je podal kratek oris zgodovine Rižarne. Danes bodo prišli na obisk dijaki B razredov iste šole.

Pohvaliti je treba pobudo profesorjev srednje šole pri Sv. Ivanu in pričakujemo, da bodo njihovemu zgledu sledile tudi vse ostale slovenske srednje in višje srednje šole.

OBVESTILO SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Tajništvo Sindikata sporoča, da je bil končno objavljen dopolnilni zakon za slovensko šolo (Belciškerk) v Uradnem listu št. 21 v sredo, 23. januarja 1974. Kdor si želi ogledati besedilo zakona, naj se zglasi na sedežu sindikata. Višji deželni šolski skrbnik je zagotovil, da bodo v slovenščini tudi izpitni natečaji iz matematike, filozofije, zgodovine, zemljepisa in drugih strokovnih predmetov za morebitna razpoložljiva mesta.

Za retrodatacijo službenih let od 1. 10. 1954 dalje lahko zaprosijo po omenjenem zakonu vsi redni, stalni profesorji in učitelji, ki so bili tistega dne v službi na slovenski šoli.

Tajništvo

VČERAJ SO SI ČASNIKARJI OGLEDALI GMT

Del naporov tržaške tovarne gre v raziskovalne namene

Naročila presegajo 1 milijon 650 tisoč HP proizvodnje

Velikanski obrat, ki se je v preteklih letih rojeval tako rekoč pred našimi očmi in pobral Boljunčanom in Dolinčanom ogromno odlične obdelovalne zemlje, poznajo ljudje v glavnem kot «GMT», torej kot Grandi Motori Trieste ali kot Tržaško tovarno velikih motorjev, bolj redki pa so tisti, ki vedo, da gre del naporov tega podjetja tudi v raziskovalne namene. Osnova in bistvo tega podjetja je vsekakor granja velikih dieselskih motorjev, v podjetju pa je tudi močno raziskovalno središče, katerega namen je, kot zatrjujejo v podjetju, dieselski motor razvijati, ga izpopolnjevati, preverjati njegovo delovanje v tovarni sami na poskusnih vzorcih ali pa tudi v rednem obratovanju, na ladjah, železnicah in drugod, koder se dieselski motorji njihovih dimenzij uporabljajo.

In včeraj je vodstvo podjetja povabilo na obisk časnikarje iz Trsta in vse dežele, da bi jim prikazalo prav ta del podjetja in sicer del načrtovanja in raziskovanja, tisti del, ki je na prvi pogled stranskega pomena, ki pa zavzema pomembnejši obseg in smoter, kajti vodstvo podjetja računa, da bo tovarna velikih motorjev — GMT — svojo dejavnost tako razvila, da bo tržaško podjetje postalo eno največjih, če ne največje, tovrstno podjetje v Evropi, saj je bilo med diskusijo izraženo mnenje, da namerava podjetje doseči in morda preseči zmogljivost kateregakoli podobnega obrata v Evropi. V ta namen so navedli tudi nekaj konkretnih podatkov, in sicer, da je v letu 1972 podjetje GMT izdelalo dieselskih motorjev za 95 tisoč HP, v lanskem letu je izdelalo dieselskih motorjev za 130 tisoč HP, letošnja njihova zmogljivost pa presega 600 tisoč HP, v naročilu pa imajo že 1 milijon 650 tisoč HP proizvodnje.

V nasprotju s tem, kar se je marsikje že reklo na račun dieselskih motorjev, so v vodstvu GMT prepričani, da se v svetu kaže vedno večje zanimanje za tovrstne pogonske stroje in da se bo to še dolgo nadaljevalo in to deloma celo na račun ali v zvezi z energetsko krizo, kajti n.pr. počasni dvotaktni dieselski motorji uporabljajo kot gorivo kakovostno najslabšo nafto.

To in še marsikaj so predsednik GMT inž. Guido Vignuzzi, delegirani upravitelj inž. Carlo Rossi, generalni ravnatelj inž. Alberto Guglielmotti, direk. raziskovalnega in načrtovalnega sektorja inž. Giorgio Ciliberto ter inž. Mario Mollo včeraj povedali in prikazali časnikarjem, ki so jih pospremili tudi po laboratorijih in delavnicah ter v veliki hali, kjer preizkušajo motor je in nato na konferenci v vodstveni pisarni, nakar je GMT povabila časnikarje na kosilo v Motel Rosandra pred Peskom.

V PONEDELJEK OB 20.30

V Avditoriju predavanje o diplomaciji in fašizmu

V ponedeljek zvečer se bo v Avditoriju nadaljeval uspešen ciklus predavanj o fašizmu in italijanski družbi, ki sta ga priredila Deželni inštitut za zgodovino odporniškega gibanja in Inštitut za sodobno zgodovino filozofske fakultete tržaške univerze. Tokrat bo vrsta na prof. Enzu Collottiju, ki bo predaval o temi «diplomacija in fašizem — aspekti fašističnega imperializma». Predavanju, ki se bo pričelo ob 20.30, bo sledila razprava.

Prof. Enzo Collotti predava na tržaški univerzi sodobno zgodovino in je glavni urednik revije «Italia contemporanea», ki jo izdaja Vsedržavni inštitut za zgodovino odporniškega gibanja v Italiji. Prof. Collotti se je zlasti poglobil v zgodovino nacistične Nemčije in odporniškega gibanja v Evropi. Med drugimi knjigami je izdal «La Germania nazista», «Storia delle due Germanie 1945 - 1968» in «La seconda guerra mondiale».

● **Ministrstvo za turizem in predstave** je izdalo pravilnik za izvajanje zakona štev. 45 z dne 4. novembra 1965 za dodeljevanje podpor kinematografskim dejavnostim za leto 1975. Pravilnik je na razpolago v uradu vladnega komisariata v Ul. Giarizzole 22, telefon 817-310.

Časnikarji si ogledujejo naprave v GMT

VČERAJ NA TRŽAŠKI OBČINI

Razprava o preureditvi avtobusnih prog ACEGAT

Sestanka so se udeležili predsedniki rajonskih konzult ter odbornika Abate in Lonzar

Včeraj so se na tržaški občini sestali predsedniki vseh dvanajstih rajonskih konzult z odbornikoma za industrijske javne služnosti Abatejem in za decentralizacijo Lonzarjem. Sestanku je prisostvoval odgovorni funkcionar za prevoze pri podjetju ACEGAT. Na sestanku so proučili preureditev mestnih avtobusnih prog, ki so jo načrtovali upoštevajoč glavne smeri gibanja tržaškega prebivalstva in novo ureditev prometa v mestnem središču. To je bil že drugi tak sestanek: pred časom sta namreč odbornika obrazložila predsednikom konzult načrt za preureditev prevozov.

Uvodoma je odbornik Abate poudaril, da predlogi konzult v glavnem dopolnjujejo začetni načrt, oziroma predvsem njegove splošne smernice. Te predloge je občinska uprava upoštevala, da bi morala nova ureditev čimbolj ustrezati potrebam prebivalstva. Svoje predloge so poslale občini tudi sindikalne organizacije in te predloge so sprejeli, kolikor so dopuščele tehnične možnosti. Tako so izdelali načrt, ki pa je še vedno precej elastičen in ga bodo lahko torej spremenili, ko bodo ugotovili, da je to potrebno.

Odbornik Abate je nato zagotovil, da bodo v prihodnjih treh letih postavili zadostno število čakalnic na vseh progah in s tem izpolnili zahteve rajonskih konzult. Predloge za namestitve teh čakalnic pa bodo morale postaviti konzulte same. Abate je nato zagotovil, da je uprava sprejela predloge o olajšavah na prevoznini in da pripravlja nov način plačevanja, ki bo bolj ustrezal potrebam prebivalstva in ga pripravljal do tega, da se raje poslužuje javnih prevoznih sredstev. To velja predvsem za daljše proge. Uprava je tudi vzela v pretres možnost, da omogoči starejšim prebivalcem brezplačen prevoz. Ni pa bilo mogoče ustreči zahtevam po večjem številu direktnih povezav, kajti ta zahteva je bila tehnično neizvedljiva. Novo omrežje je bilo sestavljeno tako, da bo mogoče doseči vsak mestni predel iz vsakega predela z enim ali največ dvema avtobusoma s cenejšo vozovnico.

Na včerajšnjem sestanku so še sklenili, da se bodo pred odobritvijo načrta v občinskem svetu o tem vprašanju razgovarjali še odgovorni funkcionarji ACEGAT s posameznimi rajonskimi konzultami.

PREDAVANJI UDI O REFERENDUMU

Pokrajinski odbor združenja žena UDI je pripravil za ponedeljek, 4. februarja dve predavanji, na katerih bo senatorka Giglia Tedesco govorila o temi «UDI, gospodarska kriza in referendum». Predavanji bosta ob 14. uri v kinodvorani «G. Verdi» v Miljah in ob 18.30 v dvorani «G. Di Vittorio» v Ul. Pondares 8. Pobuda spada v okvir delovanja združenja žena proti ukinitvi demokratično izglasovanega zakona o razporoki in za splošni socialni in gospodarski napredek v državi.

● **Jutri ob 15. uri** bo v Ljudskem domu «Togliatti» v Naselju S. Sergio redni kongres sekcije KPI «Davide Pescatori». Ob 17. uri pa se bo v dvorani «Stella» v Podlonjerju srečal načelnik svetovalske skupine KPI prof. Monfalcon z volivci, katerim bo poročal o proračunski razpravi in o nerešenih vprašanjih tega okraja.

Razstave

V galeriji Cartesius v Ul. Marconi so odprli postumno razstavo del tržaškega likovnika Carla Walcherja, ki je umrl pred dvema letoma.

V prostorih Slovenske prosvete v Ul. Donizetti 3 razstavlja Atilij Kralj. Razstava bo trajala do 18. februarja in je občinstvu na ogled od ponedeljka do petka od 10. do 12., ter od 16. do 19. ure, ob sobotah od 17. do 19. ure.

V tržaški galeriji **«Tommaseo»** v Ulici Canal Piccolo 2 je retrospektivna razstava tržaškega slikarja prof. Avgusta Černigoja. Razstava bo trajala do 20. februarja.

Od danes do 1. marca bo v galeriji **La Lanterna**, v Ul. sv. Nikolaja 6, razstavljal japonski slikar, ki sicer živi v Rimu **Kuri Tsujimoto.** Odprtje razstave bo jutri ob 17. uri

PD «IVAN GRBEC» v Škednju

ponovi:

danes, 2. februarja 1974 ob 20.30 predvajanje filma

CVETJE V JESENI

Prosimo za točnost!

Prosvetno društvo «Vesna» — Križ priredi jutri, 3. februarja ob 17. uri v Ljudskem domu v Križu gostovanje dramske skupine s Proseka - Kontovela. Na programu je igra Thomasa Brandona

«CHARLEYEVA TETKA»

Vljudno vabljeni

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Karl August Görner

PEPELKA

Pravljica v štirih dejanjih

Prevod:	Fran Govekar
Scena:	Demetrij Cej
Koreograf:	Selma Micheluzzi
Kostumi:	iz fundusa SSG
Glasba:	Aleksander Vodopivec
Režija:	ADRIJAN RUSTJA

V torek, 5. februarja ob 15.30

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Ljudski oder

JAKA ŠTOKA

MUTASTI MUZIKANT in NE KLIČI VRAGA

(enodejanki)

Scena:	VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi:	MARIJA VIDAU
Glasba:	URBAN KODER
Besedilo pesmi:	ERVIN FRITZ
Korepetitor:	IGNACIJ OTA
Režija:	ADRIJAN RUSTJA

V torek, 5. februarja ob 20. uri v kinodvorani v Škednju.

MLADINSKI KROŽEK
Trst
Ulica Ginnastica št. 72

Filmski odsek predvaja v nedeljo, 3. februarja ob 16. uri italijanski film s Totojem «San Giovanni decolato» režiserja Almeta Palerma.

Vabljeni!

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 2. februarja
SVEČNICA

Sonce vzide ob 7.26 in zatone ob 17.12 — Dolžina dneva 9.46 — Luna vzide ob 12.07 in zatone ob 3.12.

Jutri, NEDELJA, 3. februarja
BLAŽ

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10,2 stopinje, najnižja 8,7, ob 19. uri 8,8, zračni pritisk 1022,6 mb, narašča, veter 4 km jugovzhodnik, vlaga 90-odst., dežja je padlo 6,7 mm, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 1. februarja so se v Trstu rodili štirje otroci, umrlo pa je 14 oseb.

UMRLI SO: 73-letna Luigia Cah vd. Lissiak, 83-letna Ermida Volpi vd. Delise, 3 dni star Enrico Marassi, 89-letna Caterina Modrussan vd. Ottochian, 61-letni Giuseppe Regalati, 67-letni Fulvio Bizzotto, 81-letni Palmiro Petronio, 71-letna Maria Concetta Ruzzier por. Potocco, 77-letna Angela De Candia vd. Latilla, 76-letni Paolo Steiner, 76-letna Paolina Zorovich por. Tricarico, 64-letna Tosca Furlan vd. Bigi, 89-letni Giovanni Petronio, 70-letni Mario Sell.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al S. Andrea, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

A. Barbo, Trg Garibaldi 4; Godina, All'Igea, Ul. Ginnastica 8; Chiari Crotti, Ul. Tor S. Piero 2.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec (tel. 228-124); Bazovica (tel. 226-165); Opčine (tel. 211-001); Prosek (tel. 225-141); Božje polje — Zgonik (tel. 225-596); Nabrežina (tel. 200-121); Sesljan (tel. 209-197); Žavlje (tel. 231-137); Milje (tel. 271-124).

BCIRB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE S.P.A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - UL. F. FILZI 10 TEL. 38-101, 38-045

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	692.—
Funt šterling	1580.—
Švicarski frank	213.—
Francoski frank	136,50
Nemška marka	250,25
Avstrijski šiling	33,90
Dinar: debeli	40.—
drobni	40.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Gledališča

OBCINSKO GLEDALIŠČE «G. VERDI»

Operna sezona 1973-74

6. februarja, ob 20. uri bo premiera opere Pendereckega «Diavoli di Londun», ki jo režira Margerita Wallmann.

Nastopili bodo Nelia T'Hezan, Anna Fonda, Gianna Jenco, Eleonora Jankovič, Mariarosa Carminati, Rosemarie de Rive, Mario Basiola, Carlo Cava, Piero Filippi, Nino Carta, Sergio Tedesco, Pier Francesco Poli, Dario Zerjal, Claudio Giombi, Ivan Sancin in Federico Davia, kot recitatorji pa Sergio Pieri, Boris Batic, Ezio Maria Biondi in Ronaldo Bonacchi. V operi bo nastopil tudi zbor krakovske TV pod vodstvom dirigenta Tadeusza Dobrzanskega.

Pri gledališki blagajni (tel. 31948) so na razpolago preostale vstopnice.

ROSSETTI

Ob 20. uri Shakespeare: «Beneški trgovec». Režija Mario Scaccia.

AVDITORIJ

Ob 20. uri: Moretti «Cagliostro».

LITERARNE SOBOTE

Danes ob 17. uri bo v Rossettiju pater Daniel Berigan govoril o nenasilnosti v ZDA 1960 - 70.

Kino

La Cappella Underground 19.00—21.00 «Messico in rivolta» Paula Leduca (Reed: Mexico insurgente, 1972). Claudio Obregon in Lynn Tillet.

Nazionale 15.00 «Un rebus per l'assassino». Richard Benjamin, Dyan Cannon, James Mason, Raquel Welch. Barvni film.

Excelsior 16.00—22.15 «La polizia sta a guardare». Barvni film. Igrajo Enrico Maria Salerno, Le J. Cobb in Jean Sorel.

Grattacielo 16.00 «America 1929, sterminateli senza pietà». Igrata Barbara Hershey in David Caradine. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice 15.00—22.00 «Pane e cioccolata». Nino Manfredi, Paolo Turco, Ugo D'Alessio , Johnny Dorelli in Anna Karina. Barvni film.

Eden 15.30—18.30—21.30 «Papillon». V glavnih vlogah igrata Steve Mc Queen in Dustin Hoffman. Barvni film.

Ritz 16.00 «Il consigliori». V glavnih vlogah nastopata Tomas Milian in Martin Balsam. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Aurora 16.00 «L'agente speciale Machintosh». Igra Paul Newman. Barvni film.

Capitol 16.30 «Lo chiamavano Trinità». Igrata Terence Hill in Bud Spencer. Barvni film.

Cristallo 16.30 «Due contro la città». Igrata Alain Delon in Jean Gabin. Barvni film.

Impero 16.30—22.00 «Le monache di Sant'Arcangelo». Strogo prepovedano mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 16.30 «Giochi d'amore di un'aristocratica». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 16.00 «La lunga pista dei lupi». Barvni film povzet po romanu Jacka Londona. Igrajo Doug McClaure, Angelica Ott, Roberto Blanco in Harold Leipnitz.

Vittorio Veneto 16.30 «La ragazza di via Condotti». Kriminalka. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ideale 16.00 «L'uccello migratore». Lando Buzzanca in Rossana Podestà. Barvni film.

Abbazia 16.00 «La vita, a volte, è molto dura, vero Provvidenza?» Igra Tomas Milian. Barvna kavbojka.

Astra 16.00—21.45 «Mayerling». Igrata Omar Sharif in Catherine Daneuve. Barvni film.

Radio 16.00 «Il cacciatore solitario». Po romanu Jacka Londona. Igra Ron Ely. Barvni film.

Ariston 15.00—21.00 Na sporedu bosta pustolovski film v barvah «Ercole centro della terra» in barvna risanka «Silvester's story».

Šolske vesti

Srednja šola Fran Levstik na Proseku priredi oddajo «Pokaži kaj znaš» v sredo, 6. t.m., ob 15.30 v šolskih prostorih. Vljudno vabljeni starši in prijatelji mladine.

Prosveta

Prosvetno društvo «France Prešeren» v Boljuncu vabi svoje člane in prijatelje na predvajanje enega najlepših slovenskih barvnih filmov «Cvetje v jeseni», ki bo jutri, 3. februarja ob 17. uri v srenjski hiši.

Razna obvestila

Konzorcij pridelovalcev vin tržaške občine sklicuje svoj redni občni zbor v torek, 5. februarja 1974 ob 19. uri na sedežu konzorcija. Vabljeni!

Izleti

SPDT obvešča, da je še nekaj mest na razpolago v avtobusu za izlet na Krvavec.

Prosimo vpisane za izlet, da poravnajo vpisnino do 12. ure danes pri g. Milič v Ul. Geppa 9.

Odhod ob 6.30 izpred sodnijske palače — Foro Ulpiano.

Mali oglasi

IŠČEMO marljivega delavca ali vajenca za polaganje podov, moquette. ITALPLAST, Trg Ospedale 7.

Prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Franca Rustje darujeta Jušta in Miro Colja 5.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V isti namen darujeta Neda Cijak 4.000 lir in Danilo Štoka 1.000 lir.

SOŽALJE

Učitelji osnovne šole s celodnevnim poukom Domjo-Ricmanje izrekajo iskreno sožalje svoji kolegici Lidiji Strnadovi ob izgubi ljube mame.

PREDSTAVNIKI STRANK LEVOSREDINSKE KOALICIJE:

Dežele naj konkretno sodelujejo pri izvajanju politike preosnov

Deželni finančni načrt naj bi zajel razdobje 1974-78 - Prednost pobudam za razvoj živinoreje, ljudskih gradenj in prometa

Preteklo sredo so se v Vidmu sestali deželni predstavniki strank levosredinske koalicije, da bi se dogovorili o smernicah za skorajšnje izvajanje političnih in programskih obveznosti sedanjega deželnega odbora, in sicer tudi v luči najnovejšega gospodarskega zastoja v državi.

Srečanje, ki ga je vodil predsednik deželnega odbora Comelli, je trajalo ves dan. Udeležili so se ga deželni tajnik KD Tonutti, podtajnik Masutto in načelnik svetovalske skupine Del Gobbo, deželni tajnik PSI Tringale in načelnik socialistične svetovalske skupine Pittoni, deželni tajnik PSDI Bianchi in načelnik svetovalske skupine Lonza, deželni tajnik PRI Di Re in deželni odbornik Mauro, podpredsednik deželnega odbora De Carli ter odbornik za finance in za splošna vprašanja Coloni.

Kakor omenjeno, je srečanje trajalo ves dan. Predvsem je podal daljše poročilo o omenjenih vprašanjih predsednik deželnega odbora Comelli. Sledilo je poročilo o deželnem načrtovanju, ki ga je podal podpredsednik De Carli, odbornik Coloni pa je orisal finančni položaj deželne uprave tudi v luči državnih prispevkov in možnosti najemanja raznih posojil. Poročilom je sledila živahna razprava.

Ob zaključku zasedanja so izdali tiskovno poročilo, v katerem se med drugim poudarja, da so zastopniki KD, PSI, PSDI in PRI vzeli z zadovoljstvom na znanje, da so deželni organi pravočasno pristopili k pripravi raznih načrtov za letošnje leto. Poleg tega so deželni organi sprožili vrsto gospodarskih in družbenih pobud, ki jih narekuje sedanji težavni trenutek. Glede odnosov med državo in deželami — pravi nadalje poročilo — si mora deželna uprava prizadevati, da bi bila v prihodnje še v večji meri prisotna pri regionalističnem gibanju v državi, tako da bi si zagotovila čedalje širše možnosti za izvajanje vloge, ki ji pripada v okviru demokratične države. Glavni cilj vseh teh prizadevanj mora biti v tem, da bodo dežele konkretno sodelovale pri izvajanju politike preosnov na vseh glavnih področjih družbenega življenja.

Po pripravi deželnega proračuna za leto 1974 — pravi nadalje poročilo — bodo morali pristojni organi pripraviti večletni finančni načrt in preiti na načrtovanje po posameznih načrtih. Načrtovanje gospodarskih in družbenih pobud na daljšo dobo je namreč nujen korak za uskladitev deželnih dejavnosti z osnovnim družbeno - gospodarskim in urbanističnim načrtom. K tem prizadevanjem je treba hkrati pritegniti vse dejavnike v deželi.

Predstavniki štirih strank so naglasili nujnost, naj bi petletni finančni načrt velja za razdobje 1974-78, tako da bi zajel tudi letošnje leto. Vsi so se nadalje strinjali glede tega, naj bi deželni svet lahko razpravljal in odobril načrte že pred koncem letošnjega junija. Načrt bo dal prednost pobudam, ki se nanašajo na razvoj živinoreje, ljudskih gradenj in prometa. Omenjena področja imajo namreč poseben vpliv na gibanje življenjskih stroškov, hkrati s tem pa pogojujejo razvoj številnih drugih področij.

Obvestilo Kmečke zveze lastnikom na Hudem letu

Vodstvo «Golf kluba», ki uporablja na Hudem letu zemljišča, ki so last Lonjercev in Padričarjev, je te dni razposlalo lastnikom poštne položnice, s katerimi bi jim hotelo izplačati tudi za naprej smešno nizke najemnine, kot so jih plačevali prejšnja leta.

Ker so že dolgo v teku pogajanja za višje najemnine, Kmečka zveza poziva vse prizadete, naj nikar ne inkasirajo prejetih poštnih položnic, ampak naj jih vrnejo

Le tako ne bodo pokvarili skupne akcije za dosego pravičnih najemnin.

Tajništvo Kmečke zveze

● **Deželni odbornik za finance Coloni** se je včeraj sestal z ravnatelji podružnic Banca d'Italia v Trstu (dr. Bertogna), Vidmu (dr. Giovanoni), Gorici (dr. Menato) in Pordenonu (dr. Carniato). Na srečanju so razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo kreditno poslovanje v naši deželi in še posebej o zaželenem razvoju Kmečkih in obrtnih posojilnic.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA POSLANCA ŠKERKA

Zagotovilo prosvetnega ministra glede slovenske šole pri Koroščih

Pojasnilo glede proslave v liceju «F. Prešeren»

Minister za javno vzgojo je te dni odgovoril na nekatera pisma-na vprašanja, ki mu jih je naslovil poslanec Albin Škerk in ki se nanašajo na vprašanja slovenskega šolstva.

Na pismo o položaju na slovenski osnovni šoli pri Koroščih in nujnosti dodelitve druge učne moči, je minister Malfatti odgovoril, da zdaj ni mogoče glede tega ukrepati, ker je že potekel dober del šolskega leta. Vsekakor pa, zagotavlja minister, da bodo zadevo upoštevali za prihodnje šolsko leto.

Odgovor ministra nas lahko le na pol zadovoljuje, ker pač zagotavlja, da bo zadeva ugodno rešena v prihodnjem šolskem letu, toda z nekoliko dobre volje bi jo bili lahko rešili že v letošnjem šolskem letu. Šolske oblasti so bile namreč opozorjene takoj ob začetku in prizadeti starši so odločno nastopili celo s stavko. Da se vsaj delno popravi krivica, je miljska občina pred kratkim namestila, na svoje stroške, učno moč za popoldanski dopolnilni pouk.

Poslanec Škerk je 22. maja lanskega leta pismeno opozoril ministra za javno vzgojo, da ni bilo dovoljeno dijakom znanstvenega in klasičnega liceja povabiti znanega in zaslužnega prvoborca, osvoboditelja Genove, Toneta Ukmarja, na proslavo 28. obletnice osvoboditve. Zato je vprašal ministra, ali bo poslal ustrezna navodila šolskemu skrbniku. Minister je zdaj odgovoril, da ni imel za potrebno posredovati, ker šolski skrbnik ni prejel nobene prošnje, da bi Ukmarju dovolili udeležbo na zborovanju dijakov omenjene šole.

Prijatelju je prodal «izgubljeni» samokres

Pred dvema tednoma se je predstavil agentom letečega oddelka na tržaški kvesturi 26-letni Franco Gasprotich iz Ul. Vigneti 22/4 in jim dejal, da je izgubil samokres vrste «gun» kalibra 6 mm in 100 nabojev. Dodal je, da je samokres kupil v orožarni pri postaji, nakar je sedel na klop v bližnjem vrtu. Ko pa je odšel, je pozabil na zavojček, v katerem so bili samokres in naboji. Že nekaj ur pozneje pa se je spet predstavil agentom in jim, ne da bi ga sploh kaj vprašali, priznal, da se je popolnoma zlagal. Samokres je kupil po naročilu prijatelja Roberta Miraza iz Ul. Caprin 6. Miraz mu je tudi svetoval, naj razstrže potrdilo, ki so mu ga izročili v orožarni in ki bi ga moral izročiti rajonskemu komisariatu. Pozneje pa se je zbal, da ne bi Miraz lahko uporabil samokres v nepoštene namene in da bi obtožili njega samega. Zato je agentom vse priznal.

Včeraj so prijatelja prijavili sodišču: Miraz se bo moral zagovarjati zaradi nedovoljene posesti strelnega orožja, Gasprotich pa nezakonite prodaje orožja. Oba bosta čakala proces na svobodi.

Nesreča šoferja v novem pristanišču

Prejšnjo noč se je hudo poškodoval 27-letni šofer Mauro Cecchi iz Livorna. Bilo je že pozno čez polnoč, ko se je Cecchi z drugimi šoferji vrnil v novo pristanišče potem, ko so obredli vrsto gostiln ob nabrežju. Kaže, da ga je imel precej pod kapo in ko je skušal stopiti v tovornjak, da bi prespal v kabini, je nerodno padel na tla in se udaril v glavo.

Nezavestnega in okrvavljenega so odkrili precej časa pozneje in so ga odpeljali v bolnišnico. Tu so ga sprejeli v oddelek za oživljanje, kjer so mu ugotovili poškodbe lobanjskih kosti. Zdravniki se si pridržali prognozo.

Tatiča so zasačili kmalu po tatvini

Zaradi tatvine v obtežilnih okolnostih se bosta morala zagovarjati pred tržaškimi sodniki jugoslovanska državljana Radomir Ivič, star 22 let, in Štefan Mišković, star 47 let. Prejšnjega 15. januarja malo pred poldnevom so ju agenti policijske izvidnice opazili v baru v Ul. G. Gozzi. Pri sebi sta imela najlonsko vrečico, iz katere je molel avtomobilski radijski sprejemnik. Agenti so pregledali vrečico in našli še fotoaparat in lovski nož. Ugotovili so, da sta ukradla te in druge predmete isto noč iz raznih avtov, ki so bili parkirani v Miljah.

GORIŠKO GOSPODARSTVO V DECEMBRU

Zaradi podražitve surovin težave v tekstilni industriji

Preveč odsotnosti na delu v kovinarski industriji

Položaj v goriški industriji v preteklem decembru je bil precej negotov zaradi pomanjkanja gorilnega olja. Pristojni urad trgovinske zbornice pa je ugotovil, da vkljub težavam pri preskrbi z gorivom, kar je bilo zlasti očitno pri podjetjih novejšega datuma, kriza ni dobila večjega obsega, kakor ponekod v sosednjih pokrajinah in je ostala v znosnih mejah.

Nedvomno je velika podražitev petrolejskih proizvodov, ki so osnovna prvina za delovanje raznih podjetij, imela svoj vpliv in odmev pri proizvodnih cenah, kar je potem vplivalo negativno na splošno gospodarstvo.

Na kovinarskem področju so v začetku meseca decembra zaključili preustroj celotne delovne sile v sedem kategorij. Vendar pa smo še vedno imeli številne odsotnosti z dela.

V tekstilni industriji, ki je sicer premostila hudo krizo, ki jo je zajela leta 1972, imajo sedaj opravka z velikim povišanjem proizvodnih stroškov zaradi podražitve surovin in prevelike odsotnosti delavcev na delu.

Še vedno je v ospredju javnega zanimanja tudi problem onesnaženja ozračja in okolja, ki ga povzroča tekstilna tovarna Bustese v Podgori. Kot smo že pisali, gre za onesnaženje v oddelku «fiocco», kjer so morali zmanjšati obseg proizvodnje. Vendar pa je vodstvo tovarne zagotovilo, da ne bodo zmanjšali števila zaposlenih, ki jih je sedaj v tem oddelku nad 200. Večletna polemika okrog tega problema se je zaključila tako, da je vodstvo tovarne zagotovilo ureditev zaščitnih in depuracijskih naprav, ki naj bi do junija letos zmanjšale onesnaženje na 50 odst. in do konca leta za 85 do 95 odst. sedanjega obsega. Vzporedno s tem naj bi rešili tudi problem onesnaženja vode v Soči, ki ga tudi povzročajo pomanjkljive zaščitne naprave te tovarne. S tem v zvezi je sodna oblast lansko jesen obsodila nekatere člane vodstva tovarne, ki je bila tako prisiljena sprejeti resne ukrepe za izboljšanje delovnih in splošnih ambientalnih razmer in delovnih pogojev v tej tovarni.

I. M.

V ponedeljek popoldne občinska seja v Gorici

V ponedeljek ob 15. uri se v Gorici sestane občinski svet. Na dnevnem redu je razprava o komunistični interpelaciji glede položaja v kovinarskem podjetju SAFOG. Občinski odbor bo nato poročal o sklepih, ki jih je sprejel na podlagi pooblastila občinskega sveta in med katerimi naj omenimo rušenje zgradbe št. 7 v Mazzinijevi ulici, da bi pridobili prostor za razširitev higienskega urada.

Svetovalci bodo odobrili več sejnih sklepov, ki se nanašajo na javno vzgojo, koncertno sezono, finansiranje iz deželnih zakonov za vodovod itd. V zvezi z izgradnjo plavalnega bazena bodo določili podjetje, ki bo zgradilo čistilno in ogrevalno napravo.

Na dnevnem redu je tudi razprava o uvedbi posebnih pristojbin (prelevmanov) na blago proste cone.

Kolesarski izlet jutri v Štandrežu

Štandreški mladinci upajo, da bo jutrišnje vreme ugodno, saj mladinski krožek, ki deluje v okviru prosvetnega društva «Oton Župančič», organizira za jutri popoldan kolesarski izlet iz Štandreža v Rubije. Za zanimivo pobudo se je največ ogreval vodja štandreškega krožka Diego Marvin, ki ima v načrtih še podobne izlete, posebno spomladi, ko bo vreme lepše. Udeleženci izleta naj se jutri popoldan zberejo ob 14. uri na trgu v Štandrežu. Ob povratku v Štandrež se bodo izletniki udeležili zabavnega večera v društvenem sedežu.

V primeru slabega vremena izlet odpade, mladinci pa se bodo kljub temu zbrali na sedežu društva za rekreacijski popoldan.

Mladi doberdobski smučarji jutri v Kanalski dolini

Doberdobski smučarji bodo odšli v nedeljo v Trbiž, da se pripravijo na medobčinske tekme, ki bodo naslednji teden. S šolskim avtobusom se bodo v zgodnjih jutranjih urah odpeljali na kolodvor v Tržič, od koder se bodo z vlakom odpeljali v Kanalsko dolino.

Naslednji teden, in sicer 11. februarja bodo v Trbižu občinske mladinske igre, na katerih bodo sodelovali tudi mladi smučarji iz Doberdoba.

PRETEKLI TEDEN NA GORIŠKEM

Uspelo gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljubljane

Nastopilo je v Gorici, Doberdobu in Sovodnjah z igro Tigrček Peter

V okviru predstav, ki jih prireja Stalno slovensko gledališče iz Trsta tudi na Goriškem, je v tem tednu gostovalo v Gorici in na podeželju Lutkovno gledališče iz Ljubljane z mladinsko predstavo «Tigrček Peter». Delo je napisala Hanna Januszewska, ki je znana mladinska pisateljica.

Prva predstava je bila v ponedeljek popoldne v Katoliškem domu v Gorici ter je bila namenjena otrokom iz Gorice in bližnje slovenske okolice. V torek popoldne so gostje nastopili z istim delom v župnijski dvorani v Doberdobu, zvečer istega dne pa še v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Pri vseh treh prireditvah so bile predstave deležne lepega obiska in so se ob mojstrskem podajanju lutkovne igre zabavali ne samo otroci, ampak tudi njihovi spremljevalci.

Take lutkovne predstave so za Goriško prava redkost, saj smo imeli priliko gledati le tu pa tam kakšno amatersko lutkovno predstavo ljubitelja te zvrsti mladinskih predstav Masiča, ki je pred precej leti nastopil s svojimi «igralci» tudi v Prosvetni dvorani na Verdijevem korzu v Gorici, oziroma v Gregorčičevi dvoranici.

Dogodivščine malega «Tigrčka Petra», ki nikakor ni mogel zbrati dovolj poguma, da bi se uveljavil pri drugih tigrčkih ter je šele ob materini bolezni zbral toliko korajže, da je premagal strah pred temo, netopirji, avtomobili in konji ter šel sam materi po zdravila, so pritegnile pozornost drobnega občinstva, ki je živo sledilo poteku igre, do konca, ko Petrček najde pogum in upoštevanje svojih tovarišev.

Uspeh teh prireditev kaže, da je bila zamisel lutkovnih predstav pravilna in bi želeli še takih gostovanj umetnikov iz Ljubljane.

I. M.

Predavanje o pesniku Pablu Nerudi

Kulturni krožek «Il Punto» iz Tržiča priredi jutri, 3. t.m. v dvorani «Palazzetto Veneto» ob 11. uri predavanje v spomin pesnika Pablu Neruda. O čilskem umetniku bo govoril prof. Silvio Competa.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Ljudski oder

JAKA ŠTOKA

MUTASTI MUZIKANT in NE KLIČI VRAGA

(enodejanki)

Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi: MARIJA VIDAU
Glasba: URBAN KODER
Besedilo pesmi: ERVIN FRITZ
Korepetitor: IGNACIJ OTA
Režija: ADRIJAN RUSTJA

Danes, 2. februarja ob 20.15 v župnijski dvorani v Štandrežu
Jutri, 3. februarja ob 17. uri v župnijski dvorani v Doberdobu.

PD «ŠTANDREŽ»

Dramski odsek

uprizori jutri, v nedeljo, 3. februarja, ob 17. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah Molièrovo komedijo

ZDRAVNIK PO SILI

Režija: ALEKSIJ PREGARC

Razširjen otroški vrtec v Doberdobu

Z včerajšnjim dnem je v Doberdobu pričel redno delovati tudi drugi oddelek otroškega vrtca. Pred dnevi so namreč poslopje razširili, tako da je v njem prostora za dva oddelka. Skupno je sedaj v vrtcu 53 otrok. Večji del jih je iz Doberdoba, preostale pa vsako jutri s šolskim avtobusom pripeljejo iz vasi in zaselkov. Občinska uprava pričakuje, da bodo poslej vpisali v vrtec svoje otroke tudi tisti redki posamezniki, ki tega še niso opravili. Pričakovati je, da bodo starši pripravljeni na majhno žrtev in da bodo otroke pripeljali do ceste, kjer pelje šolski avtobus. Vrtec ima tudi novo opremo, edino, kar mu še primanjkuje, so naprave za igranje v prostorih vrtca in na vrtu. Občinska uprava se je pri deželi pozanimala, da bi jih mogla dobiti čimprej, vendar za sedaj še brez uspeha. Z razširitvijo vrtca je bila spopolnjena velika vrzel ter je občinska uprava sedaj lahko zadovoljna, kako je uredila vprašanja otroškega varstva.

STAVKE V «ITALCANTIERI» SE NADALJUJEJO

Vodstvo ladjedelnice naj čimprej reši vrsto še odprtih vprašanj

V četrtek veličasten sprevod po mestnih ulicah

Delavci tržiške ladjedelnice so te dni nadaljevali z večurnimi stavkami iz protesta zaradi še nedoseženega dopolnilnega sporazuma, v katerem delavci zahtevajo svoje pravice. V četrtek je bila veličastna manifestacija po mestnih ulicah, na kateri so sodelovali vsi delavci tržiškega «Italcantieri». Nad 6.000 uslužbencev je manifestiralo dve uri v Tržiču. Med sprevodom so delavci razdeljevali po trgovinah in peščem letake s katerimi so hoteli seznaniti javnost o svojih zahtevah, ki so povsem upravičene. V letaku zahtevajo delavci večjo državno podporo, da bi se «Italcantieri» in vse podobne ladjedelnice v Italiji izkopale iz krize, ki že več časa tare ta delovni sektor. Poleg tega delavci zahtevajo naj se vodstvo tovarne drži tedenskega urnika, ki predvideva 40 ur dela, ki ga je vodstvo že sprejelo ob podpisu državne delovne pogodbe. Z uvodstvo tovarne drži tedenskega uvedbo 40 delovnih ur na teden bi tovarna sprejela v službo še številne druge, trenutno nezaposlene delavce. V letaku je govor tudi o publicizaciji javnih prevozov, ki naj bi bili za potrebe delavcev brezplačni in ojačeni ter o delavskem zdravstvu, ki je bilo posebno v tej delavski stroki precej zanemarjeno Poleg teh zelo važnih vprašanj zahtevajo uslužbenci tržiške ladjedelnice reševanje še nekaterih točk, posebno kar se tiče mesečne mezde in dopustov.

Po mnenju tovarniškega sveta bodo uslužbenci tržiške tovarne stavkali dokler ne bo vodstvo «Italcantieri» upoštevalo njihovih zahtev.

Izleti

Slovensko planinsko društvo Gorica organizira jutri, 3. februarja 5. letošnji pohod v akciji «planinstvo in šport za vsakogar», in sicer v Rožno dolino, Volčjo drago, Vogrsko, na Staro goro ter nazaj v Rožno dolino. Zbirališče ob 10.30 pri postajališču na jugoslovanski strani mejnega prehoda Rdeče hiše. Odhod avtobusa ob 10.49. V primeru slabega vremena izlet odpade.

Ob priložnosti letošnjega pusta organizira pokrajinski Enal v dneh 23. in 24. februarja izlet v Beljak. Odhod v soboto ob 8.30 ter prenočišče v Hotelu Post v Beljaku. V popoldanskih urah si bodo izletniki ogledali znano pustno parado «Villacher Fasching».

Za vpisovanje in podrobnejša pojasnila se je treba obrniti na urad Enal, Verdijev korzo 115.

Šolske vesti

Šolsko skrbništvo obvešča, da imajo na oglasni deski javljene premestitve učiteljev v staležu za šolsko leto 1974-75.

Kino

Gorica

VERDI 15.30—21.00 «Lucky man». M. Mcdowell. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CORSO 17.00—21.30 «Agente 007 vivi e lascia morire». Igra R. Moore. Barvni film.
MODERNISSIMO 16.45—22.00 «Amazzoni (donne d'amore e di guerra)». P. Tedesco in L. Lowe. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
VITTORIA 16.30—21.30 «Tecnica di un amore». J. Agren in E. Shune. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CENTRALE 17.00—21.30 «Storia di karatè, pugni e fagioli». D. Read in F. Sancho. Barvni film.

Tržič

AZZURRO 17.30—22.00 «Un uomo e una donna». Barvni film.
EXCELSIOR 16.00—22.00 «Panico a Nedli Park». Barvni film.
PRINCIPE 17.30—22.00 «Il terrore viene dalla pioggia». Barvni film.

Nova Gorica

SOČA «Skrivnost črne rokavice», italijanski barvni film ob 18.00 in 20.00
SVOBODA «Rdeči baron», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Lovci na izsiljevalce», angleški barvni film ob 19.30.
RENČE «Umor na dopustu», italijanski barvni film ob 19.30.
PRVAČINA Prosto.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna D'Udine, Trg sv. Frančiška, tel. 2124.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Sant'Antonio, Ulica Romana, tel. 40497.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

95.000-tonski tanker priplul v koprsko luko

Predstavnika veleposlaništva ZDA v Beogradu pri predsedniku koprske občinske skupščine

V koprsko luko je včeraj priplula doslej največja ladja od gradnje pristanišča. Gre za 95-tisočtonski liberijski tanker Burmahjet, ki je pripeljal iz Sirije 65 tisoč ton nafte za Madžarsko. Ker je sposobnost cistern pod Serminom le za 20 tisoč ton, bodo preostalo gorivo pretovorili na manjši tanker in ga odpeljali v Ploče. Luka v Pločah namreč ni usposobljena za pristajanje takerjev s tako veliko nosilnostjo.

* * *

Predsednik koprske občinske skupščine je sprejel odpravnika poslov veleposlaništva ZDA v Beogradu Richarda Johnsona in generalnega konzula ZDA v Zagrebu Orme Wilsona. Pogovarjali so se o dosedanjem razvoju Kopra in slovenske obale in o perspektixnem razvoju tega območja. Predsednik koprske občinske skupščine je gostoma obrazložil tudi razna družbena dogajanja na Koprskem, pri čemer je poudaril značilnosti maloobmejnega prometa in vlogo italijanske narodnostne skupnosti. Ameriška predstavnika sta si zatem ogledala koprsko luko ter pogovarjala s predstavniki te organizacije združenega dela.

* * *

V koprskem preiskovalnem zaporu sta nevarna vlomilca 31-letni finomehanik Igor Dobnikar iz Ljubljane in 33-letni mehanik z Jesenic Franc Mesojedec. Prijeli so ju po skupni akciji kriminalistov vseh uprav javne varnosti v Sloveniji. Dobnikar in Mesojedec imata na vesti vlom v poštno poslopje v Štanjelu, nadalje v pisarno Zavoda za pogozvodanje Krasa in v Market v Lokvah. Povsod sta si prisvojila večje vsote denarja in razne predmete. Ponarejala sta tudi potne listine in prometna dovoljenja. Hkrati z njima so prijeli tudi 32-letnega Janeza Rebernika in 33-letnega Dragana Božoviča, ob iz Ljubljane. Osumljena sta, da sta Dobnikarju in Mesojedcu pomagala pri storjenih kaznivih dejanjih in pri razpečevanju ukradenega blaga.

TUDI NA OPČINAH PODZEMSKI PREHOD

Pred dnevi so začeli pri Obelisku na Opčinah graditi podzemski prehod za pešce pod državno cesto. Pobudo za to je dala zavarovalna družba RAS, ki je tudi lastnica novega hotela «Obelisco», prehod pa gradi podjetje SOFIAS, ki je last te družbe. RAS bo prevzela tudi finančno breme za gradnjo prehoda, ki bo služil predvsem hotelskim gostom. Zaradi ostrega ovinka je na tistem kraju cesta povsem nepregledna in je prečkanje zelo nevarno.

Delo bo predvidoma trajalo dva meseca, verjetno pa se bo zavleklo še dalj. Ves ta čas bo po cesti enosmeren promet, ki ga urejajo z zasilnimi semaforskimi napravami.

Na sliki: delavci kopljejo jarek v katerem bodo zgradili prehod.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Ustanavljanje področne skupnosti za varstvo okolja na Goriškem

V Novi Gorici okrogla miza o varstvu okolja v sodobni družbi

Kar zadeva okolje spadajo severnoprimorske občine med najmanj onesnažene oziroma ogrožene v Sloveniji. Zlasti velja to za tolminsko občino, kjer so tudi s primerno občinsko politiko odločno zavarovali staro tipično arhitekturo, predvsem še na območju od Trente do Kobarida. Toda bila bi čista iluzija, če bi menili, da ni nobene nevarnosti za onesnaženje okolja v prihodnosti. Ljudje smo vsi usmerjeni k napredku in zato menimo, da slednjega prinašajo predvsem industrija in drugi gospodarski obrati. Ob tem pa ne razmišljamo dovolj, da bi morali hkrati posvečati potrebne napore tudi okolju, predvsem zraku, vodam in hrupu, ki so za naše življenje in bivanje pač velikega pomena.

Spričo takih spoznanj je skupina javnih delavcev v Novi Gorici v odprtem pismu objavljenem v zadnji številki družboslovne revije «Srečanja» predlagala, naj bi čimprej ustanovili področno Skupnost za varstvo okolja na območjih Tolminske, Vipavske doline in Krasa. Takšne skupnosti drugod v Sloveniji, denimo na obalnem področju, že delujejo. Pismo so podpisali predsednik sveta za prosveto in kulturo skupščine novogoriške občine ing. Lucijan Vuga, turistični delavec Sergij Koglot iz podjetja «Avtopromet», tajnik Goriške turistične zveze Angelo Nemec, kmetijski inženir Miroslav Jug, nadalje odbornik novogoriške občine ing. Hilarij Kosta ter ravnatelj osnovne šole v Solkanu Peter Žigon.

Po tem pozivu je bila v Novi Gorici pod okriljem revije «Srečanja» okrogla miza o temi «Varstvo okolja v sodobni družbi». Udeležba je bila zelo številna in je presegla pričakovanja. Med udeleženci so bili tudi zvezni poslanec magister Viktor Klanjšček, tolminski župan ing. Ferdo Papič, poslanec v slovenskem parlamentu dr. Edmond Kovačič, ravnatelj Zavoda za spomeniško varstvo v Novi Gorici prof. Emil Smole in drugi. V dolgi in poglobljeni razpravi so govorili predvsem o razmerah na Tolminskem, v Vipavski dolini in na Krasu, kar zadeva okolje in njegove zaščito. Govorili so o zavarovanju reke Soče (kar zadeva njeno čistočo), preskrbi s pitno vodo, zaščiti pokrajine in njenih znamenitosti, zaščiti gozdov (na primer Trnovskega, ki ga vsako leto obišče na desettisoče turistov in drugih gostov), problemih industrijskih odpadkov in o raznih drugih vprašanjih. Vsi prisotni so opozarjali, da je tudi na širšem Goriškem skrajni čas za ukrepe, da bi okolje ohranili čisto in neokrnjeno. Navedli so, da je denimo voda v Vipavski dolini ponekod že neprimerna za uživanje in jo morajo redno čistiti, medtem ko so na Tolminskem pitne vode še čiste. Ko so obravnavali reko Sočo so seveda omenili tudi znane dileme glede gradnje hidroelektrarne Kobarid.

Zelo pomembno je spoznanje, da zaščita okolja ne more biti le stvar ljubiteljstva, to je tistih idealistov, ki imajo radi naravo in njene vrednote ter se zavedajo, da je čista narava eden temeljnih pogojev za zdravje in dobro počutje ljudi v tem mrzličnem času, ki ga živimo. Zaradi tega so v Novi Gorici opozorili, da morajo pri zaščiti okolja tesno sodelovati tudi posamezni strokovnjaki oziroma strokovne organizacije. Samo s sodelovanjem vseh bomo namreč lahko zagotavljali nadaljnji gospodarski napredek, hkrati pa v največji mogoči meri zaščitili naravo oziroma naše okolje. Temu cilju bo služil tudi nov zakon o varstvu okolja, ki ga pripravlja osrednji jugoslovanski parlament v Beogradu ter ga je med razpravo v Novi Gorici obrazložil zvezni poslanec magister Viktor Klanjšček iz Tolmina. Pomemben prispevek k skupnim naporom vseh za zavarovanje okolja je dala tovarna «Salonit» v Anhovem, ki bo ob zgraditvi nove cementarne ob Soči zgradila tudi posebne naprave, da novi obrati ne bodo onesnaževali te naše alpske reke.

Po vsem tem bi morale sedaj družbeno - politične organizacije, občinske skupščine in medobčinski svet občin za severno Primorsko imenovati iniciativni odbor — za kar se zavzemajo tudi podpisniki omenjenega poziva — ki bi potem pripravil ustanovitev področne Skupnosti za varstvo okolja na območjih Tolminske, Vipavske doline in Krasa.

V torek v Verdiju: «Beneški trgovec»

V četrti abonmajski predstavi, ki jo organizira ustanova za kulturne prireditve (EMAC) bo v torek, 5. februarja v Verdijevem gledališču predstavitev «Beneškega trgovca» Williama Shakespeara. Gledališko delo, ki se bo pričelo ob 20. uri, je režiral Mario Scaccia, ki je obenem tudi eden od glavnih igralcev poleg Gianne Giacchetto, Gianfranca Ombeuna in Carle Macelloni.

Sedeži se lahko rezervirajo pri turistični agenciji Appiari na Korzu Italija.

Hudo prizadeti naznanjamo, da je preminila

ERMINIJA SORČ vd. ŠTRUKELJ

Pogreb bo danes, 2. februarja ob 9.30 iz kapelice klinike Villa San Giusto.

Žalujoči hčeri Lidija in Franka ter drugo sorodstvo

Gorica, 2. februarja 1974

NEKAJ O VZROKIH HUNTINE ZMAGE V ČILU

Začasna zmaga buržoazije še ni poraz socializma

Kakšni so bili odnosi in stališča znotraj koalicije Ljudske enotnosti (Unitad Popular) - Kako organizirati odpor proti fašizmu v sami deželi - Oblike borbe vse do oboroženega spopada

Mnogi, ki so sledili čilskim dogodkom, so se pogosto vprašali, zakaj neki čilska levica ni nudila bolj organiziranega in doslednega odpora nosilcem čilske kontrarevolucije, vojaški hunti in njenim zaveznikom.

To vprašanje je bilo ob priložnosti postavljeno tudi skupini voditeljev čilske Socialistične partije. ki so nanje odgovorili kot sledi:

Pomanjkljivosti, ki so jih bili zakrivili vodilni kadri, in pa pomanjkanje enotnega strateškega načrta sta privedla do tega, da so delavci, edini, ki bi se lahko učinkovito postavili po robu oboroženemu napadu vojske, da so torej ti delavci v usodnem trenutku ostali brez orožja. Vrhu tega je bilo napačno in škodljivo dokaj razširjeno mnenje, da so v okviru oboroženih huntinih sil obstajali nesporazumi in nasprotujoča si mnenja, kar naj bi tudi predstavljajo določeno alternativno revolucionarno silo, a vse to se je verovalo celo do zadnjega trenutka, vse do 11. septembra.

Spričo tega je vodstvo socialistične partije, da bi preprečilo še večji pokol od onega, ki mu je bil svet priča, zaukazalo svojim aktivistom in delavcem, naj pristopijo k množičnemu taktičnemu umiku.

Vprašanje: Kakšna je bila v trenutku puča politična situacija v strankah, ki so sestavljale Ljudsko enotnost?

Vse te stranke — se je glasil odgovor — so se zavedale, da je treba braniti vlado in jo polno podpreti, to je bilo izven vsakega dvoma. Vsem je bilo popolnoma jasno, da je treba ohraniti enotnost in preprečiti razcep v vrstah delavstva.

Od svoje strani je Socialistična partija še naprej ostala na stališču, da bo čilska pot legalnega uveljavljanja socialističnih družbenih odnosov prej ali slej morala privesti do oboroženega spopada s čilsko buržoazijo, kakor tudi, da se ji bo ta postavila po robu z vsemi sredstvi, podprta od ameriškega imperializma. To tezo je kasneje sprejela tudi demokristjanska levica. Socialistična stranka je menila, da vlada in Ljudska enotnost (Unitad Popular) razpolagata z zadostno potencialno podporo — kar so dokazale marčevske volitve — da bi se uprli buržoaznim silam in da bi vse bilo odvisno od pripravljenosti, da se ljudske sile pravočasno organizirajo in spremene v realno udarno moč.

Jasna je bila tudi zavest, da je treba ohraniti čvrsto enotnost ljudstva nasploh in že zlasti akcijsko enotnost Socialistične in Komunistične partije. Socialistična partija je ves čas stala na stališču, da bo družbeno-politični razvoj v Čilu neogibno vodil do zaostritve razrednega spopada in do končnega obračuna med nasprotnimi si razredi. Socialistična partija je že od aprila 1973 verjela v neizpodbitno dejstvo, da bo glede na potek notranjih dogajanj nujno moralo že v kratkem priti do neogibne alternative med revolucijo in kontrarevolucijo, med socializmom in fašizmom.

Vprašanje: Na kakšen način ste nameravali onesposobiti desnico?

Socialistična partija je od vedno zagovarjala tezo, da je obstoj čilske razvojne poti odvisen od organiziranja delavcev in ustvarjanja ljudske oblasti. Zato smo se zavzemali za udeležbo delavcev v upravljanju industrijskih podjetij oziroma v komunah in poljedelskih organizacijah, kakor tudi v organih oblasti, ki so jih delavci ustvarjali na tej razvojni poti. Vendar je soglasnost glede podpore, ki jo je treba nuditi organom ljudske oblasti, v vrstah koalicije Ljudske enotnosti in vlade bila dosežena šele maja 1973.

Vprašanje: Kakšna so zdaj stališča političnih skupin v okviru Ljudske enotnosti?

Velika tragedija, ki je vanjo zabredlo čilsko ljudstvo, je še bolj utrdila enotnost vse levice, vključno ona gibanja, ki prej niso bila v sestavi koalicije Ljudske enotnosti, kot je, postavimo, primer z MIR.

Vprašanje: Na kakšen način bi se po mnenju Socialistične partije mogel organizirati odpor v deželi?

Treba bo reorganizirati Socialistično stranko, strukturno preurediti politične in sindikalne organizacije, da bi se mogle ohraniti v pogojih fašističnega terorja, skušati nadalje posredovati kar najnatančnejša politična pojasnila delavcem v podjetjih, zlasti tistim, ki so opredeljeni na strani krščanske demokracije, vse to so akcije odpora, ki bodo pripomogle k bodočemu zrušenju diktature, do katerega bo neogibno prišlo, če bo potrebno tudi s silo orožja. Obenem bo treba v deželi organizirati in razvijati solidarnost z žrtvami terorja ter njihovimi družinami, katerih je na tisoče, kot tudi z vsemi, ki so izgubili delo in ostali brez sredstev za preživljanje. In stalno bo tudi treba javnost obveščati o zločinih, zloraban ter poniževanjih vojaške hunte, da bi jo javno mnenje obsodilo.

Vprašanje: Kaj je treba danes storiti v podporo čilskih demokratov?

Nujno je treba podvreči obsodbi teror, ki ga je bila uvedla čilska diktatura, kakor je tudi nujno treba podpreti kampanjo za reševanje življenj voditeljev čilskega delavskega in ljudskega gibanja. Vztrajati je treba, da se nemudoma omogoči odhod preganjanih patriotov iz Čila, kjer so našli zatočišče v tujih veleposlaništvih, ter razvijati kar najširšo akcijo med delavci vsega sveta proti terorističnim vojaški diktaturi, ki jo podpirajo tuje države in CIA. Potrebna je nadalje tudi gospodarska pomoč za obstanek čilskega delavskega gibanja in da bi prek nje prišla do izraza solidarnosti z družinami delavcev, ki so bile po množičnih pokolih, v katerih je bilo pobitih od 50 - 60 tisoč oseb, prepuščene same sebi, kot tudi s tistimi, katerih družinski poglavarji so bili od hunte odpuščeni z dela (teh je okrog 300.000).

Važno je na nedvoumen način obveščati delavce vsega sveta, da sta čilsko delavsko in ljudsko gibanje sicer trenutno poražena, ne pa tudi uničena. Da sta v njih še vedno prisotni visoka zavest in morala, ki bosta konec koncev zagotovili zmago čilskim delovnim ljudem, kljub terorju in fašistični diktaturi, ker je bilo že dovolj jasno izpričano, da se življenjski problemi čilskih delavcev in vseh delovnih ljudi ne morejo rešiti v okvirih, ki jih anahronistično vsiljuje kapitalistični družbeni red.

S predsinočnje otvoritve v galeriji Tommaseo

Eden naših najplodnejših tržaških likovnikov, Avgust Černigoj, je ljubitelje lepih umetnosti spet razveselil s svojo razstavo. Na sliki ga ob otvoritvi vidimo v razgovoru z dr. Angelom Kukanjo, enim od mnogih, ki so razstavo obiskali

S POTI PO BLIŽNJI ISTRI

Kaj predstavlja gornje področje bujske občine

Potopisci na začetku XVII. stoletja, ki so potovali po tem delu Istre in ga tudi prvič opisali, domala vsi v svojih spisih omenjajo številne «kaštele», ki so jih tod srečevali, tako da se bralcu zbudi vtis, kot da so ti kraji nekoč predstavljali eno samo bojnoobrambno področje. Takšni »kašteli», obdani z zidovi in obrambnimi stolpi, so n.pr. bili Kaštel, Buje, Momjan, Grožnjan, Završje, Kostanjica in Oprtalj. Pomeni, da je na tem ne ravno najbolj obsežnem področju bilo kar precej utrjenih mestec, kakor tudi, da je večina današnjih vasi gornjega območja občine Buje nekoč imela v nekem smislu mestni značaj. Ta mesteca so v preteklosti uživala posebne svobode in pravice, imele so svoje župane in štatute, svojo upravo in sodstvo. Vanje so se radi preseljevali ljudje najrazličnejših poklicev, obrtniki, zdravniki, odvetniki, spričo tega so se s časom tudi razvila v resnično živahna središča.

Leta 1869 je bilo v Momjanu 848 prebivalcev in 152 hiš, v Grožnianu v istem času 239 hiš in 1388 prebivalcev, v Završju 169 hiš z 954 prebivalci, v Kostanjici 361 prebivalcev in 67 hiš, v Oprtlju pa 505 hiš in 2825 prebivalcev. Proti koncu preteklega in na začetku tega stoletja je število prebivalcev v teh središčih neprestano rastlo.

Če k tem naseljem prištejemo še vasi, ki jih v preteklosti niso uvrščali med «kaštele», bomo na tem področju ugotovili kar veliko število hiš in prebivalcev. Tako je, recimo, Momjanščina z vasmi Brdo, Brić, Merišče, Skorušice, Sorbar in Momjan imela še l. 1945 339 hiš in 2253 prebivalcev. Torej je gornje območje današnje občine Buje imelo takoj po drugi svetovni vojni, če sem prištejemo še vasi kot Marušiče, Šterno, Kuberton, Zrenj in druge, vsega 1668 hiš in 10.417 prebivalcev.

Število hiš je sicer še danes ostalo isto na vsem tem področju Buj, saj so hiše ostale tam, kjer so bile, s tem da je kvečjemu marsikatera ostala brez strehe, brez oken in vrat ali so na kateri popokali zidovi. Pač pa se je občutno zmanjšalo število ljudi. Danes na istem prostoru, v istem številu hiš teh nekdanjih »kaštelov» in vasi živi vsega ja ali ne kakih 2500 ljudi, povečini starejših oseb. Mladine je tu ostalo zelo malo, odšla je za boljšim zaslužkom, za udobnejšim življenjem drugam, v glavnem v bližnja obalna mesta. Mladih ljudi je danes v teh naseljih kvečjemu 10 odstotkov.

Če bi torej glede na pravkar povedano hoteli označiti to gornje območje občine Buje, če bi hoteli ugotoviti, kaj to pravzaprav predstavlja, potem bi morali reči, da tu vsekakor se obstajajo dokajšnje potencialne možnosti življenjskega in stanovanjskega prostora, poleg čistega zraka in blagodejnega miru, ugodnega podnebja in dobre zemlje, kjer uspevajo različne kulture, zlasti trta, oljke, sadje in zelenjava. Vse, kar so davno pred nami že ugotovili vsi, ki so tako ali drugače kdaj te kraje obiskali.

Prostora je v vseh zapuščenih hišah dovolj. In tudi zemlje za pridne roke je dovolj. Semkaj bi se lahko priselilo precej družin, zlasti mladih, ki bi si v zapuščenih hišah z majhnimi investicijami lahko uredile primerna stanovanja, do katerih v mestih ne morejo priti. Sedaj neobdelana zemlja, če bi se ji kdo posvetil, pa bi preredila marsikatero družino. Torej v tem smislu to območje še sploh ni bilo izkoriščeno. Možnosti za preživljanje ljudi pa so, in to dobre, neglede na to, da se doslej tu še ni dosti napravilo, da bi se zadostni pogoji še izboljšali, kar z malo dobre volje ne bi bilo tako težko. Toda zaenkrat so tu na razpolago le hiše, ki bi jih bilo treba preurediti, popraviti, in zemlja, ki je dobra in hvaležna. Vse to je na razpolago ljudem, ki jih ni povsem prevzela strast ali predsodek, da človek ne more živeti drugje kot v mestu.

Ljudje so res začeli prihajati. V začetku zelo poredkoma, toda vsi ki so prišli, so prišli spontano, brez propagande. Prihajali so v Grožnjan, Momjan, Oprtalj. Pa ne samo umetniki, ljubitelji tišine, antične kulture, pač pa tudi mlade družine iz velikih mest, kjer zanje ni bilo na razpolago stanovanja. Ti ne prihajajo sem na počitnice, kot umetniki ali mladina ob priložnosti glasbenih in drugih festivalov, ti prihajajo sem za stalno. Tako se davni «kašteli» in vasi gornjega predela občine Buje postopno polnijo z novimi prebivalci in se nekako prebujajo v novem življenju. Zaenkrat še ni moč govoriti o neki popolni oživitvi tega predela, to še ni tako blizu, vendar je začetek tu, proces — kot je videti — pa se ne bo zaustavil. Ne gre namreč samo za vprašanje pomanjkanja stanovanj v mestih, še nekaj je, kar bo ta proces nedvomno pospeševalo: dejstvo namreč, da mnoge ljudi že utrujajo mestni trušč, prometna napetost, ostale mestne nevšečnosti, onesnaženi zrak in podobno, da spričo tega čedalje bolj čutijo potrebo, da se pred vsem tem še v času umaknejo, kjer vsega tega ni oziroma vsaj ni v tolikšni meri.

T. F.

Razporoka ne razbija družine

Pred približno dvema mesecema so minila tri leta, odkar je bila v Italiji uzakonjena razporoka, in sicer po zaslugi socialističnega poslanca Fortune ter njegovega liberalnega kolega Baslinija. Ustrezni zakon nosi namreč datum 1. decembra 1970; v Uradnem vestniku republike je bil objavljen 3. decembra istega leta, veljati pa je pričel natanko 15 dni kasneje.

Dne 30. junija 1973, torej nekako dve leti in pol zatem so našteli 60.001 razsodbo o zakonski ločitvi, a v teku je bilo 17.246 zadevnih sodnih postopkov. Vseh prošenj za zakonsko ločitev je bilo v omenjenem obdobju 84 327; 3.216 parov se je medtem premislilo in ni torej vztrajalo priločitvi, v 13 primerih pa sta se zakonca še pred razsodbo pobotala. Ako upoštevamo, da je teh nad 84 tisoč zakonskih parov čakalo morda desetletja, da bi lahko uredili svoj družinski položaj in da se v Italiji vsako leto oženi nad 350.000 moških, tedaj se ne motimo, če poudarimo, da število dejanskih razporok — 60.000 — res ni visoko ter izpodbija znano tezo razporoki nenaklonjenih, to je tezo o «razporoki kot sredstvu razbijanja zakonskih vezi».

Sodni postopek za razveljavljenje zakonskega jarma se odvija razmeroma naglo — na nekaterih sodiščih potečejo n. pr. komaj štirje meseci od trenutka vložitve prošnje do razsodbe. Kljub tej okolnosti, ki bi navidezno utegnila spodbuditi precejšnje število parov k razveljavljenju poroke, se prvotna predvidevanja nasprotnikov zakona Fortuna - Baslini niso uresničila. Kazala so namreč, da se bo tega zakona poslužilo kar 2 milijona Italijanov! Dejstva govore drugače: med decembrom 1970 in koncem l. 1971 je bilo naštetih 55.439 ločitvenih prošenj, leta 1972 jih je bilo 20.410, v prvi polovici l. 1973 pa samo 8.478.

Po tem «valu» prošenj se bo stvar polegla. Tako pravijo statistični izvedenci, ki pripominjajo, da leta 1967 vsekakor ne bodo zaznamovali več kot 10.000 razsodb o razporoki; pri tem se oslanjajo na okolnost, da je bilo l. 1971 pač 10.000 ločitev de facto med zakonci, a po zakonu Fortuna - Baslini lahko zaprosijo za razporoko le tisti pari, ki že vsaj pet let živijo vsak pod drugo streho. Jasno je ,seveda, da bo leta 1976 10.000 razporok samo, če bodo omenjeni zakonci ubrali sodno pot.

Čemu je število prošenj za razporoko postopoma nazadovalo? Med sociologi so mnenja deljena: eni pripisujejo to zakoreninjenosti družinskih vezi, ki je bila v preteklosti značilna za Italijo, drugi pa, nasprotno, že utrjenemu prepričanju poprečnega Italijana, da je zakonski stan pravzaprav že stara oblika skupnega življenja in zato ne čutijo potrebe po razporoki. Nekateri zopet zatrjujejo, da mnogi zakonci nočejo razporoke, ker jih vežejo otroci ali pa zaradi težkega gmotnega stanja oziroma vdanosti v usodo.

V spodnji razpredelnici navajamo, koliko razsodb o razporoki je bilo izrečenih v posameznih deželah Italije do 30. junija 1973 (v drugem stolpcu je navedeno število razporok na vsakih 100.000 prebivalcev posamične dežele, in sicer dne 31. marca 1972).

Piemont in dolina Aoste	6.563	144
Lombardija	10.484	123
Tridentinsko - Gornje Poadižje	846	101
Benečija (Veneto)	2.664	65
Furlanija - Julijska krajina	2.835	234
Ligurija	4.948	267
Emilija - Romagna	4.250	111
Toskana	3.243	93
Umbrija	457	59
Marche	499	37
Lazio	8.068	171
Abruzzi	871	75
Molise	201	63
Campania	4.457	88
Apulija	2.416	68
Basilicata	266	44
Calabria	1.510	77
Sicilija	4.823	103
Sardinija	600	41
ITALIJA	60.001	111

Do konca lanskega junija je bilo torej izvršenih največ razporok v Lombardiji (10.484) in najmanj v Moliseju (201).

—sg—

Čudna varčnost princev

Ko si je princesa Ana ogledovala hišo v bližini garnizije Sandhurst, kjer bo od marca naprej živela z možem Markom Philipsom, je v vsaki sobi skrbno ugasnila luč. Neki časopis je izračunal, da je s tem prihranila nekaj penijev, medtem ko je prenovitev hiše stala skoraj 12.000 funtov.

Aretacija fotografa lorda Snowdena

V Detroitu so aretirali lorda Snowdena, moža britanske princese Margarete. Po poklicu je bil, preden je postal grof, fotograf. Opazoval je, kako sta dva policaja aretirala pouličnega prodajalca in je prizor hotel fotografirati. Policaja sta ga povprašala po dokumentih. Ker jih pri sebi ni imel, sta ga odpeljala na policijsko postajo, kjer je moral ostati nekaj ur, preden so ga spet izpustili.

Raziskovalci trga pri koelnskem velesejmu so ugotovili, da le še vsak deseti zahodni Nemec nosi pozimi dolge spodnje hlače. Leta 1965 je takih bilo še 20 odstotkov.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pokažite več zaupanja do svojih sodelavcev. Dosedanje prijateljstvo se bo spremenilo v nekaj globljega.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Če se ukvarjate z znanstvenimi vprašanji, boste prišli do zanimivih odkritij. Posvetite večer družini.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) S pomočjo dobrega in iskrenega prijatelja boste prišli do ugodnega posla. Spor z ljubljeno osebo.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne zaupajte v poslovanju osebam, ki skušajo izkoristiti vašo dobrosrčnost. Prijetno srečanje v večernih urah.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Prav spretno boste rešili neko nujno vprašanje. Prijetno razpoloženje v krogu novih prijateljev.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Če boste oprezni in uvidevni, vas bo več oseb podprlo. Ne delajte napak pri vzgoji najmlajših.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Resno proučite finančno ponudbo, ki jo boste prejeli v teku jutra. Pomagajte svojemu prijatelju.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne zaupajte nobenemu svojih poslovnih načrtov. Krotite svojo naglo naravo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Odkrili boste, da ima neka oseba važno vlogo v vašem poslovnem življenju. Otresite se skrbi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) V nekem tveganem poslu utegnete doseči lep uspeh. V čustvenem življenju se boj nekaj spremenilo.

VODNAR od 21.1. do 19.2.) Posvetili se boste nekemu važnemu poslu, ki vam bo zagotovil važno mesto. Zadoščenje v družini.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Morali boste temeljito spremeniti sistem svojega dela. Srečne ure z ljubljeno osebo.

NA FILMSKIH PLATNIH

Michael Crichton:

«WEST WORLD»

Michael Crichton, znanstvenik in znanstvenofantastični pisatelj (njegova je knjiga «The Andromeda Strain», po kateri je posnel istoimenski film Robert Wise), je sedaj prešel k režiji s filmom «West World» (Il mondo dei robot, 1973).

«West World» je izvirno znanstvenofantastično delo: prikazuje nam prihodnost, v kateri ljudje plačajo za to, da jih postavijo v svet robotov, kjer lahko ugodijo svojim spolnim nagonom, ker so pač objekti teh nagonov na vse pripravljeni roboti, ki so tako perfektno izdelani, da se zdijo resnične osebe. Svetovi, v katerih se vršijo ta srečanja, predstavljajo (kar je najzanimivejše) povratek v zgodovinsko preteklost, toda ne v pravo zgodovino, temveč v preteklost, kakršno prikazujejo razni filmski žanri: Western, film o Rimljanih, srednjeveški film . . .

«West World» je torej zanimiva zmes znanstvene fantastike in razmišljanja o filmskih žanrih, predvsem o westernu, kot pove izvirni naslov filma. Odtod interpretacija Yula Brynnera, ki pooseblja isto vlogo, kot jo je igral v «I magnifici sette». Film morda ne doseže velikega metaforičnega in emotivnega nivoja. Gre vendar za odlični prvenec Michaela Crichtona, ki je seveda tudi scenarist. Gotovo pa je ta film boljši od vseh del, kar jih je v zadnjih letih prikazal tržaški festival znanstvene fantastike.

Franklin J. Schaffner:

«PAPILLON»

Velik uspeh doživlja ameriški film Franklina J. Schaffnerja «Papillon» (Papillon, 1973), posnet po avtobiografski knjigi komaj umrlega Henrija Charrièra.

Zgodba kot taka je sicer dopuščala zanimivo filmsko uprizoritev, saj so iz podobnih stremljenj po svobodi izvlekli velike filme Jules Dassin (pred kratkim smo gledali na TV njegovo mojstrovino «Forza bruta»), Jacques Becker, Robert Bresson . . . Schaffnerju pa žal manjka bodisi sposobnost verodostojne «psihološke» gradnje oseb, še bolj pa sposobnost metaforizacije. Kar je skoraj neverjetno, če pomislimo na filme, ki nam jih je pred leti dajal ta režiser, na izvrstne «Donne d'estate», «L'amaro sapore del potere», «Patton». Toda od «Nicola e Alessandra» dalje (ki je pa vsaj imel zanimiv konec) je Schaffner popolnoma propadel.

«Papillon» je dolgo in dolgočasno delo; prav njegov konec, dosežek svobode, ki bi moral predstavljati višek razvoja ,dokazuje s svojo revnostjo polom filma, v katerem se ne reši niti interpretacija Steva McQueena in Dustina Hoffmana.

S. G.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

Marija Jurić-Zagorka:

Pekel na prestolu

Že večkrat smo naše bralce opozorili na hrvatsko pisateljico Marijo Jurić - Zagorko (1873-1957) in na njen obsežni pripovedni opus. Pisateljica, ki upravičeno nosi naziv jugoslovanskega Dumasa, je napisala tudi obsežni pripovedni ciklus romanov, ki v slovenskem prevodu nosijo skupni naslov Prestol Matije Korvina. V okvir tega cikla sodi tudi roman Pekel na prestolu, od katerega smo v slovenskem prevodu dobili že šest knjig. Zdaj so pred nami tri nadaljnje knjige tega romana, ki predstavljajo četrti, peti in šesti del romana, ki pa tudi s temi tremi knjigami, skupno torej z devetimi, še ne bo zaključen. Vendar naj vse prijatelje tega teksta in sploh zabavnega romana opozorimo na nadaljevanje tega romana, ki ga slovenskim bralcem posreduje Državna založba Slovenije.

Celotni ciklus tega romana sloni na zgodovinskih virih, ki jih seveda bujna pisateljičina fantazija bistveno dopolnjuje. Roman se dogaja v 15. stoletju, ko je na Madžarskem vladal Matija Korvin (znan pri nas kot Kralj Matjaž) in ko so živele tudi druge resnične osebe, kraljev nezakonski sin Ivan, pesnik Ivan Cezmički, kardinal Roderigo Borgia, katerim je pisateljičina domišljija dodala vrsto izmišljenih junakov, med katerimi je tudi glavna junakinja roman lepa in pogumna Gordana. V četrtem delu romana (v celotnem ciklu je to torej sedma knjiga) teče pripoved o kralju Ladislavu, ki je nasledil Matijo Korvina in ki je presrečen, da je Gordana sprejela njegovo snubitev. Toda ko vdro v deželo Poljaki in Nemci, se poroči s kraljico Beatrico Aragonsko da bi tako z njeno vojsko rešil deželo. Toda ko kraljica spozna, da je bila prevarana se skuša maščevati. O tem pripoveduje osma knjiga: Beatrice ugrabi Gordano in se tako maščuje kralju, ki ga tarejo tudi upori hrvaških plemičev. Zato kralj sklene mir z zunanjimi sovražniki in zatre upor. Toda grozi mu nova nevarnost, Turki, ki pa jih uspešno premaga nezakonski sin prejšnjega kralja Matije Korvina, sedanji ban Ivan. Čeprav tudi ban Ivan ljubi Gordano se poroči s hčerko kneza Frankopana. Gordano pa ljubi tudi mladi plemič Damir, ki pade v turško ujetništvo, Gordana pa se poda za njim in slednjič z njim poroči.

Teh nekaj shematičnih črt o vsebini treh knjig nam pove dovolj o pestrih dogodivščinah, ki jih opisuje nadaljevanje romana, o burnih vojnih spopadih, spletkah, intrigah, in tudi ljubezenskih zgodbah. Ne gre torej, da smo si na jasnem, za kako umetniško pomembno delo, temveč za ljubezensko - zgodovinski roman, za obširno pripovedno delo, ki ga v današnjem času označujemo kot zabavni roman. Ta roman pa si je v današnji literaturi našel svoje mesto. In tako ga ima tudi zabavni roman Marije Jurić - Zagorke, Pekel na prestolu, ki ga bodo prebirali slovenski bralci. Zlasti vsi tisti, ki ljubijo tovrstno lahko branje in ki jim tovrstne ljubezenske in pustolovske zgodbe zadovoljujejo njih potrebo po knjigi.

Sl. Ru.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 2. FEBRUARJA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

9.30 - 11.30 *TV šola*
12.30 POLJUDNA ZNANOST
Krščanstvo in človekova svoboda
12.55 *Komični filmi*
OPONAŠANJE JE KOMPLIMENT
Oddajo vodi Renzo Palmer. Glavni igralci so: Buster Keaton, Harry Langdon, Harold Lloyd, Larry Semon
13.25 *Vremenska slika*
13.30 DNEVNIK
Danes v parlamentu
14.10 *Odprta šola*
15.00 *Tečaj francoščine in angleščine*
16.20 - 17.00 *TV šola*
Izžrebanje loterije
17.15 *Program za najmlajše*
CESARJEVE NOVE OBLEKE
Avtor H. C. Andersen, pripoveduje Carlo Romano
17.30 LOVČEVI SPOMINI
Zebrasta pižama
17.40 *Program za mladino*
Il dirodorlando
18.30 POLJUDNA ZNANOST
Profili protagonistov: JOYCE
Oddajo pripravila Carlo Cassola in Sergio Tau
18.55 *Teden dni v parlamentu*
19.20 *Nabožna oddaja*
19.30 *Kronike dela in gospodarstva*
Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 V SOBOTO ZVEČER OD DEVETE DO DESETE URE
Glasbeno - govorna prireditev, v kateri sodeluje Luigi Proietti. Nocoj bo drugi sobotni večer z Luigijem Proiettijem, ki bo tokrat znanstvenik. Preiskušal bo nov medicinski preparat, ki mu bo spremenil zunanjost. Brž ko bo Proietti - znanstvenik zaužil pilulo, bo imel čudne privide. Prižge televizor, da bi s tem zadušil sleherni drugi ropot, v primeru, če bi se iz njega rodil kak monstrum. Sicer pa je ob sobotah zvečer na TV običajna show predstava s popevkami, baletom, častnimi gosti, itd. Toda novi znanstvenik, novi Jeckyll, vidi pod vplivom pilule vse drugače. Baletni ansambel ne izvaja baleta, kulise se mu rušijo, na oder pridrvijo Indijanci, vmes poseže policija, itd. To je pa le okvir prehoda na drugo področje večernega programa in v trenutku, ko bo dr. Jeckyll naše dobe zaužil protisredstvo, se bo pod čuječim varstvom bolničarke Bebe Lončar, spremenil iz slabega monstruma v dobrodelneža in podobe, ki so imele prej zunanjost spak, se bodo v trenutku spremenile v angelske podobe
Nocoj bo med Proiettijevimi gosti tudi Sandra Milo
21.45 *Posebne reportaže TV dnevnika*
LJUDJE Z JUGA
22.30 DNEVNIK
Vremenska slika

DRUGI KANAL

18.00 SODOBNI NAČIN VZGOJE
Metoda psiholingvističnega razvoja
18.30 *Športni tednik:* DRIBBLING
19.30 UNDER 20
Glasbeni program za najmlajše
20.00 *Violončelist* — PABLO CASALS
Violinist — ALEXANDER SCHNEIDER
Pianist — MIECZYSLAW HORSZOWSKY
Izvajajo Mendelssohnov «Trio štev. 1»
20.30 DNEVNIK
21.00 BESEDO IMA OBTOŽENEC
TV film v režiji Vincenta Shermana
Gospoda Harryja Cartera oprostijo obtožbe, da je ubil lastno zaročenko in s svojima odvetnikoma Nicholsom in Darrellom slavi to zmago. Ker meni, da je popolnoma na varnem, saj ga ščiti zakon, ki predvideva, da ne morejo za isti zločin nikoli obtoženca ponovno obtožiti, Harry izpove odvetnikom, da je on ubil dekle. Ker pa odvetnika veže tajnost, tudi ona dva morata ohraniti to odkritje zase. Malo zatem pa aretirajo nekega poklicnega tatu, črnca, ki ga obtožijo, da je izvršil zločin, ki ga je v resnici napravil Harry. Toda tedaj Harryjeva odvetnika prevzameta obrambo črnskega mladeniča, ki mu pa vsa njuna vnema ne more pomagati, in tedaj eden izmed odvetnikov Darrell pomisli na to, da bi izdal tajnost, pa čeprav bi moral zato zapustiti poklic
21.50 ZGODOVINA JAZZA
Vroča chicaška leta

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.00 *TV šola*
Zdravilna plesen, Ohrid, Razvoj žabe, Jutro na vasi
16.25 *Košarka:* OLIMPIJA — ZADAR
18.00 *Obzornik*
18.15 DAKTARI
Serijski barvni film
19.05 *Gledate TV — poslušate radio?*
19.15 *Gledališče v hiši*
Zabavna oddaja RTV Beograd
20.00 DNEVNIK
20.25 *Tedenski notranjepolitični komentar*
20.35 EVROPSKO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRSANJU
22.00 DNEVNIK
22.20 COLDITZ:
Pot v prostost
Serijsk. barvni film

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

16.25 *Košarka:* OLIMPIJA — ZADAR
19.45 LJUBEZEN NA PODSTREŠJU
Zabavni serijski film
20.15 DNEVNIK
20.30 EVROPSKO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRSANJU

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba 11.35 Poslušajmo spet; 13.30 Glasba po željah; 15.45 Avtoradio; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.50 Glasbeni utrinki; 19.10 Po društvih in krožkih; 19.25 Zborovsko petje; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 «Ljudje ob cesti», radijska drama; 21.30 Vaše popevke.

TRST

12.10 Plošče; 14.30 Deželne kronike; 15.10 Glasbena oddaja; 16.20 Kulturni spored; 19.30 Deželne kronike.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.45 Glasbeni program; 10.00 Dejstva in odmevi; 10.45 Glasbeno-govorni spored; 11.45 Orkester; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 15.15 Jugoslovanski pevci; 17.00 Zapojmo in zaigrajmo; 17.40 Zabavna glasba; 17.45 Primorska in njeni ljudje; 18.00 Vročih sto kilovatov; 19.00 Za prijeten konec tedna; 19.30 Prenos RL; 20.00 Glasba v večeru; 20.45 Glasbeni week-end.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 21.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.30 Klavirske skladbe; 12.10 Program z G. Meccio; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.05 Odprta linija; 14.50 Znanstvena oddaja; 15.10 Veliki variete; 17.10 Govorimo o Ginu Cerviju; 19.15 Nabožna oddaja; 19.45 Plošče; 20.20 Ponovno na sporedu z D. Modugnom; 21.45 Plošče.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Pevci lahke glasbe, 8.40 Pesmi za odrasle; 9.35 Strnjena komedija; 10.35 Program z Ginom Bramierijem; 11.35 Program za avtomobiliste; 12.40 Zgodovina ital. popevke; 13.50 Kako in zakaj?; 14.00 Plošče; 15.00 Program s F. Tomizzo; 15.40 Gledališko delovanje; 16.35 Glasbena oddaja; 17.30 Posebna oddaja; 18.05 Folklora in glasba; 18.35 Lahka glasba; 19.55 «Norma», poje Maria Callas.

III PROGRAM

9.30 Radio za šole; 10.00 Koncert; 11.40 Zborovsko petje; 12.20 Današnji ital. glasbeniki; 13.00 Glasba skozi čas; 14.30 Strauss jr., skladbe; 1.00 Koncert; 17.25 Varietejski spored; 18.00 Skeči; 18.45 Tedenski filmski in gledališki pregled; 19.15 Brahmsove skladbe; 19.45 Turinski koncert.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 10.15 Glasbeni drobiž; 11.15 Doma in na poti; 12.10 Melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.15 Zabavna glasba; 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.40 Operni pevci; 16.40 Glasbena medigra; 16.45 S knjižnega trga; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel M. Sepe; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 22.20 Oddaja za izseljence; 23.05 Glasbena oddaja.

Pogovor z dr. Hansom Selyem, prvim raziskovalcem stresa

Stres brez pretresa

Srdito se bori za tisto, kar imaš za svoj plemeniti cilj, vendar opusti sleherni napor, kadar veš, da si premagan

Stres. Beseda je v nekaj letih obletela svet. To je zlo stoletja, drama napetosti in nadlog sodobnega življenja, ki se jim človek ne zna prilagoditi, pa naj gre za gorje ali za radost, drama, ki se dan na dan zapleta v našem telesu in duhu, drama, ki jo vse prepogosto poskušamo razvozlati za ceno sporov, novih tegob, razočaranj in strahu. — V povzetku objavljamo pogovor urednika kanadske revije »Forces« Jeana Sarrazina z odkriteljem in prvim raziskovalcem stresa kot zelo starega pojava dr. Hansom Selyem, predstojnikom zavoda za eksperimentalno medicino in kirurgijo pri montrealski univerzi, ki napoveduje za letošnji marec novo knjigo »Stres brez pretresa«.

■ *Profesor Selye, kdaj ste se začeli zanimati za stres, kaj je najprej zbudilo vašo pozornost?*

— Bil sem v drugem letniku medicine na praški univerzi. Profesor je na podlagi vprašanj, refleksov in nekaterih znamenj na pacientih postavil pet točnih diagnoz. Takrat se mi je utrnila misel. Presenetilo me je, kako da ni predavatelj niti omenil znamenj bolezni, ki sem jih opazil tudi brez medicinskega znanja. Pet bolnikov — eden z rakom na želodcu, drugi z nalezljivo boleznijo, tretji z alergijo — je imelo nekaj skupnega. Zdaj bi rekli, da gre za nespecifične, splošne manifestacije. Imeli so »bolan videz«. Mislim, da se je takrat rodila misel o stresu. Kadar je kateri vaših prijateljev bolan je ista reč. Vsi se slabo počutijo, bledi so, nimajo teka, hujšajo, ne morejo delati.

Človek je preprosto bolan, gre za »sindrom bolnosti«. Tako sem označil pojav, hkrati pa sem se vprašal, kako da ni še nihče proučeval tega sindroma. Ali ne bi bilo mogoče ugotoviti njegovega mehanizma? Proučiti bi bilo treba njegovo biokemijo in določiti terapijo za najpogostejše spremembe, skupne vsem boleznim.

Prve raziskave

■ *Kdaj in kako ste začeli raziskovati v Montrealu?*

— Ko sem bil deset let pozneje, leta 1936, v Montrealu asistent profesorja Collipa, Bantingovega sodelavca ori raziskavah v zvezi z insulinom, sem naletel na isti sindrom bolnosti v drugačni obliki. Profesor Collip je domneval, da mora biti v jajčnikih razen že znanih še drug hormon. Kot najmlajši sodelavec inštituta sem hodil v montrealske klavnice po kravje jajčnike, da bi iz njih pridobil snovi, ki jih je Collip vbrizgaval živalim. Ti izvlečki naj bi povzročali oškodbe, drugačne od tistih, ki nastajajo zaradi že znanih hormonov.

Poskusi so uspeli. Izvlečki so povzročali sindrom, t. j. skupek znamenj bolezni, povsem drugačen od tistih, ki smo jih dosegli z že znanimi jajčniškimi hormoni. Ta sindrom je imel troje značilnosti, ki jih zdaj označujemo kot stresno trojko. To so: stimulacija nadobistnic, tistih malih žlez nad ledvicami in na obeh straneh, ki so histološko kazale znamenja pretiranega delovanja: čiri na prebavilih; atrofija, oslabelost timikolimfatičnega sistema.

Pa si predstavljajte: iskali smo jajčniške značilnosti, učinek poskusov pa se je povsem razlikoval od znamenj, ki jih je mogoče doseči z že znanimi hormoni. Morda smo bili novemu hormonu na sledi. Pri nadaljnjih raziskavah sem živalim vbrizgaval izvlečke. Pri nekaterih je bila omenjena trojka izrazita, pri drugih pa komaj opazna. Dotlej nismo delali poskusov z drugimi organi, ker smo hoteli odkriti jajčniški hormon. Iz klavnice sem prinesel koščke mišic, vranice, kože in jeter ter pripravil izvlečke. Presenečenje: vsi so bili aktivni. To je pomenilo, da ne gre za jajčniški hormon. Pomislil sem, da gre za snov, ki jo vsebuje vsako živo tkivo. Nato sem pripravil sestavine, ki jih nisem pridobil iz živega tkiva, različne strupene snovi, ki sem jih vbrizgal živalim. Takrat se mi je zdelo, da ne gre niti za jajčniški niti za kak tkivni hormon in da to morda ni s hormoni v nikakršni zvezi.

Stres: splošen odgovor organizma na kakršnokoli obremenitev

Bil sem razočaran do trenutka, ko me je obšla nenadna misel, da imam v rokah poskusni vzorec »sindroma bolezni«, ne te ali one bolezni, marveč preprosto obolelosti. Takrat sem začel popolnoma drugače gledati na vso reč. Namesto da bi poskušal odkriti hormon, ki ga ni bilo, sem se raje posvetil sindromu bolnosti. Leta 1936 sem v britanski reviji »Nature« objavil sestavek z naslovom »Sindrom, ki ga povzročajo razni škodljivi agensi«. Ta naslov je skorajda definicija stresa. Šlo je za sindrom toksičnosti. Na to ni dotlej pomislil še nihče. Znani so bili sindromi gobavosti, tifusa, raka, ne pa tudi sindrom bolnosti. Prva razprava o tem pojavu je imela kakih 750 besed, napolnila je en sam stolpec, zdaj pa izide po svetu vsako leto do 8.000 razprav in znanstvenih knjig o stresu.

■ *Kaj vas je najbolj presenetilo pri odkritju tega sindroma?*

— Pomembno in odločilno je bilo, da ta sindrom ni specifičen. To poudarjam, ker siscer ne boste razumeli besede stres, kot jo uporabljamo v medicini, psihologiji, sociologiji in drugod. Gobavost ali tifus lahko ugotovite po posebnih znamenjih. Kadar vas zebe, drgetate; to je značilnost mraza. Če vam je vroče, se potite, ker s tem oddajate odvečno toploto. Nad vsemi temi posebnimi znamenji pa je splošen sidrom, ki mu takrat nisem vedel imena, zato sem ga opisoval kot pojav, ki nastane zaradi različnih škodljivih agensov. Na mednarodnem kongresu v Stockholmu pod pokroviteljstvom SZO smo lani razpravljali o stresu. Referati so obravnavali vlogo stresa pri boleznih in v odnosih med narodi. Predlagal sem novo definicijo stresa, ki so jo sprejeli in ki se zdaj v medicini glasi: stres je splošen odgovor organizma na kakršno koli obremenitev.

Radost in bolečina

■ *V svoji novi knjigi omenjate mater, ki so jo obvestili, da je sin padel, leto dni kasneje pa se je fant vrnil. Ženska je doživela dva pretresa, najprej žalost, potem veliko radost ...*

— Veselje in žalost lahko povzročita z biokemičnega stališča enake splošne pojave, enake spremembe v kemiji organizma. Hudo gorje je specifično povsem drugačno kot veliko veselje. Če bi mater vprašali, ali se je v obeh primerih počutila enako, bi odgovorila: »Kje neki, popolnoma različno!« To je specifičen vidik, s splošnega vidika pa je bila obremenitev organizma enaka: prilagoditi se je bilo treba popolnoma novemu položaju. Z medicinskega in biokemičnega stališča je torej stres prilagoditvena reakcija na spremembo, pa naj je ta dobra ali slaba. To je bilo takrat nekaj novega. Sodobna literatura o stresu temelji na razlikovanju med posebnim in splošnim.

Vse medicinske raziskave v zvezi z zdravili za to ali ono infekcijo od Pasteurjevih časov dalje so bile zasnovane na specifičnosti, mene pa so zanimali odpadki, tisto, kar so raziskovalci hoteli izključiti, da bi prišli do diagnoze. Imel sem prav, kajti odpadki so pomembni, kar poglejte sedanjo onesnaženost okolja. Jaz pa sem se ukvarjal z onesnaženostjo življenja, kajti stres pomeni v nekem smislu onesnaženost, odpadke, črepinje življenja.

Mehanizem stresa

Čeprav so se mi sprva posmehovali tudi v znanstvenem tisku, sem nadaljeval raziskave, zlasti še po spodbudi Frederica Bantinga, odkritelja insulina. Poskušal sem odkriti mehanizem novega sindroma. Iz posebnega dela možganov prihajajo v hipofizo kemične snovi, ki ji naročajo proizvodnjo hormona ACTH, ta pa spodbuja žlezo nadobistnico k izločanju kortikoidov — to ime sem dal snovem, h katerim spada kortizon. S to oznako sem imel težave, nihče je ni hotel sprejeti, in vendar jih tudi še zdaj ne imenujejo drugače.

■ *Nekateri so takrat imeli pomisleke. Denimo, da je stres v resnici posledica toliko agensov, čemu potem ne povzroča vseh bolezni — so govorili — o katerih mislimo, da so v zvezi s stresom?*

— Zdaj vemo, da so nekatere bolezni res posledica stresa ali slabe prilagojenosti organizma. Vzemimo preprost primer: nameščenec, ki se s šefom ne razume, je zaradi neprilagodljivosti prizadet vsakikrat, kadar pride do spora. Za njegov organizem poseblja šef zahtevo po prilagoditvi. Posledice: ta nameščenec je ves napet in živčen, drugi dobi čir, tretjega pa samo glava boli. Precej različno, toda zakaj? Če bi šlo vselej za isti mehanizem, bi moral nastati zmerom isti sindrom, kakor je bilo to pri mojih poskusih z zdravimi živalmi.

Precej truda je bilo treba, preden smo pojasnili ta pojav. Živali, na katerih sem bil delal poskuse, so bile vse iste pasme, enake starosti, skratka istega tipa, zato so tudi stresni agensi povzročali enake sindrome, prej omenjeno trojko.

Z ljudmi je drugače. Vzemimo človeka s srcem, oslabelim iz tega ali onega razloga. Ta človek bo pod stresom prej dobil infarkt kakor kdo drug. Drug pacient je morda bolj nagnjen k duševnim boleznim. Pri njem bo hud stres obremenil vse organe, toda najprej bodo popustili možgani kot najobčutljivejši del.

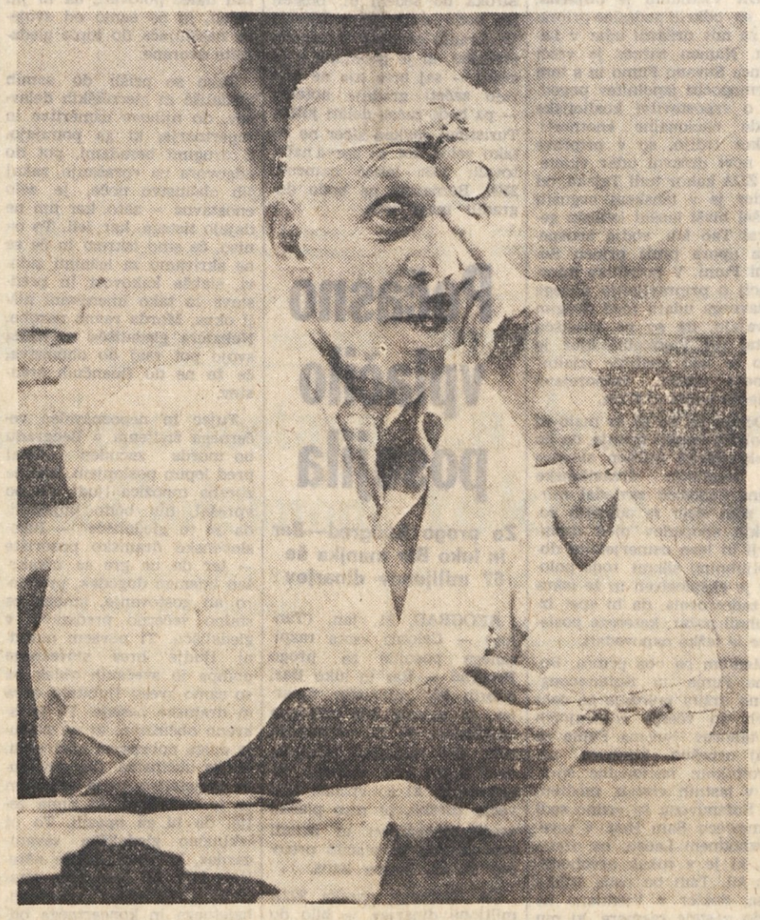

Dr. Hans Selye

Definicija stresa: stres je splošen odgovor organizma na kakršno koli obremenitev

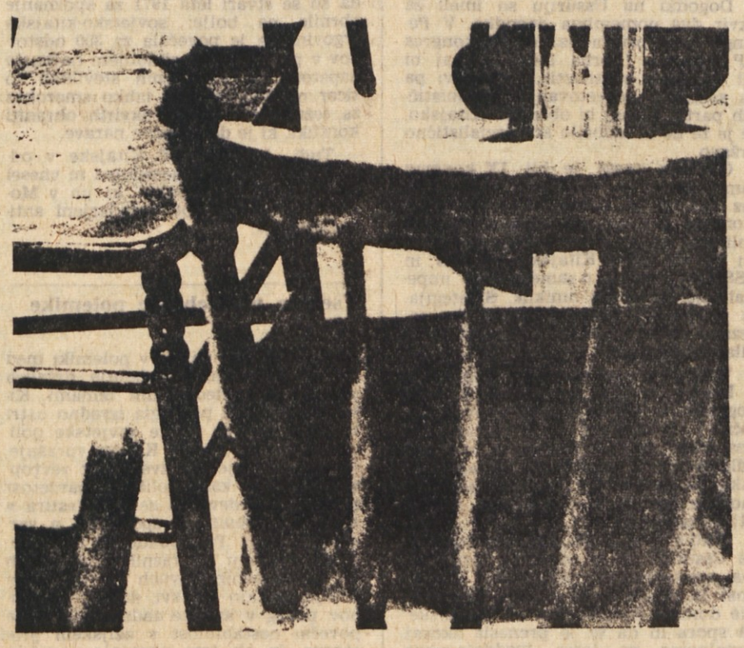

Sindrom Selye

■ *Ali lahko podrobno opišete »sindrom Selye«?*

— Sindrom Selye je splošni sindrom prilagoditve. Ko sem prvič ugotovil, da lahko različni agensi brez medsebojne zveze, kot na primer opeklina in teniška igra, povzročijo v organizmu enake spremembe, sem odkril splošen sindrom, ki nastopi ob kakršni koli obremenitvi. Ta sindrom poteka v treh stopnjah: 1. vznemirjenost, t. j. mobilizacija obrambnih sil v organizmu; 2. odpor, se pravi obdobje, v katerem si zares pridobite odpornost; 3. izčrpanost, t. j. čas, ko posameznik ne more več. Te tri faze — vznemirjenost, odpor in izčrpanost — sestavljajo sindrom Selye. Sindrom ni prostorsko omejen, marveč zajema vse telo. Ne gre na primer za sindrom odpora proti morfiju ali obrambe v primeru opekline, marveč za splošen sindrom prilagoditve kateri koli novosti, kakršni koli zahtevi, nalogi ali obremenitvi.

■ *Ali je stres lahko posledica tabujev, tradicije, sporov doma in v družbi, vzgoje in kompleksov?*

— Prav gotovo. S psihološkega stališča najhujše tegobe so po mojem mnenju razočaranje, porazi, spodrsljaji in ponižanje. Nasprotno pa zmaga daje človeku največ moči. Spodbuja delovno vnemo, pomlajuje in krepi energijo.

Zakaj beseda stres?

■ *Pojasnili ste stres kot pojav in obrazložili sindrom Selye. Morda bi bilo dobro vedeti točen pomen besede stres, tisti pomen, ki ste mu ga hoteli dati. To bi bolje ponazorilo pojave.*

— Beseda stres, ki sem si jo izposodil iz angleške fizike, pomeni sodvisnost med silo in odporom kakršne koli vrste. Besede stres torej nisem iznašel. Za sindrom, ki sem ga odkril, sem predlgal izraz »biološki stres«, toda beseda je bila tu . .

Vzemite verigo in jo obtežite, napnite. Ni važno, iz česa je in od kod prihaja obremenitev, pa naj jo vlečem jaz ali stroj, to ni specifično. Veriga je izpostavljena izredni obremenitvi. V vsaki verigi je kak člen najšibkejši. Ta bo popustil, tam se bo veriga utrgala.

S človeškim telesom ni nič drugače. Ta ali oni med našimi organi je najšibkejši člen, ob obremenitvi je posledica na dlani. Za dokaz sem potreboval več let. Uporabljal sem različne obroke hrane in ugotovil, da nekateri, na primer tisti z veliko natrija in z malo kalija, lahko pospešijo srčni infarkt, drugi pa — vse pod vplivom stresa — želodčne čire. To se je pokazalo v več sto primerih: ta agens je povzročil zvišan pritisk, oni živčni zlom itd.

Kako raziskovati: molekularna biologija in biologija »in vivo«

■ *Ali bi pojasnili svoj raziskovalni koncept, ki se močno razlikuje od običajnih?*

— Živimo v dobi molekularne biologije. Večina raziskovalcev med zdravniki želi proučevati življenje v podrobnostih, t. j. v organih in v tkivu. Z elektronskim mikroskopom lahko izberejo eno samo celico in raziskujejo v njej tako drobne delce, da si jih komaj predstavljate. To so zidaki življenja. S kemičnega stališča tudi proučujemo podrobnosti. Ne jemljemo na primer ledvic kot celote, marveč jih razčlenimo na beljakovine, soli itd. Izločiti poskušamo za ta ali oni organ značilne molekule in razne kemične sle v krvi. Čedalje bolj drobnih delcev se lotevamo, ogledati si jih poskušamo čim bolj od blizu.

V Fermijevih laboratorijih v Chicagu zaposleni Južnoameričan Fernandez-Moran, po mojem mnenju trenutno največji strokovnjak za elektronske mikroskope, mi je pokazal dvamilijonsko povečavo. V njegovem mikroskopu lahko gledate velike molekule. Po prvi osuplosti sem si dejal: »Ta znanstvenik je žrtvoval vrsto let, da je dvamilijonkrat zožil svoj zorni kot.«

Ali razumete razliko med molekularno biologijo in biologijo »in vivo«, torej pri živih živalih? Strokovnjaki prodirajo v čedalje manjše podrobnosti, pri tem pa nimajo več pregleda nad celoto. Zato sem leta 1967 napisal knjižico »In vivo« v obrambo supramolekularne biologije, ki odmira, ker so mladi raziskovalci tako pod vplivom zapletenih modernih pripomočkov, da pozabljajo, da jim milijonske povečave omogočajo le pregled nad podrobnostmi, iz celote iztrganimi drobci. Biokemik Szent-Györgyi, odkritelj vitamina C, je dejal: če drobite življenje na čedalje manjše delce, se življenje izgublja. Najmanjši delci niso več živi. Atom železa v mojem hemoglobinu je prav tak kot v kladivu, torej ni živ. Življenje pa ni drobec, to je zveza veliko podrobnosti. Zato ne bi smeli pozabljati, da bomo vselej potrebovali tudi nespecializirane medicinske raziskovalce, kakor so nam nujni zdravniki splošne prakse. Ti se ne bodo posvečali podrobnostim, marveč bodo poskušali dobiti pregled nad celoto.

Raziskave stresa v življenju in družbi

■ *Po tem svojem raziskovalnem konceptu ste odkrili »sindrom Selye«, sindrom, ki zaobsega velik problem napetosti v modernem svetu z vsemi posledicami za posameznike in za odnose med narodi.*

— Velik problelm sodobnega človeštva: kako obravnavati stres med posamezniki, med narodi, v okolju in pri tegobah vsakdanjega življenja. Zato si prizadevam, da bi uveljavili v življenju čimveč vsega, kar smo se naučili v laboratoriju.

Vedeti je treba, kaj je stres, ta nespecifična, splošna reakcija na vse prijetno in neprijetno. Napačno bi bilo svetovati, da se izogibljimo stresa, ker to ni mogoče, saj bi to pomenilo, da se izogibljemo življenju. Če od svojih organov ne zahtevate ničesar več, ste pravzaprav mrtvi. Dokler človek živi, ima svoje zahteve, diha, njegovo srce utripa, mora nekaj početi. Stresu se ni mogoče izogniti, kajti to je sol življenja, spodbuda zadostitve. V večini primerov stresa lahko pomaga zdravnik, ki daje hormone, kadar se narava zmoti. Marsikdo zmotno misli, da narava ustvari vse najbolje, da je zato treba jesti le naravno hrano ipd. Strupene gobe na primer so zelo naravne, vendar jih ne bi priporočal.

Pri raziskavah stresa smo spoznali nespecifično, splošno reakcijo. Pri tem pa je treba upoštevati, da je obremenitev vse, kar počnete, pa naj je to hoja po stopnicah ali teniška igra. Udarec z bičem in strasten poljub lahko imata enak stresni učinek! Oba pomenita izredno zahtevo po prilagoditvi nenadni spremembi.

V nasprotju s splošnim mnenjem stres ni živčna razrvanost, ni utrujenost in tudi ne nejevolja. Stres je splošen odgovor organizma na kakršno koli obremenitev. Onemoglost, živčni zlom, infarkt, telesna utrujenost niso stres, marveč njegove posledice.

■ *Torej, če hočemo živeti v zadovoljstvu, moramo najprej vedeti, kaj je stres. In potem?*

— Mislim, da bi moral biti vsakdo najprej svoj zdravnik, ker ga ni, ki bi bolje poznal njegove pogojne dejavnike. Vedeti mora, kdaj mu je dovolj, t. j. poznati mejo, čez katero ne sme. Tega ne more bolje opraviti noben kemični preskus. Vsakdo mora sam zase ugotoviti stresno raven. Pod njo ni dobro, ker se človek dolgočasi in se čuti zapostavljenega, nad njo pa ni nič bolje, kajti potem je preobremenjen.

■ *Denimo, da človek ugotovi svojo stresno raven. Kaj mu svetujete za uravnoteženo življenje?*

Ugotovite pošteno — do samega sebe je zelo težko biti pošten — kaj imate za svoj vzvišeni življenjski cilj, kaj zares želite doseči. Ugotoviti moram, kaj želim sam, ne starši, vzgojitelji in drugi. To je zelo pomembno, kajti potem je manj možnosti za razočaranje ob spodrsljajih, ki so največji psihološki vir stresa.

Treba se je torej boriti, vendar za nekaj, kar je v okvirih vaših zmogljivosti glede na stres, in seveda na način, ki se vam zdi dober. Navaditi se morate, da boste prenesli izgubo in poraz, treba se je ukloniti, kadar usahne up na zmago, vendar pa se boriti »na življenje in smrt«, kadar se zdi smrt neizogibna, če se ne branite. Takole: srdito se bori za tisto, kar imaš za svoj plemeniti cilj, vendar opusti sleherni napor, kadar veš, da si premagan.

■ *Ali zares verjamete v biološko moč življenja, zasnovanega na dobri volji?*

— Spomnite se vsega, kar vemo od Clauda Bernarda dalje o »notranjem okolju«, se pravi o tistem, kar je pod zunanjo lupino, kar sem jaz in kar mora ostati nespremenjeno. Če me izpostavijo mrazu, obudim svoje prilagoditvene sposobnosti, če mi dajo strup, ga moram razkrojiti s katatoksičnimi hormoni, če me preveč vzemirijo, moram za pomiritev proizvesti sintoksične hormone, skratka obnoviti moram prejšnje stanje, da ohranim življenje. Kakšna življenjska filozofija mi bo zagotovila več varnosti? Vsi vsakdanji življenjski cilji, na primer bogastvo, sreča in varnost, nenehno nihajo, kakor se spreminjajo okoliščine, toda dobra volja, vaša in ljudi okoli vas, vam ostane, dokler živite. Osebno sem kapitalist v tem smislu, da kopičim dobro voljo. Glede življenjskega cilja se ravnam po Montaignu: »Noben veter ne pomaga ladji, ki nima pristana.«

Jean Sarrazin

Nemirna Dolina vrčev

Leto dni po podpisu mirovne pogodbe še zmerom niso zglajeni bistveni nesporazumi med silami Patet Laa in silami, ki podpirajo princa Suvana Fumo

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

V februarju bo poteklo leto dni, odkar so v glavnem mestu kraljevine Laos Vientianu podpisali mirovno pogodbo med kraljevsko vlado na čelu s princem Suvano Fumo in levičarskim gibanjem Patet Lao, ki ga vodi princ Sufanuvong. Pa vendar je pravi mir v tej kraljevinici na indokitajskem polotoku še daleč.

Mnogo je ovir na poti do vzpostavitve koalicijske vlade, ki bi simbolizirala deklarirano nacionalno spravo in slogo laoškega ljudstva. Največ težav povzročajo močne skupine skrajnih desničarskih višjih oficirjev, kakor tudi desno usmerjena struja v nevtralistični vladi princa Suvane Fume. Na vse pretege si prizadevajo preprečiti uresničitev mirovne pogodbe, tudi s sabotažami, provokacijami in podtalnimi zarotami proti princu Suvani Fumi.

Po mirovni pogodbi, kateri so v septembru dodali tudi protokol, da bi izgladili dotedanje nesporazume med osvobodilnimi silami Patet Laa in silami, ki podpirajo princa Suvano Fumo, so ustanovili mešano komisijo, ki naj bi pripravila konkretne sklepe o ustanovitvi koalicijske vlade in skupne posvetovalne skupščine. Dosedanja zasedanja mešane komisije pa so največkrat minila v medsebojnem obtoževanju in očitkih zaradi kršitev sporazuma.

Na enem izmed januarskih zasedanj mešane komisije je predstavnik domoljubne fronte obtožil desničarske kroge Vientiana, ki hočejo preprečiti nacionalno spravo in vzpostavitev vlade nacionalne enotnosti. Obtožil jih je med drugim, da načrtno preprečujejo uresničitev sklepov o nevtralizaciji dveh največjih mest v Laosu: Vientiana in Luang Prabanga. Po določbi septembrskega protokola naj bi za nevtralnost in varnost Vientiana skrbelo po 1000 policistov in po en bataljon vojakov obeh strani, v Luang Prabangu pa po 500 policistov in po dve četi vojakov.

Že pozimi, ko so letala dovažala v mesti oddelke policistov in vojakov iz vrst domoljubne fronte, je bilo slišati obtožbe o stalnih provokacijah proti kitajskim in sovjetskim pilotom, ki so upravljali transportna letala. Pripadniki Patet Laa pa so se naposled le razporedili v teh dveh mestih, da bi se pridružili mešanim varnostnim silam, ki naj bi pomagale neposredno uresničiti določila mirovne pogodbe.

Predstavniki Patet Laa zdaj obtožujejo vientiansko stran, da ovira pripadnike domoljubne fronte pri opravljanju dolžnosti v »nevtraliziranih« mestih Vientianu in Luang Prabangu. Nasprotniki pa trdijo, da je njihova dolžnost skrbeti samo za varnost delegacije domoljubne fronte, ne pa tudi za varnost mest kot takih. Poleg tega so se okrog taborišč vojakov in varnostnih sil Patet Laa razmestile vientianske vojaške enote, ki sicer zasedajo vse prevladujoče položaje okrog Luang Prabanga in Vientiana. Poročajo tudi o vedno številnejših provokacijah proti pripadnikom domoljubne fronte in o stalnih izvidniških poletih nad ozemljem, ki je v rokah Patet Laa.

Uradna publikacija predstavništva domoljubne fronte v DR Vietnamu je objavila, da so odkrili podtalne priprave za nov državni udar v Laosu. Namen zarote je vreči princa Suvano Fumo in s tem onemogočiti izpolnitev pogodbe o vzpostavitvi koalicijske vlade nacionalne enotnosti. Kakor trdijo, so v pripravo na novi državni udar vpletene ZDA kakor tudi Tajska, od koder je v lanskem avgustu prišel bivši laoški letalski general Tao Ma, vodja neuspelega upora proti princu Suvani Fumi. V potrditev informacij o pripravljanju novega državnega udara med drugim navajajo, da so na letališču Vataj pri Vientianu, kjer je bilo že lani središče izjalovljenega udara, razporejena vojaška letala »TE-28«.

Očitno je, da se še malo ni izpolnilo lansko upanje, da bo v »kraljevini milijon slonov« po desetletju državljanske vojne naposled zavladal mir. Za zdaj sicer ni odkritih vojaških spopadov med desničarji in levo usmerjenimi domoljubnimi silami toda položaj je eksploziven in že iskra bi zadostovala, da bi spet izbruhnil požar, katerega posledice je težko napovedati.

Medtem pa oba princa, Suvana Fuma in Sufanuvong trdno držita položaje na čelu dveh do včeraj vojskujočih se taborov. Suvana Fuma za zdaj uspešno kljubuje nasprotnikom nacionalne sprave v lastnih vrstah, medtem ko Sufanuvong še vedno sedi v mestecu Sam Neu, v severovzhodnem Laosu, na ozemlju, ki je v rokah osvobodilnih sil. Tam bo ostal toliko časa, dokler v Vientianu ne bodo nastale razmere ki mu bodo zagotavljale varnost in normalno sodelovanje s polbratom Suvano Fumo v okviru koalicijske vlade. Ali in kdaj bo do tega prišlo, pa je težko reči.

ŽIKA LAZAREVIČ

Dokazi o rasti

Publikacija »Gospodarski in družbeni razvoj SR Srbije 1947—1972«, gradivo ob sedmem kongresu ZK Srbije

BEOGRAD, 31. jan. (Tanjug) Republiški zavod za statistiko Srbije je na pobudo odbora za pripravo VII. kongresa ZK Srbije izdal publikacijo »Gospodarski in družbeni razvoj SR Srbije 1947—1972«. Ta knjiga naj bi predvsem rabila kot del gradiva, namenjenega članstvu, organizacijam ZK in delegatom pri pripravah za VII. kongres ZKS, njena namembnost pa je seveda še širša.

V povojnem obdobju je gospodarstvo Srbije kljub mnogim težavam doseglo pomembne uspehe Od leta 1952 do 1972 se je industrijska proizvodnja povečala za več kot osemkrat in je naraščala nekajkrat hitreje kot v Jugoslaviji. Na območju republike brez pokrajin, je znašala letna stopnja rasti 11,6%, na Kosovu 10,4, v Vojvodini pa 10 %.

Analiza navedenih podatkov kaže, da so rekordno proizvodno rast dosegli v kemični industriji (za 51-krat več), sledi elektroindustrija, elektro energija (povojno proizvodnjo električne energije v Srbiji sedanje elektrarne ustvarijo v nekaj dneh) gumarska industrija nekovine itd.. med zadnjimi pa je tobačna industrija, ki je od leta 1952 do 1972 povečala proizvodnjo za 1,8-krat.

O naglem razvoju industrije Srbije najbolj zgovorno pričajo podatki o proizvodnji posameznih izdelkov Leta 1939 v Srbiji niso izdelovali ne tovornjakov ne poltovornjakov Dve leti po vojni je znašala proizvodnja 202 tovornjaka in poltovornjaka leta 1972 pa skoraj 6000 tehvozil. Ne pred vojno ne ponjej pa Srbija ni imela tovarne traktorjev. A že leta 1972 jih je republika izdelala več kot 15.000 Povečanje industrijske proizvodnje so spremljali tudi integracijski procesi. Prvega leta prejšnjega desetletja je bilo v republiki 1025 industrijskih podjetij. Največ delovnih organizacij (25,4%) je imelo več kot 2000 zaposlenih

Deset let pozneje pa je bilo povsem drugače: leta 1971 je imela Srbija 890 industrijskih podjetij med katerimi so prav tako previladovale delovne organizacije z več kot 2000 delavci, njihovo število pa se je v primerjavi z letom 1961 preseglo povečalo (dobrih 43 % skupnega števila podjetij). Podatki o industriji Srbije tudi kažejo, da se je industrijski proizvodni trak v republiki leta 1968 obogatil za več ko 1800 novih izdelkov, lani pa celo za 2200. Delovne organizacije so opustile izdelavo mnogih zastarelih izdelkov in se prilagodile zahtevam kupcev.

Gradnja je na pragu

Cesto na Bernardin bodo začeli graditi februarja — Velikan bo manjši

KOPER, 30. jan. — Vrata za začetek gradenj na Bernardinu so končno odprta.

V ladjedelnici pravijo, da se bodo preselili v Izolo do konca aprila. Cesto med Piranom in Portorožem bodo začeli graditi konec februarja, končali pa jo bodo do julija. Peljala bo od Valete do Belega križa po sedanji povezavi. Široka bo sedem m, odšteli pa bodo zanjo 29 milijonov že zbranih sredstev. V samem središču, ki je povezano s to cesto — saj brez nje ne morejo začeti gradnje hotelov — pa bodo začeli delati julija. Turistični velikan sicer ne bo tako velik, kot so sprva načrtovali: 1550 ležišč namesto 2500, Bernardin pa bodo dogradili maja 1976.

Počasno vplačilo posojila

Za progo Beograd—Bar in luko Bar manjka še 67 milijonov dinarjev

BEOGRAD, 31. jan. (Tanjug) — Celotna vsota razpisanega posojila za progo Beograd — Bar in luko Bar, dobrih 900 milijonov dinarjev, bi morala biti vplačana najkasneje do 30. septembra 1973. Del vpisnikov posojila, med njimi tiste delovne organizacije, ki so vpisale največje zneske, še niso plačali svojih obveznosti in zaradi tega je rok za plačilo preložen do 31. marca letos.

Od skupnega zneska 922,4 milijona dinarjev je bilo do 21. januarja letos vplačanih 855,3 milijona dinarjev, z devizniimi vplačili pa 858,7 milijona dinarjev. Do polnega zneska posojila manjka še plačilo 67 milijonov dinarjev.

Vsakič polna dvorana

Jugoslovansko dramsko pozorište v Beogradu je našlo pot do občinstva — O krizi se sploh ne pogovarjajo, kljub zares nizkim prejemkom igralcev

OD NAŠE BEOGRAJSKE DOPISNICE

»Kriza gledališča« — to je izraz, ki smo si ga že zdavnaj izmislili za napol prazne dvorane, manjši dohodek gledaliških hiš in izgubljanje občinstva. Pravijo, da je problem navzoč povsod — v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu ... Nekateri so vzroke iskali na vzporednem tiru — v konkurenčni televiziji, športu in lahki zabavi. Drugi so razmišljali o resničnih umetniških vrednostih, ki nikoli niso izgubile svojih ljubiteljev, celo takrat ne, ko so ljudje morali daleč potovati, da bi jih videli, in ne samo od svojega naslanjača do tople gledališke dvorane.

Tako so prišli do samih gledališč in gledaliških delavcev, do njihove usmeritve in repertoarja, ki ga ponujajo. Z drugimi besedami, pot do odgovora na vprašanje, zakaj jih občinstvo noče, je zelo enostavna — zato, ker jim ne dajejo tistega, kar želi. To pa niso, če smo iskreni in če se ne skrivamo za lažnimi zidovi, slabša kakovost in predstave za tako imenovani nižji okus. Morda ravno narobe. Nekatera gledališča so našla svojo pot vsaj do občinstva, če že ne do finančnih sredstev.

Tujec in nepoznavalec večernega življenja v Beogradu bo morda začuden obstal pred lepim poslopjem, kjer je zbrana množica ljudi. Če bo vprašal, mu bodo pojasnili, da je to gledališče — Jugoslovensko dramsko pozorište — ter da ne gre za nikakršen izjemen dogodek, premiero ali gostovanje, ampak za stalno večerno predstavo v gledališču. Ti povsem navadni ljudje brez slovesnega pompa in svečanih oblek pa so samo zvesti ljubitelji odra in dramske besede. To je iskreno občinstvo, ki ne plačuje dolga nobenemu snobizmu, dotira občinstvo članom kluba prijateljev, to je delovnim to je občinstvo, ki nima želja, da bi ga opazili. To ni izključno gledališka »avantgarda«, ki polni sedeže »Atelieja 212«, ali ozki krog strastnih privržencev opernega, baletnega in koncertnega odra Narodnega gledališča. (To gledališče je sicer krizo rešilo po zaslugi delovnih organizacij in glasbene mladine, članov svoje gledališke komune.)

Kaj jih priteguje? Na kratko rečeno, izbran in pisan repertoar — od Molièrovega in Nušićevega smeha do klasične Hamletove besede, Zločina in kazni, dramatizacije romana Komu zvoni, Tramvaja Poželenje, do Tarelkinove smrti itn. Tako v eni sezoni Jugoslovensko dramsko pozorište na svojih dveh odrih pripravi približno 500 predstav, občinstvo pa dobi približno deset premier. Vsaka izmed njih je nov izziv, še eno preverjanje gledalcev, ki jih željno pričakujejo.

Razprodane predstave

Odkar so 19. decembra 1969 odprli nov oder, »Teater Bojana Stupice«, je gledališče razširilo svojo dejavnost in postalo še bolj prisotno v kulturnem življenju Beograda. Predstave so povprečno obiskane 90 do 100-odstotno, gledalci pa se odločijo za tisto, kar jih zanima.

Dejstvo, da imajo predstavo s 40 ponovitvami za neuspeh, samo govori o izbiri repertoarja oziroma o repertoarni politiki. O tem, kot tudi o drugih programih hiše, odloča ves kolektiv, ki je zato tudi skupno odgovoren. Svojstven rekord je zabeležila komedija »Bolha v ušesu«, ki jo kljub 200 ponovitvam še vedno prikazujejo pred polno dvorano. Jugoslovansko dramsko gledališče je za izjemno kakovost v prejšnji sezoni dobilo od beograjske kulturne skupnosti 400.000 dinarjev nagrade.

Na prvi pogled je vse v redu — gledališče ima uspehe, občinstvo ga oblega. Čeprav zveni paradoksalno, pa gledališču komaj uspeva bitka s financami. To je predvsem zasluga nizkih plač zaposlenih. Osebni dohodki igralcev, o katerih mislimo, da jim zmeraj cvetejo rožice, so zelo nizki. Najvišji osebni dohodek v gledališču v višini 3370 dinarjev (in to šele od maja lani) imajo doajeni hiše — Marija Crnobori, Stevo Žigon, Ljiljana Krstić, Ljuba Tadić in Branko Pleša. Mlajši igralci, ki pogosto na svojih plečih nosijo pretežni del repertoarja, imajo manjše osebne dohodke kot snažilke v bolj trdnih gospodarskih organizacijah. Svetlana Bojković, Tanasije Uzunović in Milan Gutović dobijo približno 1600 dinarjev. Ugledni igralci, kot so Radmila Andrić, Miša Janketić in Nikola Simić, prejemajo približno 2700 dinarjev. Kaj to pomeni pri ansamblu, kjer 54 umetnikov igra na dveh odrih in kjer ni nezaposlenega igralca, uvidimo, če osebni dohodek razdelimo s številom odigranih predstav. Na podlagi takega računa dobi na primer Zorica Šumadinović za eno predstavo 48 din, Slobodan Djurić 50, Milan Gutović 67, Radmila Djurićin 108 itn. Zaposleni v administraciji (osebni dohodki od 1270 do 1870 dinarjev) in v tehničnem sektorju (od 1120 do 1770) prav tako zaslužijo manj kot bi, če bi bili zaposleni v gospodarstvu.

Kako stimulirati kvaliteto?

Jugoslovensko dramsko pozorište ima torej občinstvo, vendar pa si ni povečalo dohodkov. Gledališče namreč organizacijam, s katerimi gledališče sodeluje, prodajajo vstopnice 30 odstotkov ceneje, šolski in študentski mladini pa za 50 odstotkov ceneje. Tega pa jim nihče ne nadomesti, kot na primer v Sloveniji.

Po vsem tem je nekako žalostno in brez odgovora zvenelo vprašanje upravnika Jugoslovenskog dramskog pozorišta Milana Djokovića: »Kaj gledališče (ter druge podobne ustanove) spodbuja h kvalitetnemu delu in kaj dobijo tisti, ki kakovost dosežejo?« — »Ustanavljanja interesnih skupnosti,« je nadaljeval, »pričakujemo z velikim zanimanjem. Menimo, da bo dobro, da bo človek, ki proizvaja, obenem sprejemal tudi sklepe o izločanju denarja za kulturo — potemtakem tudi za gledališče. Naše gledališče ima dokaj dobre izkušnje o sodelovanju z delovnimi kolektivi. Težko pa je zdaj reči, ali bodo interesne skupnosti pripomogle k izboljšanju materialnega položaja gledališč. Če upoštevamo najbolj objektivna merila, ugotovimo,« trdi Djoković, »da sredstva, ki jih dobi za delo, niso dovolj«.

Kaže, da je napočil zadnji čas, da se v gledališču in kulturi sploh nekaj spremeni. Toliko prej, ker je na tem področju združenega dela ustavno preurejanje najpočasnejše. Od interesnih skupnosti pričakujejo mnogo, vendar na njihovo oblikovanje čakajo s številnimi nerešenimi vprašanji: Tako, na primer, še vedno ni odgovora na vprašanje, kaj je to cena umetniškega dela, ali bo (in kako bo) kvaliteta odločujoč kriterij v finansiranju, kako vzgajati objektivne kritike in tiste, ki bodo jutri odločali v vrstah občinstva in delovnih ljudi itn. Kako ustvarjati tako pogosto omenjano pravo kulturno ozračje? ...

BOJANA JAGER

Zakon o ukrepih proti radioaktivnosti

BEOGRAD, 31. jan. (Tanjug) — S posebnim zveznim zakonom bodo določeni ukrepi za zaščito pred škodljivim vplivom radioaktivnih snovi. Predlog za sprejetje tega zakona je včeraj sprejel zvezni izvršni svet. Glavni namen novega zakona bo zavarovati prebivalstvo pred škodljivim vplivom ionizirajočega sevanja, katerega viri in uporaba v naši državi se stalno povečujejo.

V BiH bo 1975. leta 165.000 stanovanj

SARAJEVO, 31. januarja (Tanjug) — Po petletnem načrtu za obdobje od 1971. do 1975. leta bodo v BiH zgradili skupno 165 tisoč stanovanj, od tega v družbeni lasti 32 tisoč, preostala pa bodo zezidana v okviru zasebne stanovanjske graditve.

V okviru tega obsežnega programa so doslej zgradili 64.500 stanovanj ali 35 odstotkov. V prvih letih izpolnjevanja načrta se je poprečna površina stanovanjskega prostora na prebivalca povečala od 7,1 na skoraj 10 kvadratnih metrov.

Kitajsko-sovjetski odnosi

V senci diplomatskega pripetljaja

Od incidenta na Ussuriju do incidenta v Pekingu — Polemika je zajela prav vse vidike politike

»... Znočilo se je že. Na cestah je bilo malo ljudi. Iz sovjetskega veleposlaništva je nenadoma pripeljala temno siva »volga« in zavila proti predmestju ...«

Tako se začenja kitajska verzija o sovjetsko-kitajskem diplomatskem incidentu 15. januarja letos, ko so kitajske oblasti izgnale tri sovjetske diplomate in ženi od dveh pod obtožbo, da so vohunili. Zgodbo je v kitajski verziji opisal kitajski sokrivec v tej aferi Li Hung-šu, ki da je med kulturno revolucijo pobegnil v ZSSR, se kot sovjetski agent 1972 vrnil na Kitajsko in bil prijet tako rekoč »z rokami v vreči«, se pravi v trenutku ko da je od sovjetskih diplomatov prejemal radijsko postajo, tajna navodila in denar

Tako kitajska verzija Sovjetska je prav nasprotna Glasi se približno takole:

... Zvečer 15 januarja so blizu sovjetskega veleposlaništva ustavili avto v katerem so bili sekretar veleposlaništva Marčenko njegova žena in žena Semjonova, prav tako člana veleposlaništva. Potegnili so jih iz avtomobila, jim zvezali roke in jih vsakega zase odpeljali na neko ustanovo. Tam jih je že čakala množica, ki jih je žalila. Vse to so snemali s filmskimi kamerami ... Ob približno istem času so prijeli diplomata Semjonova in prevajalca ... Grozili so jima, da ju bodo ustrelili, če ne bosta priznala ..

Med Moskvo in Pekingom sta se križali protestni noti, vsaka zasnovana na podlagi verzije o incidentu, ki jo je dal podpisnik Incident sam pa je vzbudil med opazovalci v Pekingu razumljivo pozornost iz več razlogov.

Anatomija incidenta

Kitajska stran je napravila iz zadeve prvorazreden diplomatski škandal, čeprav bi nezaželene sovjetske diplomate lahko izgnala manj bučno, če ji je do tega bilo; toda ostala je pri diplomatskem škandalu in pazila, da zadeva ne bi prekoračila teh okvirov

Prvič se je zgodilo, da je bila v podobno afero vpletena osebnost kitajske narodnosti; neki Li Hung-šu in še neidentificirani Kitajec. Kaj podobnega se ni dogajalo niti v burnih dneh kulturne revolucije. To bi lahko pomenilo, da se bo zaostril kurz proti ljudem, ki so imeli kakršen koli stik z Rusi, ali pa da bo na resnične ali navidezne privržence Liu Šao Čija in Lin Piaa padla tudi obtožba »grobega izdajstva države« in ne samo očitek zaradi zgrešene politične linije Skratka, gre za domnevno možnost, da bi nenehnemu boju med pravilno in zgrešeno linijo v kitajski partiji dodali še element tujega vmešavanja.

In naposled še časovno naključje: incident se je zgodil v času, ko bi se moral vrniti v Peking pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Iljičov, ki vodi sovjetsko delegacijo na pogajanjih o obmejnih vprašanjih, to je o tako imenovanih spornih ozemljih, oziroma o »neenakopravnih sporazumih« na podlagi katerih je Kitajska, kot pravijo v Pekingu, v minulem stoletju izgubila 1,5 milijona kvadratnih kilometrov ozemlja.

Incident v Pekingu je torej znova postavil v ospredje vprašanje, v kakšni fazi so danes sovjetsko-kitajski odnosi, ki so se na začetku šestdesetih let začeli vidno slabšati v okviru znane ideološke polemike, se še bolj zaostrili v letih kulturne revolucije in dosegli dno med češkoslovaško krizo in oboroženimi spopadi na Ussuriju.

Gledano nazaj je bilo leto 1968 prelomno v sovjetsko-kitajskih odnosih Avgusta so oborožene sile petih članic varšavske zveze intervenirale v ČSSR, ne da bi dogodek izzval večjo reakcijo v nasprotnem taboru. Za Kitajce je dotlej izredno žolčna polemika s Sovjetsko zvezo nehala biti »ideološka« oziroma polemika, v kateri je šlo v bistvu za popolnoma različen notranji razvoj v obeh državah. V jeku češkoslovaške krize so se izoblikovali prvi obrisi kitajske teze o »hegemoniji dveh supersil«, o njunem hkratnem sodelovanju in hkratni konfrontaciji Peking ni spregledal, da češkoslovaška kriza ni prišla na dnevni red zasedanja generalne skupščine OZN zaradi zadržanega razumevanja ZDA. V tem času je po vsem videzu dozorela tudi ocena, ki je prišla do posrednega izraza naslednje leto na IX kongresu KP Kitajske, namreč, kdo je »glavni sovražnik Kitajske«. Resda sta bila v referatu, ki ga je na kongresu prebral Lin Piao, ZDA in ZSSR označena kot enaka nevarnost za Kitajsko, vendar s pridržkom med vrsticami: ameriški imperializem je na umiku (pogajanja o vietnamskem miru), medtem ko je 2 marca 1969 prišlo do oboroženega spopada med sovjetskimi in kitajskimi četami zaradi otočka Čen Pao, po rusko Damanskij, na reki Ussuri.

Zdi se, da sta obe vladi ob tem incidentu začrtali mejo do kod sme iti zaostrovanje in kje je ločnica preko katere bi se bilo nevarno spuščati Kitajska vlada je namreč 7 oktobra objavila deklaracijo, v kateri se izreka za mirno ureditev spora, za prenehanje incidentov in za pogajanja o vseh »neenakopravnih sporazumih« pod čemer da ni razumeti, da s tem zahteva vrnitev ozemelj, ki da jih je na podlagi teh sporazumov v minulem stoletju izgubila. Dober mesec zatem — 11. septembra — se je na pekinškem letališču ustavil premier Kosigin, na poti na pogreb Ho Ši Minha v Hanoi, in se pogovarjal s Ču En Laijem. Nasledek tega srečanja so bili svojetsko-kitajski razgovori o »obmejnih vprašanjih«; 20. oktobra je v Peking prispela sovjetska delegacija, ki jo je vodil Kuznjecov Ta je imel za sobesednika Čiao Kuan-hua.

V okviru dveh dogodkov

Dogodki na Ussuriju so imeli za okvir dva pomembna dogodka. V Pekingu so se pripravljali na IX. kongres KP Kitajske (aprila 1969), ki naj bi bil »kongres enotnosti«, v Moskvi pa na svetovno posvetovanje komunističnih partij, ki naj bi obsodilo Kitajsko, če je že ne bi izobčilo kot socialistično državo.

Gledano nazaj je bil IX. kongres samo na videz »kongres enotnosti«; čez dve leti je sledila afera Lin Piao. Kongres je sicer, kar zadeva zunanjo politiko, sprejel tezo o enaki nevarnosti, ki da grozi Kitajski od ZDA in ZSSR, z odtenkom o »ameriškem imperializmu, ki je na umiku«. Strategija, ki je dve leti pozneje dozorela v navezavo dialoga z ZDA, pa takrat še ni bila izoblikovana.

Tudi na posvet komunističnih partij v Moskvi (od 5. do 17 junija 1969) dogodki na Ussuriju niso vplivali odločilno. Berlinguer za KP Italije in Ceausescu za KP Romunije sta bila odločno proti obsodbi KP Kitajske in tako je prevladalo, da »enotnosti ni mogoče krojiti z obsodbami ali izključitvami«.

Tudi v letu, ki je sledilo dogodkom na Ussuriju se je polemika med obema prestolnicama nadaljevala. Značilnost te polemike je v tem, da so iz nje domala izginile primesi ideološke ga spora in da se je prenesla skoraj popolnoma na teren meddržavnega spora. Tudi v letu 1970 je bilo nekaj incidentov in na Kitajskem se je razplamtela kampanja »pripravljamo se, kakor da utegne jutri izbruhniti vojna« Kampanja za zbiranje enomesečne zaloge hrane ter množična gradnja podzemskih zaklonišč, vse to naj bi na Kitajskem utrdilo občutek ogroženosti, ki da prihaja s severa. Toda v tem obdobju je prišlo do koraka tudi v nasprotni smeri: Tolstikov, novi sovjetski veleposlanik, je prišel v Peking, njegov kitajski kolega Liu Hsiu-čuan pa je prevzel vodstvo kitajskega veleposlaništva v Moskvi.

Če bi vzeli trgovino za prvo, čeprav nezanesljivo znamenje za temperaturo, ne toliko v dejanskih odnosih kot v mejah, preko katerih ti odnosi ne smejo, bi celo lahko rekli, da so se stvari leta 1971 za spoznanje obrnile na bolje: sovjetsko-kitajska trgovina se je povečala za 300 odstotkov v primerjavi z obdobjem najhujše napetosti. V absolutnih številkah to sicer ni veliko, je pa lahko smerokaz za težnjo, v kakšnih okvirih ohraniti konflikt, ki je dolgoročne narave.

Tudi kongres KP Kitajske v odnose med velikima sosedoma ni vnesel novin, razen v odtenkih, ki jih v Moskvi označujejo kot »poudarjeni antisovjetizem«.

Vsebina medsebojne polemike

Omenili smo že, da v polemiki med obema državama prevladuje državna politika nad ideološkimi temami. Kitajska stran je podvrgla izredno ostri kritiki prav vse vidike sovjetske politike. Z jedko ironijo Kitajci vprašujejo, zakaj Sovjetska zveza kot »evropska država« kaže tolikšno zavzetost za azijske zadeve ki se manifestira v sovjetski pobudi za sporazum o varnosti v Aziji. To pobudo so dali sovjetski voditelji ob raznih priložnostih in na različnih ravneh V tej zvezi Kitajci očitajo Moskvi, da je vsak njihov poseg v azijske zadeve »samo še povečal nestabilnost v azijskem prostoru«, in ob tem navajajo »razdelitev Pakistana« kot posledico indijsko-sovjetskega sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju, križarjenje sovjetske mornarice v Indijskem oceanu ter težnjo, da bi »sovjetski vojaški blok v Aziji zamenjal ameriškega, ki je doživel popoln neuspeh«.

Sovjetske pobude za regionalno gospodarsko in kulturno sodelovanje v Aziji so na stolpcih in valovnih dolžinah kitajske propagande ocenjene kot »želja in poskus Sovjetske zveze, vsiliti tretjemu svetu politiko imperialistične sile«, kar je izhodišče za vse ocene sovjetske politike v tako imenovanem »lačnem svetu«. S tezo o »sovjetsko-ameriški delitvi sveta na vplivna področja« pa je v bistvu obtožena vsa globalna politika ZSSR.

Pod enako točo obtožb so tudi vse sovjetske pobude za popuščanje napetosti, bodi da se nanašajo na LR Kitajsko bodi na Evropo ali bolj splošno na razorožitev

Sovjetska stran v tej propagandni vojni odgovarja po vsebini argumentov v enaki meri, po obliki pa bolj zadržano kar je še posebej podčrtano z njenimi pobudami za »normalizacijo med državnih odnosov na podlagi petih načel miroljubne koeksistence«.

Moskva očita Pekingu, da si je izmislil tezo o kondominiju dveh supersil zato, da bi ustvaril nacionalistično podlago, na kateri bi se zbirale male in srednje države, ne glede na njihovo notranjo ureditev. »Narode hočejo odvrniti z razrednih pozicij in jih zbrati na nacionalističnih pozicijah,« pravi Vladimir Popov v radijskem komentarju, ki ugotavlja, da je teza o dveh supersilah najmočnejši antisovjetski arzenal maoizma, ki vidi v socialistični skupnosti največjega sovražnika, kar vse odkriva, da je »Kitajska zapustila socialistično pot in da vnaša razkol v mednarodno komunistično gibanje in antiimperialistično fronto«.

Kot Kitajci sovjetski delež pri popuščanju napetosti v Evropi pripisujejo sovjetski želji, »zavarovati si hrbet za konfrontacijo s Kitajsko«, tako Rusi očitajo Pekingu, da »nasprotuje popuščanju napetosti na starem kontinentu ker bi želel Evropo obrniti proti Sovjetski zvezi«; zato da se Kitajska zavzema za krepitev NATO in EGS, kar da je vse v nasprotju s procesom, ki poteka v Ženevi in na Dunaju.

In naposled: kot kitajska stran v vsem diskvalificira ves notranji razvoj v Sovjetski zvezi s samovoljno izbranimi prilastki, tako na podoben način glede kitajskega notranjega razvoja ravna tudi sovjetska stran v okviru shem, ki se ji zdijo občeveljavne in obvezne za vse.

V grobem in morda preveč poenostavljeno bi s tem orisali stanje v odnosih, kakršno je bilo, ko se je zgodil pekinški incident.

Domneve namesto odgovora

Način, kako ga je kitajska stran izkoristila nakazuje več smeri za odgovor na vprašanje »zakaj prav v tem trenutku«.

Incident je, čeprav je za sedaj ostal v okvirih diplomatske afere, vsaj za nekaj časa zavrl sovjetsko-kitajske razgovore o »obmejnih vprašanjih«. Razgovori so bili prekinjeni pred šestimi meseci. Ko so se začeli, je kitajska stran predvidevala, da se bodo »prava pogajanja« začela šele, ko bo ustvarjeno »pravo ozračje«, to je, ko bo obmejno območje »vojaško razredčeno«. Nič takega se ni zgodilo in po kitajskih trditvah je na kitajski meji več sovjetskih čet kot prej. »Ne bomo se pogajali, dokler bo nad konferenčno mizo visela atomska bomba,« pravijo v Pekingu.

Toda vzrok za nezaupljivost in namrščenost ima tudi sovjetska stran. Kaj utegne pomeniti, da v Pekingu veliko bolj intenzivno in jedko govore o ozemljih, ki da jih je Kitajska v minulem stoletju izgubila na podlagi »neenakopravnih sporazumov« in ki so že pol stoletja v mejah socialistične države, kakor pa o Taivanu, ki je nesporno del LR Kitajske, ali denimo o Hong Kongu ali Macau ki sta koloniji? K čemu pelje kitajsko opozorilo japonski parlamentarni delegaciji, da se bosta morali »Kitajska in Japonska skupaj soočati z nevarnostjo s severa«, potem, ko je Peking večkrat na najvišji ravni podprl japonske zahteve po štirih Kurilskih otokih? Skratka, pekinški incident je lahko zunanji odsev kitajske ocene, da čas za »prave razgovore« še ni napočil.

Afera s sovjetskimi diplomati bi utegnila veljati tudi kot opozorilo v zvezi s pripravami za sklicanje svetovnega posveta komunističnih partij; predvsem tistim partijam, ki enotnosti v komunističnem gibanju ne vidijo v izključitvah ali v izobčenju Mimo tega pa analitiki v Pekingu najbrž — po analogiji — računajo tudi na diferenciacijo v sami varšavski zvezi, če bi se odnosi med ZSSR in Kitajsko dramatično zaostrili: če je Vietnam zrahljal odnose med ZDA in njenimi zahodnoevropskimi zavezniki, zakaj se ne bi kaj podobnega zgodilo tudi v nasprotnem taboru, če bi bili razlogi za to dovolj dramatični?

In navsezadnje: sočasnost med pekinškim incidentom in sporočilom, da bo Nixon letos obiskal ZSSR, je prav lahko zgolj naključje Ni pa naključje, da ameriško-kitajska normalizacija ne napreduje v tolikšni meri, da bi Kitajci lahko s pozicij politične in diplomatske paritete že mogli začeti »resnične razgovore« s Sovjetsko zvezo Preveč važnih svetovnih problemov je bilo v zadnjem času urejenih v dvoje, da realistični Peking ne bi videl in občutil razločka med formalno priznano in stvarno pariteto v tako imenovanem »velikem trikotniku«. Morda se v kitajski prestolnici celo utrjuje občutek, da je kitajsko-ameriški dialog v skrajni posledici spodbuda za dinamično in intenzivno sovjetsko-ameriško sodelovanje.

*

Gledano nazaj, ugotavljamo, da je do resničnega dialoga med ZDA in ZSSR prišlo šele, ko so ZDA priznale popolno pariteto Sovjetski zvezi in ko je le-ta občutila, da je to pariteto dosegla Ni razloga za domnevo, da bi se kitajska diplomacija ravnala po drugačnih merilih.

Miran Suštar

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 2. februarja 1974

ODBOJKA

ŽENSKA C LIGA

21.15 v Dolini
Breg — Libertas PN

* * *

MOŠKA D LIGA

18.00 v Gorici, Ul. I. Brass
Olympia — Rovigo

* * *

1. MOŠKA DIVIZIJA

20.30 v Vidmu, Ul. L. da Vinci
Aurora — Dom

* * *

20.30 v Vidmu, Ul. Ospedale V.
PAV Dormisch — Bor

NOGOMET

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Tržiču
Lib. Tržič — Mladost

* * *

14.30 v Gorici
Falco — Sovodnje

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

15.00 v Gradišču
Itala — Kontovel

* * *

MLADINCI

18.30 na Opčinah
Polet — Arte A

* * *

PRVENSTVO POMLAD

19.00 v Trstu, Elizejske poljane
Inter 1904 — Bor

JUTRI

NEDELJA, 3. februarja 1974

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 pri Sv. Sergiju
Libertas — Juventina

* * *

14.30 na Proseku
Primorje — Flaminio

* * *

14.30 v Križu
Vesna — Stock

* * *

14.30 v Dolini
Breg — S. Anna

* * *

14.30 v Bazovici
Zarja — Edera

* * *

MLADINCI

10.30 na Padričah
Gaja — CGS

ODBOJKA

PRIJATELJSKI TURNIR

8.00 v Ljubljani, na Taboru
Nastopa tudi Bor

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

11.00 na Kontovelu
Kontovel — Libertas Trst

PLANINSTVO

4. ZIMSKI IZLET

8.10 v Trstu
Prireja SPDT

Totocalcio

Bologna - Roma	1
Foggia - Juventus	X 2
Genoa - Inter	2
Lazio - LR Vicenza	1
Milan - Sampdoria	1 X 2
Napoli - Cagliari	1
Torino - Cesena	X
Verona - Fiorentina	1 2
Ascoli - Como	1 X
Avellino - Palermo	1
Perugia - Parma	1 X 2
Trento - Venezia	2
Spezia - Pisa	1 X

UMETNOSTNO DRSANJE — NA EP V ZAGREBU

Par Pahomova-Gorškov brez vsake konkurence

Dvoboj pri plesnih parih med Sovjeti in Angleži

ZAGREB, 1. — Mladi 18-letni dijak iz Karlmarxstadta v Vzh. Nemčiji Jan Hoffmann je sinoči na evropskem prvenstvu v drsanju v Zagrebu z izvrstnim drsanjem v prostih likih prekosil do sedaj vodečega Rusa Sergeja Volkova in si pridobil naslov prvaka Evrope. Novi prvak ni še na višini svojih predhodnikov, je pa trenutno najboljši drsalec Evrope. 21-letni sovjetski tekmovalec Volkov, ki je bil v vodstvu po obveznih likih in kratkem programu, ni bil sinoči dovolj siguren. Poleg dveh napak je tudi dvakrat padel. Zagrebškemu občinstvu je najbolj ugajal 25-letni Britanec John Curry, ki si je zasluženo priboril bronasto kolajno.

Finalni rezultati: 1. Hoffmann (Vzh. Nem.) 233,73 (11), 2. Volkov (SZ) 228,75 (23), 3. Curry (VB) 229,12 (27). Italijan Rolando Bragaglia je petnajsti s 192,32 (137). Jugoslovan Silvio Švajger je 22. s 166.34 (196).

Danes popoldne je bil na sporedu kratek program za ženske, ki je prinesel spremembo v vrstnem redu. Mlada vzhodna Nemka Christine Errath je, čeprav je bila po obveznih likih četrta, po pričakovanjih, v današnjem programu prevzela vodstvo. Stanje po obveznih likih in kratkem programu: 1. Christine Errath (Vzh. Nem.) 119,84 (25), 2. Karin Iten (Švica) 119,79 (29,5), 3. Marija McLean (VB) 117,79 (38,5). Italijanka Cinzia Frosio je enajsta s 109,59 (99) in Jugoslovanka Helena Gazvoda je dvaindvajseta s 97,77 (197).

V večernih urah so tekmovali plesni pari. Najbolje sta se uvrstila sovjetska plesalca Pahomova - Gorškov 212.28 pred angleškim parom Green - Watts 285,72. Tretja sta bila spet sovjetska drsalca Liničukova in Karponosov 288,58, četrta pa Angleža Sawbrigde - Dauby. Italijanski par Ciccia - Ceserani se je uvrstil na šesto mesto.

B. B.

V ČETRTEK NA OPČINAH

Prva seja odbora Poleta

V četrtek, 31. januarja se je prvič sestal novi odbor športnega društva Polet. Odborniki so potrdili za predsednika Egona Krausa, podpredsednika Marčela Malalana, tajnika Emila Boleja, blagajnika Edija Sosiča in izvolili podtajnico Rado Sosič.

Ostale funkcije so tako razdelili:
referent za košarko: Wilhelm Vladimir
referent za kotalkanje: Košuta Marino
referent za šah: Filipovič Božo
ekonom: Daneu Lučo
povezava s šolsko mladino: Purič Mira
odgovoren za zdravniško službo: dr. Martelanc Egidij
odgovoren za smučanje in atletiko: Križnič Andrej
odgovoren za streljanje: Malalan Igor
odgovorna za balinanje: Gulič Vasja
odgovorna za tisk in propagando: Guštin Suzi
odgovorna za rekreacijo: Suhadolc Peter in Hrovatin Robert
odgovorna za zvočno opremo: Hrovatin Robert in Ostrouška Edi
nadzorni odbor: predsednik: Gorkič Jože
člana: dr. Suhadolc Vinko in Ostrouška Felice.

Nato so odborniki potrdili komisiji za košarko in kotalkanje ter tehnično komisijo:
košarka: Dolenc Uči, dr. Gantar Drago, dr. Vremec Vladimir, Starc Pepi, Sosič Bruno, Tavčar Marčelo;
kotalkanje: Volpi Elva, Sedmak Evica, Grgič Klara, Sosič Ondina, Renar Stanko, Guštin Emil, Cibic Savina;
tehnična komisija: Milič Paolo, Renar Andrej, Bratož Ferdinand, Hrovatin Cveto, Sosič Andrej, Riccobon Franco, Sosič Mario, Malalan Franc, Sosič Rudi, Škerlavaj Lučo in Gorkič Ivo. S. G.

Ludmila Pahonova in Aleksander Gorškov sta požela največ priznanj med plesnimi pari na evropskem prvenstvu v umetnostnem drsanju v Zagrebu

NOGOMET — V 2. AMATERSKI LIGI

OPTIMIZEM NAŠIH EKIP ZA JUTRIŠNJA SREČANJA

V 3. ligi bosta Mladost in Sovodnje igrali na tujem

Jutri bodo odigrali drugo povratno kolo, ki bo precej naporno za vse naše enajsterice. Vseeno pa vlada v taboru naših ekip optimizem. Zgovorna priča temu so izjave nekaterih nogometašev.

Rado Tence (Vesna — Stock): «Po enotedenskem prisilnem počitku zaradi poškodb bom v nedeljo spet branil mrežo Vesne. Zavedam se važnosti tega srečanja in moči nasprotnika, ki je najresnejši kandidat za prestop v višjo ligo. Izid tega srečanja bo precej odločal o naši usodi, vsekakor pa ne bo odločilen. Na domačih tleh nismo letos še zgubili in zato sem skoraj gotov v zmago Vesne.»

Bruno Drioli (Primorje — Flaminio): «V goste bomo sprejeli vodeči Flaminio, ki je bil vedno trd oreh za Primorje. Zavedamo se, da nismo dali letos našim navijačem tistega zadoščenja, ki si ga zaslužijo. Vsi naši nogometaši so v dobri formi in zato sem prepričan v zmago Primorja, pa čeprav tesno.»

Mirjan Žagar (Zarja — Edera): «Zavedamo se, da je nedeljski nasprotnik trenutno v odlični formi in prav zaradi tega bi se v nedeljo zadovoljili tudi z eno točko. Obstajajo nekateri problemi glede postave zaradi poškodb Metlike in Komarja, vendar upamo, da bosta lahko oba igrala. Za sedaj pa je gotovo, da bo po dveh tednih vratar Babuder zamenjal mladega Tassa.»

Juventina bo prišla v goste k tržaškemu Libertasu, kateremu je v zimskem delu prvenstva prepustila točko. Delitev točk bi tudi tokrat zadovoljila Štandrežce.

Breg bo sprejel v goste S. Anno. Po porazu s Campanellami ne bi smel imeti trener Kozina problemov. Odločiti bi se moral za pomladitev moštva, kar bi navijači prav gotovo odobravali, upoštevajoč dosedanje rezultate. Kot zanimivost bi lahko dodali, da niso dosegli Brežani gola že 486 minut. Zadnji gol je zabil Samec 16. decembra lani proti Libertasu v 9. min. d.p.

V ostalih tekmah predvidevamo delitev točk med Interjem in Duinom, zmago Muggesane nad Campanellami in remi med Fossalonom in Audaxom.

3. AMATERSKA LIGA

Na Goriškem so odigrali zadnje kolo zimskega dela prvenstva. Naslov zimskega prvaka si je zagotovila ekipa Isonza, ki je v neposrednem dvoboju odpravila drugouvrščeni Vermegliano. Na zgornjem delu lestvice je prišlo do nekaterih sprememb. Tretje mesto si namreč sedaj delijo Staranzano, Sovodnje in Romana. Mladost pa je po porazu s Sudestom ostala zasidrana sama na četrtem mestu.

Na Tržaškem so odigrali drugo povratno kolo, v katerem je prišlo le do enega presenetljivega izida. Ekipa GMT je namreč premagala vodeči De Macori (prvi poraz v tem prvenstvu), ki je s tem prepustil vodstvo enajsterici Portualeja. V ostalih skupinah nadaljujejo Giarizzole in Libertas S. Marco, oziroma Costalunga in Primorec svojo pot na prvih mestih lestvice.

Skupina «N»

IZIDI: Sudest — Mladost 1:0, Sovodnje — Lib. Montesanto 3:0, Vermegliano — Isonzo 0:2, Lib. Tržič — Romana 1:2, Falco — Staranzano 0:0, Borgo Fasuli — Azzurra 1:1.

LESTVICA: Isonzo 21, Vermegliano 15, Staranzano, Sovodnje in Romana 12, Mladost 11, Lib. Montesanto, Azzurra in Sudest 9, Falco 8, Lib. Tržič in Borgo Fasuli 6.

Skupina «P»

IZIDI: Olimpija — Costalunga 2:3, Bar Veneto — Lib. Barkovlje 0:5, Sampvito — Primorec 1:2, Baxter — Lib. Prosek 1:0, Virtus — Union 2:0.

LESTVICA: Costalunga 22, Primorec 20, Lib. Barkovlje 18, Lib. Prosek 13, Virtus 11, Union, Sampvito 9, Bar Veneto in Baxter 7, Olimpija 6.

* * *

Mladost bo igrala v Tržiču proti Libertasu iz Tržiča, ki je trenutno na zadnjem mestu lestvice. Fantje iz Doberdoba računajo po spodrsljaju s Sudestom vsaj na eno točko.

Sovodnje bodo šle v goste k ekipi Falca, katero so že premagali v zimskem delu prvenstva. Falco pa je v zadnjih nastopih povsem presenetil, saj je prisilil na delitev točk celo vodeči Isonzo. Zato bi tudi za Sovodnje delitev točk predstavljala lep uspeh.

B. R.

NOGOMET

MILAN, 1. — Jutri bodo odigrali dve tekmi italijanske nogometne C lige. V A skupini se bodo srečali Gavinovese in Mantova ter prvouvrščena Alessandria z Legnanom.

TOTIP

1. —	prvi	2 2 1
	drugi	X 1 2
2. —	prvi	1
	drugi	1
3. —	prvi	1 2
	drugi	2 1
4. —	prvi	X 1
	drugi	X X
5. —	prvi	X 2
	drugi	2 X
6. —	prvi	1
	drugi	2

OBVESTILO

SPDT obvešča, da bo jutri odhod na smučarski izlet na Krvavec ob:
6.00 iz Doline
6.05 iz Boljunca
6.15 iz Boršta
6.30 iz Trsta, izpred sodne palače (Trg Ulpiano)
7.00 iz Križa.

* * *

SPDT priredi jutri, 3. februarja 4. zimski izlet na Slavnik. Odhod ob 8.10 z avtobusom. Zbirališče ob 7.45 na glavni avtobusni postaji.

KOŠARKA — V MLADINSKEM PRVENSTVU

Polet z okrnjeno postavo proti močnim Goričanom

V promocijskem prvenstvu dve zaporedni srečanji Kontovela - V prvenstvu Pomlad Bor brez upov na zmago

V prvenstvu mladincev bo danes start drugega dela prvenstva. Poletovci bodo končno igrali na lastnem igrišču. Tokrat se bodo spoprijeli s peterko Radici Arte A, proti kateri so v prvem delu doživeli visok poraz. V teh tednih pa so se naši košarkarji le resneje oprijeli treningov, tako da lahko upamo, da bodo nudili Goričanom večji odpor.

Žal pa bodo tudi v tem srečanju igrali poletovci z okrnjeno postavo zaradi odsotnosti Edija Krausa.

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Končal se je prvi del promocijskega prvenstva. Nekatera moštva pa bodo morala odigrati še nekaj zaostalih tekem. Kontovel, ki ima igrišče na odprtem, bo moral odigrati kar tri odložena srečanja. Že danes se bodo naši košarkarji pomerili z močno peterko Itale v Gradišču. Itala je trenutno na drugem mestu na lestvici in je do sedaj izgubila le eno tekmo, proti Libertasu iz Trsta, ki je še nepremagan na vrhu lestvice.

Jutri pa bodo Kontovelci ponovno zaposleni: igrali bodo drugo tekmo, ki so jo svoj čas preložili, proti Libertasu iz Trsta. To srečanje pa bo na Kontovelu

Kot vidimo, čaka torej naše košarkarje pravi «tour de force» proti najmočnejšima predstavnikoma v tem prvenstvu. Upajmo le, da ne bodo tekem ponovno odložili. Z vremenom namreč ne kaže nič dobrega.

PRVENSTVO POMLAD

V tem kolu bo Polet počival. Borovci pa bodo danes igrali proti še nepremaganemu Interju 1904. Tekma bi se morala pričeti ob 20. uri, ker pa bo telovadnica na Elizejskih poljanah že ob 21. uri zasedena, so srečanje preložili za eno uro. Borovci nimajo velikih upov za zmago. Inter 1904 je zares najmočnejše moštvo te skupine in «plavim» bo torej ostala le možnost zadovoljivega nastopa. Po lepi zmagi proti Italsidru lahko pričakujemo od borovcev zadosten odpor proti velikemu favoritu.

b. l.

SMUČANJE — ZA EVROPSKI POKAL

Zmaga Avstrijcev

AVORIAZ, 1. — Avstrijec Christian Witt Döring je danes v Avoriazu zmagal v smuku za evropski pokal pred rojakom Loidlom ter Italijanoma Antoniolijem in Bielerjem. Skupno se je med prvih deset uvrstilo kar pet italijanskih predstavnikov. Po današnjem tekmovanju je lestvica za evropski pokal naslednja:

1. Christian Witt - Döring (Av.)	76
2. Josef Loidl (Av.)	70
3. Francisco F. Ochoa (Šp.)	64
4. Werner Mattle (Švi.)	60

PLAVANJE — NA IGRAH COMMONWEALTHA

Nov svetovni rekord na 800 metrov

CHRISTCHURCH, 1. — Petnajstletni Avstralec Stephen Holland je dosegel nov svetovni rekord v plavanju na 800 metrov prosto s časom 8'15"8. S tem je izboljšal svoj stari rekord, ki ga je dosegel v Beogradu z 8'16"27. Holland je nov svetovni rekord dosegel na igrah Commonwealtha.

ODBOJKA — V 1. MOŠKI DIVIZIJI

Za borovce je nocojšnja tekma zgolj formalnost

Dom brez enega najboljših igralcev - Brežanke merijo na tretji par točk

Za borovce bo nocojšnja tekma v Vidmu s PAV Dormisch le formalnost. Tržačani bodo gostovali pri zadnji ekipi na lestvici, ki je v dosedanjih dveh prvenstvenih nastopih potegnila krajši konec najprej doma z Il Pozzom in potem v Gradišču s Torriano. Nekoliko večji odpor je nudil PAV samo prvemu nasprotniku. Drugi poraz je bil neoporečen. Bor je daleč najboljši nasprotnik v tej ligi in bi moral brez težav zmagati. Med tednom je celo premagal v prijateljskem srečanju tržaškega drugoligaša Libertas s 3:1.

* * *

Tudi drevi bodo domovci gostovali v Vidmu. Tokrat se bodo sprijeli z najmočnejšo furlansko ekipo v letošnjem moškem prvenstvu 1. divizije Auroro iz Remanzacca. Možnosti Doma za zmago so zelo majhne, zlasti zato ker je ekipa Aurore solidna šesterka, ki svojih ciljev za napredovanje v D ligo ne prikriva.

Poleg tega pa bo pri Domu odsoten trener - igralec Jožko Prinčič zaradi bolezni. To bo gotovo vplivalo na domovce v tem spopadu. Samo popolna ekipa Doma bi se lahko uspešno upirala Aurori, okrnjena pa res nima velikih upov. Želja domovcev je, da bi v Vidmu zaigrali dobro, kar jim bi služilo kot trening za bodoče napore v prvenstvu. Poleg tega pa trener namerava v tem srečanju preskusiti razne rezervne igralce, nove sheme in obrambo ter je sklical naslednje igralce: Klanjšček, Černic, Cijan, Devetak K., Corva, Sossou, Mužič, Peric, Devetak I., Jarc in Komel. Zbrati se bodo morali ob 18.30 pred klubom «Simon Gregorčič» (Verdijev korzo 13 - Gorica) za skupni odhod v Videm.

I. K.

ŽENSKA C LIGA

Drevi bodo odbojkarice Brega odigrale tretjo prvenstveno tekmo in drugo pred domačimi navijači. V goste jim prihaja Libertas iz Pordenona, ki je novinec v tej ligi. Glede trenutnega položaja na lestvici te ekipe, pa moramo reči, da je nekoliko lažen. Pordenončanke so zmagale samo eno tekmo (preteklo soboto doma s Summanom, zadnjim na lestvici. V prvem zavrtljaju so nepričakovano klonile doma proti CUS iz Padove ko so že vodile z 2:0. V drugem nastopu so potegnile krajši konec proti Monseliceju, ki spada med boljše tekmece v tej konkurenci. Končno je prišlo tretje kolo, ko je Libertas le zadel v črno. Slovenske odbojkarice se zavedajo važnosti tega nastopa in so trdno prepričane, da ne bodo razočarale številnih domačih privržencev. Slabosti iz Foljana so že popolnoma pozabljene in drevi bo Breg zaigral z najboljšo postavo, kar mu daje vse možnosti za osvojitev tretjega para točk.

MOŠKA D LIGA

V četrtem kolu bo goriška Olympia igrala doma proti solidnim nasprotnikom Pallavola iz Roviga. Goričani so v treh tekmah pospravili samo en par točk, drevišnji nasprotniki pa imajo dve točki več. Goričane čaka nocoj precej težak nastop in se bodo morali pošteno potruditi in oznojiti, če bodo hoteli zmagati.

TURNIR V LJUBLJANI

Odbojkarji in odbojkarice Bora se bodo jutri udeležili v Ljubljani turnirja, ki ga organizira OK Ljubljana - Poljane. Z nastopom «plavih» bo tako ta turnir dobil mednarodno obeležje. Poleg organizatorja, seveda v obeh konkurencah, in Tržačanov se bosta udeležili tega tekmovanja še obe šesterki Gabrje - Celje. Pri članih so favoriti borovci, lepe možnosti za končni uspeh imajo tudi njihove klubske tovarišice, pa čeprav ne bodo igrale s popolno postavo. Igralo se bo v telovadnici Partizana - Tabor neprekinjeno od 8. do 14. ure.

G. F.

SNEŽNE RAZMERE

Trbiž	10 cm
Višarje	60 cm
Forni di Sopra	5 cm
Ravascletto	5-25 cm
Nevejsko sedlo	140 cm
Piancavallo	30-120 cm
Cortina	15-50 cm
Misurina	50 cm
Nevegal	0-30 cm
Auronzo	10-40 cm
Marmolada	40-150 cm
Sappada	25-80 cm
Velika planina	5-30 cm
Krvavec	10-50 cm
Bohinj	15 cm
Komna	85 cm
Kranjska gora	4 cm
Pohorje	10 cm
Kanin	80-110 cm

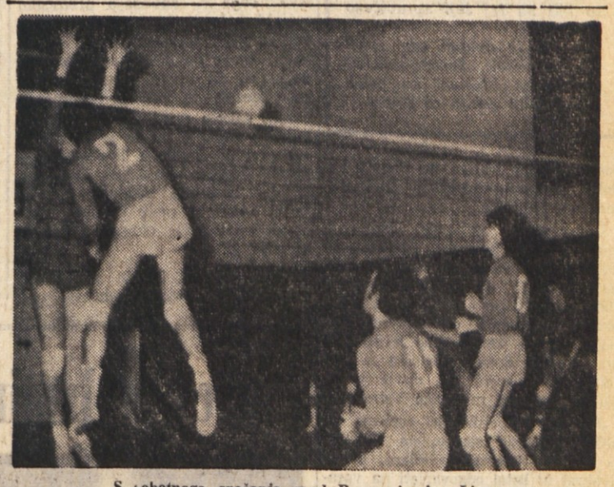

S sobotnega srečanja med Borom in Arc Lineo

SMUČANJE — V SAINT MORITZU

Danes otvoritev SP

Megla ovirala priprave tekmovalcev

SAINT MORITZ, 1. — Slabo vreme (megla) je prekrižalo račune prirediteljem svetovnega smučarskega prvenstva, ki so morali prenesti začetek tekmovanja na nedeljo. Najprej bo na sporedu ženski veleslalom, ne pa moški smuk, kot je bilo predvidevano. Tudi danes ni moglo priti do poskusnih voženj v jutranjih urah, vendar pa so popoldne nekateri tekmovalci le prevozili progo, ko so se vremenske razmere nekoliko izboljšale. Večina nastopajočih je mnenja, da je nemogoče nastopati v takih razmerah, saj predstavlja proga izredno nevarnost. Švicarski prireditelji pa so se morali odpovedati spektaklu, ki bi ga lahko nudili z moškim smukom, kjer imajo precej možnosti s Russijem in Collombinom.

Jutri bi se moralo svetovno prvenstvo pričeti z mimohodom vseh nastopajočih ekip in uradnimi govori, v nedeljo pa bi se moral pričeti lov na kolajne, seveda če bo vreme to dovoljevalo.

TONE SVETINA

STENA

6.

«Saj vas ne plašim. Samo povedal sem vam, kaj se lahko še zgodi. Tudi nas skrbi zanj in zanjo, ne samo vas. Mi ga bomo morali iti reševat tja, kamor se res nikomur ne ljubi. Mi!» je pribil Sloki.

Ko so utrinki svetlobe zamrli v temi, se je pogreznil vase. Čas je tekel počasi kakor kalna, umazana reka. Noč se je natakala v brezna, bila je vse gostejša. Iz luknje so privrele megle in začele polniti kotlino.

V noge so ga prijemali krči, vrvi so ga rezale v telo. Nenehno je moral spreminjati položaj telesa in obremenjenost posameznih delov. Kdaj pa kdaj je malo zadremal. Misli so se mu pomešale s težkimi sanjami in grozljivimi prividi. Spet se je zbudil in se razgledoval po temačnih obrisih stene. Razmišljal je, kaj ga je pravzaprav pognalo v skale, ko je videl že toliko smrti in skusil obilo težav. Dovolj je bil star, da je lahko trezno presojal svoje življenje. Usojeno mu je bilo, da si je izbral dvojno življenje. Ni vedel, ali je prišla ta dvojnost z rojenicami ali pa so mu jo vsilile nenavadne razmere. Vseeno. Tu nad prepadom je vedel, da je tako in da se ne da nič spremeniti. Eno življenje, tisto, ki mu ni pomenilo kdove kaj, je živel za ljudi in za dolino. Tisto drugo, pravo življenje pa je živel samo zase in za gore. Razodevalo se mu je iz prakozmičnih sil, ki so polnile njegove žile s krvjo hrepenenja in upanja, ali usmerjale njegove oči k lepoti, čistoči in k vzvišenemu. To je bila čudaška volja, ki je kljubovala vsemu in vsakomur.

Včasih se mu je zdelo, da ga ne razume nihče in da tudi sam ne razume svojih skritih nagnjenj. Te mu je umirjala samo stena in mu jih bo dokončno umirila smrt.

Kadar ga je zgrabila bolečina, se je lahko samo napil. S streznitvijo pa se je bolečina vrnila in povečala. Razrastla se je v njem kakor strupena zel, ki požene korenine v zadnjo razpoko. Vedel je, da bolečina prihaja, toda ni vedel, od kod in zakaj. Zato ga je vleklo le na robove življenja in smrti. Na mejo razumnega. V začetek nehanja. Na mejo spoznavanja, kjer se odpira brezno svetleče se modrine nedoseženega, navadnim ljudem zastrto. Tu je dojemal svet kot melodijo stvarjenja in rušenja. Svet goreče krvi in oledenelega miru. Svet potešitve vseh želja. Tu se je sešel s srečo in tu so ga vznemirjali plameni upanja.

O svojem najglobljem bistvu ni govoril nikomur. Tudi najbližjim ne. Za stvari, ki jih je čutil najgloblje v srcu, ni imel besed. Bile bi prerevne. Celo mislil je skopo. O trdih dejstvih. Kadar sta se trli med seboj pamet in strast, je pustil, da se je dogajalo vse kakor v naravi. Veroval je v to, da se narava nikoli ne zmoti in nikomur ne dopusti napake, da ne pozna ne zlega ne dobrega. Zato je bil tudi do sebe trd in odločen, pripravljen plačati pomoto z življenjem. Tudi stena ne dopusti ne pomot ne polovičarstva. Hoče celega človeka ali pa te pogubi.

Zato je zmoto sovražil prav tako kot laž.

Šala mu je bila plašč, s katerim se je zakrival, da ljudje ne bi prodrli v njegovo mehko jedro. Šalil se je z vsemi in sam s seboj. Vedel je, da življenja ne sme jemati preveč resno, ker se z vsem igra največkrat po mili volji. Igralo se je tudi z njim, zato se je tudi on rad poigraval z življenjem. Kaj bo jutri, ko pride na vrsto poslednji previs v stebru? Bo zmagal? Odpovedal? Bo njegovo predvidevanje laž ali resnica? Moč ali utvara?

Črna črta, lok, napet nad gorami, je bila negotovost prihodnjega. Prek nje gre pot v smrt ali življenje. Zakaj?

Kje je odgovor? Se skriva v brezčutnem nebu? V nagrmadenem kamenju Sfinge? Ali v njegovem dnu?

6

Vsaka noč mine. Prebil jo je na pol v snu, na pol v blodnjah. Prišlo je jutro, ki ni noč in ne dan. To je surov čas, v katerem je človek najbolj ranljiv. Veke so mu postale svinčene. Bila je to ura, ko se je desetletja dan za dnem prebujal za delo v tovarni. Vedno ga je vzdramil zategli krik sirene, ki je napolnil vso dolino.

V njegovo zavest so sedaj vdrli jekleni prsti doline, ozko stisnjene med hrbte dveh gorskih planot, kjer je v dnu kot čudna pošast ležala tovarna, stegnjena pred svojim skalnim brlogom. Njen gobec, vedno odprt, je žrl železno rudo in bruhal jeklo. Hranila jih je in žrla. Grizla jih je počasi, kot grize rja železo.

Tovarna se mu je valila skozi zavest. Zahrumela so kolesa, slišal je cvileče kovinske zvoke in hrup prebujajočega se čebelnjaka. Ti večno se ponavljajoči zvoki so mu pilili kosti in trgali živce. Morda je prav zavoljo teh zvokov tako cenil tišino in si želel samote. To je bil njegov drugi, zasužnjujoči svet, kateremu se je vdal in slepo pokoril. Če se je v gorah boril, se je tu podrejal vrtenju kolesja. To kolesje je trlo tisoče, ne le posameznike. Če je zakašljal, je začutil v ustih okus po pepelu in dimu. Oblake rdečkastega prahu so prebadali dimniki plavžev, med njimi pa so se vlekle jedke pare talečih se kovin. V očeh mu je tlel odsev večnih ognjev in ubijajočega sija. Če so odprli plavž, se je hudobna vijoličasto rdeča in rumena svetloba razlila po pobočjih, hrbtih gora in v nebo nad dolino.

Z vrhov je včasih gledal ta uničujoči sij in bilo mu je, kot bi zemlja odprla rano svoje ognjene notranjosti, da bi umorila vse tisto, kar je sama rodila. To je bila svetloba, ki je požigala trave, listje na drevesih, ki je podila ptice in ostajala v očeh ljudi kot krut lesk.

Izpod vrhov belih gora, kamor so uhajali iz mesta, je skozi korita strmih dolin tekla reka. Svetlo modra se je divje valila prek oskalkov in se veselo penila ob zelenih obrežjih. V njej so odsevali ledeniki, zelenilo trav, barve rož, veje dreves, nosila je pesem ptic in rib. Čista kakor duša otroka se je stekla v trebuh tovarne, na drugi strani pa se je razlivala pod nasipinami žlindre umazana, temno rjava, vsa prepojena z bolečino in smrtjo. V njej je ugasnilo upanje kot oči žerjavic in jedkih plinov.

Pomislil je: «Usoda te reke je naša usoda. Takšni pridemo v tovarno mi. Potem nas odnaša kot iveri Med kolesja nas nosi in melje, nas raztrga, izmozga, prežveči. Ko smo brez moči, je tudi naša duša umazana, nacejena z žveplenimi parami, z alkoholom, nevoljo, grenka in prazna kot žlindra . . . Tako smo nemočni kakor drobci železa, ki jih zgrabi močan magnet. Ne moreš se izmakniti tej sili. Vsakogar potegne nazaj. Tudi mene . . .»

Prebolel je prebujanje. Zdanilo se je. Nebo je dobivalo barvo železne litine, ki je postajala vse bolj svetla, vendar tako siva, da sonce skoz njo ni moglo prodreti.

SIRENE TULIJO

Zgrabili te bodo jekleni
prsti tovarne,
umazani od prahu, saj in
krvi,
zgrabili te bodo jekleni
prsti tovarne,
vijak,
in vrgli te bodo
med rjaveče železo
v odpad.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica
GORICA, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82
Naročnina
Mesečno 1.350 lir — vnaprej: polletna 7.500 lir, celoletna 13.500 lir.
Letna naročnina za inozemstvo 19.500 lir, za naročnike brezplačno revija «Dan»
V SFRJ posamezna številka 1.— dinar, za zasebnike mesečno 18.— letno 180.— din za organizacije in podjetja mesečno 22.— letno 220.— din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 2. februarja 1974

Za SFRJ Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 50101-603-45361 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 80 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri S.P.I.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel Izdaja in tiska ZTT - Trst

PREISKAVA O PREVRATNIŠKEM DELOVANJU VETROVNICE

Spiazzi osumljen kršitve določil vojaškega zakonika

Sto pripadnikov «Ordine Nuovo» obtoženih obnavljanja fašistične stranke

PADOVA, 1. — Padovski preiskovalni sodnik dr. Tamburino je danes potrdil, da je poslal tri sodna sporočila v zvezi s preiskavo o zločinskem delovanju fašistične organizacije Vetrovnica. Naslovnik prvega sporočila je podpolkovnik Amos Spiazzi, ki je bil aretiran 13. januarja zaradi prevratniškega rovarjenja proti državnim ustanovam, drugi dve pa sta naslovljeni dvema civilistoma, katerih imeni sodnik ni hotel sporočiti. Po poluradnih vesteh iz padovskih sodnih krogov naj bi dr. Tamburino dolžil Spiazzija prekrška proti vojaškemu zakoniku.

Danes zjutraj pa je dr. Tamburino zaslišal kot priče nekaj častnikov iz Verone in bivšega podčastnika Italica Coccolija, ki je postal bančni funkcionar. Coccoli je podpredsednik skrajnodesničarske organizacije «Elmi d'acciaio», katere član je bil tudi podpolkovnik Spiazzi. Sodnika je verjetno zanimalo od kod milijarde, ki jih je imela na razpolago Vetrovnica

Jutri bodo preiskovalci ponovno zaslišali mladega sindikalista CISNAL iz Verone Roberta Cavallara, ki že dvakrat ni hotel odgovarjati na vprašanja sodnikov. Kaže, da naj bi Cavallaro nameraval pojasniti svoj položaj v zvezi z znatnimi finančnimi sredstvi s katerimi naj bi se okoristili nekateri ljudje vpleteni v preiskavo in ki sedaj zvračajo vso krivdo na mladega pajdaša. Cavallaro se je nekaj časa izdajal za tajnika nekega vojaškega sodišča. Tako je imel dostop tudi do zaupnih vojaških dokumentov, čeprav ni nikoli služil v vojski.

Namestnik rimskega državnega pravdnika dr. Occorsio, ki vodi preiskavo o delovanju fašistične organizacije «Ordine nuovo», je v tej zvezi poslal okrog 100 sodnih sporočil pripadnikom prevratniškega gibanja. Vsi so osumljeni, da so kršili določila tako imenovanega zakona Scelba, ki prepoveduje obnavljanje razpuščene fašistične stranke. Kot je znano se je pred nedavnim zaključil pred rimskim sodiščem proces proti skupini voditeljev skrajnodesničarske organizacije. Sodniki so obsodili 30 fašistov na dokaj stroge zaporne kazni, po obsodbi pa je notranji minister razpustil organizacijo. Prva preiskava in proces sta zadevala delovanje prevratniške organizacije od leta 1969 do leta 1971, sedanja preiskava pa jemlje v poštev delovanje «Ordine nuovo» od leta 1971 do razpustitve.

Dr. Occorsio je izdal sodna sporočila potem ko so mu kvesture raznih italijanskih mest poslale dokumentacijsko gradivo o delovanju pripadnikov skrajnodesničarske organizacije. Med osumljenci je tudi bivši misovski občinski svetovalec v Padovi Massimigliano Facchini, ki je imel že nekajkrat opravka s pravico zaradi svojega delovanja in fašističnega prepričanja. Facchinija je nameraval zaslišati tudi milanski preiskovalni sodnik dr. D'Ambrosio v zvezi s pokolom v kmečki banki na Trgu Fontana v Milanu, a mladi fašist je izginil, preden bi ga lahko dosegla roka pravice.

Misovci in mladinske organizacije, ki so povezane s to stranko skušajo medtem pahniti državo v nered, medtem ko se že stopnjuje napetost zaradi referenduma in drugih resnih političnih vprašanj v državi. Svojo akcijo so usmerili predvsem na Jug, kjer je nezadovoljstvo na višku. Po neredih, ki so jih sprovocirali v Neaplju prejšnji teden, so danes skušali spremeniti v novo Reggio Calabrio Bari. Kvestor je sicer prepovedal manifestacijo proti draginji v šoli, desničarji pa so za prihodnje dni napovedali druge štiri podobne manifestacije.

VERJELI SO PREROKU: ZAPRTI!

Kanadski sodniki bodo zelo verjetno izgnali iz države osem pripadnikov ameriške sekte «binkoštnikov», ki so s silo vdrli v Kanado. Omenjeni ljudje so se pred nekaj dnevi javili na meji med Kanado in ZDA pri mestecu Falls Niagara v državi Ontario in prosili za vselitev. Trdili so, da bo v kratkem ogromen val uničil njihovo rodno mesto Atlantic City in da si bodo zato poiskali zatočišče v bližini Montreala. Kako so zvedili za nov «vesoljni potop»? Obvestila jih je 14-letna deklica, ki je že nekaj časa v neposrednem stiku z bogom.

Usodna bodočnost pobeglih Američanov ni ganila brezbožnih carinikov, ki so ugotovili, da so begunci brez ficka. Ukazali so jim naj se vrnejo takoj v ZDA. Strah pred potopom pa je bil močnejši od strahu pred zakonom in «binkoštniki» so s silo vdrli čez mejne zapornice in pobegnili proti Montrealu.

Policija jih je kmalu ujela. Ženske in otroke so poslali v ZDA, moške pa so zaprli pod obtožbo nasilnega vdiranja čez mejo.

BENCIN IN VODA

Inšpektorji so na mnogih jugoslovanskih bencinskih črpalkah ugotovili, da bencin nima ustrezne oktanske stopnje, v nekaterih primerih pa so v njem odkrili celo vodo.

Zgražanje je odveč, saj prodajalci bencina pravijo, da ob sedanjih cenah kupci najbrž ne pričakujejo v bencinu... alkohola.

UPRAVIČENOST

Na seji mariborske občinske skupščine so pred nekaj dnevi prebrali v zapisniku zadnje seje tudi imena odbornikov, ki so bili na tej seji upravičeno odsotni.

Pa se je dvignil eden med njimi in rekel: «Seveda sem bil upravičeno odsoten, ko sploh nisem dobil vabila za sejo.»

SREČANJE PREDSTAVNIKOV LEVE SREDINE O UKREPIH EGS

Nesoglasja med KD in PSI tudi o kmetijski politiki

Jabolko spora so pristojnosti dežel

RIM, 1. — Na sedežu demokrščanske skupine v senatu so se sestali predstavniki vladnih strank (Piccoli za KD, Mariotti za PSI, Cariglia za PSDI, Reale za PRI in strokovnjaki posameznih strank za vprašanje kmetijstva), da bi razpravljali o tem, kako bo Italija izvajala zadnje smernice evropske gospodarske skupnosti o kmetijstvu. Sestanka so se udeležili tudi ministri Gioia, Toros in Ferrari - Aggradi.

Znano je, da so smernice EGS o kmetijstvu že spet prizadele Italijo, nič čudnega torej, če med predstavniki levosredinske vladne koalicije ni bilo soglasja. Razšli so se, ne da bi razvozljali zapletenega vprašanja o «pristojnostih».

Za kaj gre? Demokristjani, socialdemokrati in republikanci odločno zagovarjajo mnenje, da mora smernice EGS o kmetijstvu centralistično uresničevati vlada, češ da gre za mednarodne sporazume. Nasprotno pa socialisti zagovarjajo načelo, da so za kmetijska vprašanja pristojne deželne uprave. Res določa prav ustava deželam prvostopenjsko pristojnost glede kmetijstva. Tega se zavedajo predvsem socialdemokrati, kot je dokazal tajnik Cariglia v razgovoru s časnikarji, ko je dejal, da «ne moremo dopustiti, da bi se ustvarjala Evropa dežel» in da bi posamezne dežele začele postavljati svoje zahteve v EGS. V mislih je imel verjetno prav dežele z levičarsko upravo (Emilija, Toskana, Umbrija), ki so pretežno kmetijske in se resno ubadajo prav s tem, kako omiliti posledice ukrepov EGS o kmetijstvu.

Zaradi spora, ki je nastal na sestanku, so sklenili, da bo tudi o tem razpravljal «vrh» leve sredine, ki se bo sestal prihodnji teden pri Rumorju.

Državni obisk kardinala Casarolija na Poljskem

VATIKAN, 1. — Papežev «zunanji minister» monsignor Agostino Casaroli bo v ponedeljek odpotoval v Varšavo na uradni obisk in razgovore s poljskim zunanjim ministrom Stefanom Oszlowskim.

Casarolija, ki bo na Poljskem ostal tri dni, čakajo težke naloge. Po srečanjih poljskih predstavnikov v Vatikanu s Pavlom VI., ki so vzbudila tako navdušenje, da so postale upravičene celo domneve o skorajšnjem papeževem potovanju na Poljsko, so se odnosi rahlo poslabšali zaradi nestrpnosti poljskega klera in še posebej tistega dela škofov, ki sledi kardinalu Wiszinskemu. Slednji je namreč v svojih govorih začel kampanjo z zahtevo o pouku verouka v državnih šolah, kar je v nasprotju z laičnostjo poljske socialistične države. Kritiziral je celotni vzgojni sistem in postavil druge zahteve, ki so kmalu izzvale reakcijo uradnih krogov. Casaroli bo med svojim obiskom v razgovorih z Wiszinskim skušal umiriti razboritega kardinala, da bi Vatikanu ne pokvaril ugodnih perspektiv za širše sporazumevanje. Od teh razgovorov in izida pogajanj s poljskimi oblastmi bo odvisno, če bo Casaroli podaljšal svoj obisk. To bo tudi znak, da so bile najhujše težave premoščene.

STRAHOTNA TRAGEDIJA V SREDIŠČU BRAZILSKEGA VELEMESTA SAO PAULO

Požar uničil nebotičnik: 54 mrtvih in 60 ranjenih

Osem ljudi se je raztreščilo na pločniku, ker so se v blaznem strahu pognali skozi okno, da bi ušli ognjenim zubljem - Kratek stik vzrok tragedije

SAO PAULO, 1. — Močan požar je danes uničil 25-nadstropni nebotičnik v središču brazilskega velemesta Sao Paulo. Strahotna tragedija je terjala veliko človeških žrtev. Po vesteh iz osrednje mrtvašnice naj bi reševalci doslej našteli 54 trupel, ranjencev pa naj bi bilo okrog šestdeset. Obračun je še začasen, ker se večina ranjencev bori s smrtjo zaradi hudih opeklin po vsem telesu, gasilci pa menijo, da je v poslopju še trideset ali štirideset trupel.

Požar je izbruhnil okrog 9. ure in se je razširil z bliskovito naglico po poslopju, v katerem so predvsem uradi in zasebna stanovanja. V prvih sedmih nadstropjih nebotičnika je ogromna garaža natrpana z avtomobili, kar pojasnjuje dejstvo, da se je požar tako hitro razširil.

Med mrtvimi je vsaj osem ljudi, ki so se v blaznem strahu pognali skozi okna, da bi se rešili pred ognjenimi zublji in so se raztreščili na pločniku pred nebotičnikom.

Radovedneži in časnikarji, ki so se zbrali v bližnjih poslopjih so bili priče srhljivim prizorom na terasi gorečega nebotičnika. Ljudje, ki so se zbrali v upanju, da bodo ušli smrti so se prerivali, da bi lahko stopili na helikopterje policije in mornarice, ki so pomenili rešitev.

Boj gasilcev, ki so prišli tudi iz vseh bližnjih mest, za ukrotitev požara je bil skoraj brezupen. Brizgalke so eksplodirale in vodni pritisk je bil premajhen, tako da vodni curki niso mogli do gornjih nadstropij. Število ljudi, ki so v brezupnem strahu skakali skozi okna, je naraščalo. Pilotom nekaterih ogromnih helikopterjev brazilskega letalstva se je z drznimi manevri posrečilo, da so pristali na strehi gorečega nebotičnika in so pripomogli tako k hitri evakuaciji ljudi. Brez dvoma je drznost teh pilotov, ki so tudi polili streho nebotičnika s protipožarno peno in potresli s protitermičnim materialom, preprečila še hujšo tragedijo.

Po prvih rezultatih preiskave je požar izbruhnil zaradi kratkega stika v ohlajevalni napravi, razširil pa se je tako bliskovito, ker je bila notranjost opremljena z vnetljivim pohištvom iz plastične mase.

Proti večeru, medtem ko so radijske in televizijske postaje Sao Paula prenašale pozive oblasti zdravnikom, krvodajalcem in zdravstvenemu osebju naj se javijo v bolnišnicah, so se gasilci še vedno borili proti mogočnemu požaru.

Močnejši izbruh lave iz Etne

CATANIA, 1. — Brezno, iz katerega že drugi dan bruha lava iz vulkana Etne se je razširilo do dvojnega premera. Iz njega je privrel nov tok žareče lave, ki se je pridružil prvemu. Ta sedaj drsi hitreje v nižino in za seboj uničuje nasade kostanjev in borov. Na poti potoka vrele lave ni stanovanjskih poslopij.

Število žrtev letalske nesreče pri Pago Pagu je včeraj naraslo na 93

PAGO PAGO, 1. — V letalski nesreči pri tihooceanskem otoku, kjer se je zrušilo ameriško letalo boeing 707 je izgubilo življenje 93 oseb. Enaindevetdeset jih je umrlo v gorečem letalu, dva izmed desetih preživelih potnikov pa sta izdihnila v bolnišnici. Baje pogrešajo še enega potnika.

Preiskavo o nesreči vodijo, poleg krajevnih oblasti, tudi ameriški specialisti, ki so prišli iz ZDA. Našli so «črno škatlo», registrator, ki avtomatsko snema vse pogovore in osnovne podatke o letenju in upajo, da jim bo z njeno pomočjo mogoče odkriti vzroke tragedije.

Eden izmed preživelih potnikov (skupaj jih je sedem, vendar se jih pet še bori za življenje) je izjavil, da so se potniki zavedeli, da letalo pada. Skušali so se preriniti skozi zasilne izhode. «Meni je uspelo, da sem zdrsel po krilu in si tako rešil življenje», je dodal.

Iz nadzornega stolpa pa poročajo, da je kapetan Leroy Peterson sporočil, da je na krovu boeinga nastal požar. Družba «Pan Am» zanika, da bi se letalo vnelo med letenjem.

Dva izmed šestih talcev ušla japonskim teroristom v Singapuru

SINGAPUR, 1. — Dvema izmed šestih talcev, ki so jih japonski in palestinski teroristi (pripadniki «Rdeče armade» in Habbashove «Ljudske fronte») ujeli je uspel beg z ladjice, na kateri teroristi čakajo na rešitev pogajanj da lahko odidejo v katero izmed arabskih držav.

Skočila sta v morje in odplavala. Nemudoma so ju potegnili na krov enega izmed tolikih policijskih motornih čolnov, ki stalno patrolirajo okoli zajetega trajekta «Laju».

Položaj se od včeraj ni spremenil. Singapurske oblasti so sicer pripravljene izročiti teroristom prepustnice za katerokoli arabskih držav (toda sami ne marajo, da bi jih izročili Siriji, Adenu ali Iraku), trdeč, da «za sedaj niso povzročili smrtnih žrtev». Pač pa se japonske oblasti branijo zamenjave talcev. Teroristi so namreč predlagali, naj bi Japonska dovolila svojemu veleposlaniku ali komu izmed diplomatov, naj stopi na letalo, s katerim bi odleteli na Bližnji vzhod.

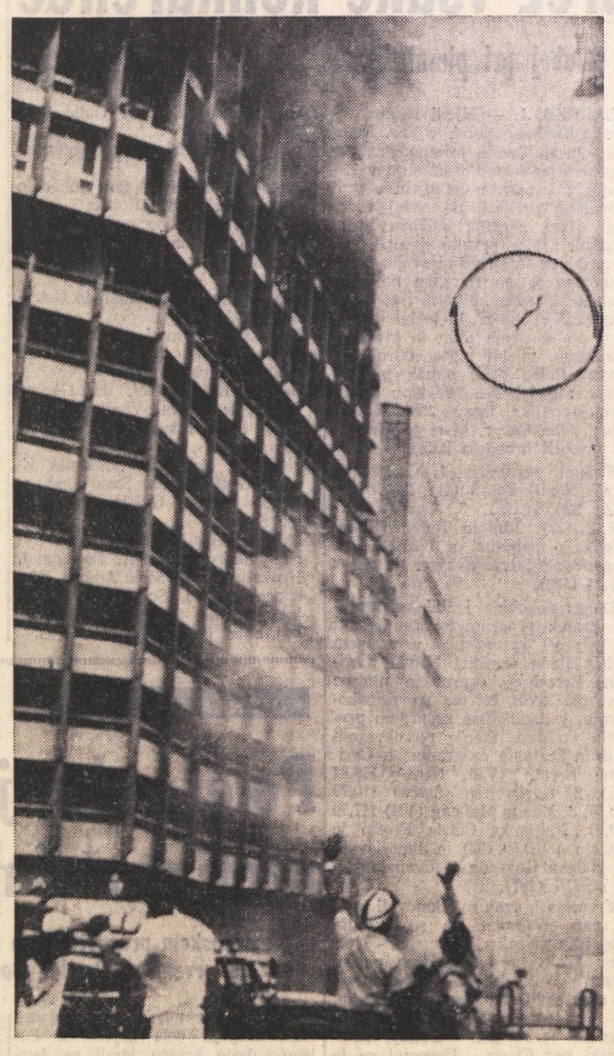

Pretresljiv prizor iz Sao Paula: da bi zbežal požaru se je moški (v obročku) pognal v prazno, smrti naproti

ČEDALJE VEČ ROPARSKIH NAPADOV NA BANKE V ITALIJI

Predlog PSI: vsaj ena tretjina agentov za boj proti zločinu

Včeraj več roparskih napadov v Rimu, Neaplju, Cremoni, Mesini, Grossetu in Veroni

RIM, 1. — V enem dnevu je bilo v Italiji več ropov v bankah in enem poštnem uradu.

V Rimu je pet roparjev vdrlo v podružnico mestne hranilnice. Polastili so se osem milijonov lir in zbežali na ukradenem avtomobilu.

V četrti Torpignattara, prav tako v prestolnici, pa so štirje zlikovci odnesli iz poštnega urada deset milijonov lir ter izginili.

V Neaplju so trije roparji vdrli v podružnico kmetijske banke in se polastili 5 milijonov lir, nato pa zbežali z avtom.

V Trgu Salizzole pri Veroni so trije roparji odnesli iz zadružne hranilnice, kamor so vdrli, šest in pol milijona lir. Dva roparja sta iz kmetijske blagajne v kraju Seregnano pri Cremoni odnesla 2 milijona lir prihrankov.

Trije roparji so vdrli v podružnico banke «Monte dei Paschi» v vasi Paganico pri Grossetu. Odnesli so sedem milijonov lir.

Pet zamaskiranih roparjev je vdrlo v hranilnico «Vittorio Emanuele» v Milazzu, pri Mesini. Polastili so se vsote 9 milijonov lir, nato pa odbrzeli na ukradenem avtomobilu.

To je prvi, verjetno do konca večera nepopoln seznam kriminalnih dejanj v Italiji v zadnjih 24 urah. Očitno je, da zločinska dejavnost narašča in da se morajo odgovorni krogi s tem vprašanjem resno spoprijeti.

Povsem razumljivo je, da se najdejo v takih primerih tudi «šakali» z desnice (prav tiste desnice, kjer je meja med politiko in zločinom le v teoriji), ki zahtevajo, naj vlada poseže s «trdo roko», naj policija strelja, ko le more, naj se... skratka, uvede v državi policijski teror kot «zdravilo» proti kriminalu.

Verjetno bi tudi uresničitev takih histeričnih predlogov ne pomagala. Zločin ima globoke korenine, kakor ima globlje vzroke tudi dejstvo, da so policijski organi pred zločinom nemočni.

Zakaj? Na zadnji okrogli mizi v Rimu, ki jo je organizirala revija «Ordine pubblico», je socialistični poslanec Balzamo ugotovil, da je policija v Italiji nemočna zato, ker sploh ni organizirana za boj proti zločinu. Njena prvenstvena vloga je represija delavskih in drugih manifestacij. Zato so področni komisariati dejansko prazni, zato je policija koncentrirana v velikih mestih, a ne v kvesturah, pač pa v vojašnicah in, končno, zato se z bojem proti zločinu ukvarja le najmanjši odstotek policistov; Drugim so poverjene, če lahko tako zapišemo, «politične» naloge.

Tudi s soastvom nekaj peša: res je namreč, da ostajajo zločinci večkrat na svobodi tudi zato, ker potekajo procesi predolgo.

Zato so predložili socialistični senatorji (prvi podpisnik Zuccalà) zakonski predlog o reorganizaciji policijskih sil za boj proti kriminalu in še posebej proti ropom in ugrabitvam oseb.

Socialistični predlog, ki izhaja iz zgoraj navedenih spoznanj, je seveda bistveno drugačen od onega, za katerega se zavzemajo nekateri demokrščanski poslanci. Slednji v bistvu predlagajo le, naj bi v Italiji dopustili policiji pravico, da po mili volji zapira vse osumljence («preventivni pripor»), obenem pa določa povečanje organikov raznih, med seboj konkurenčnih policijskih in orožniških radov.

Socialistični senatorji predlagajo predvsem troje: reorganizacijo policijskih struktur za boj proti zločinu, nadalje uvedbo hitrega postopka za sojenje roparjem in, tretjič, naj se z bojem proti kriminalu ukvarja «vsaj ena tretjina policistov». Zadnji predlog (čl. 4) ni presenetljiv, če pomislimo, da se danes z bojem proti zločinskim dejanjem ukvarja le vsak peti-šesti policist ali karabinjer.

V prvem členu določajo socialisti, naj bi organizirali pri notranjem ministrstvu skupen štab za boj proti zločinu. V njem naj bi bili predstavniki policije, karabinjerjev in finančne straže. Deloval naj bi pod nadzorstvom posebne komisije, ki bi bila izraz parlamenta.

Nadalje predlagajo, naj bi take skupne «štabe» i noperativne enote organizirali v vseh glavnih mestih italijanskih dežel. V enotah naj bi bili policisti vseh rodov v funkciji «sodne policije», se pravi v «detektivski službi».

Tretji člen določa roke, v katerih morajo biti sojeni zajeti roparji: 60 ali največ 80 dni.

Končno pa določa četrti člen, naj se policija reorganizira tako, da bo «vsaj 30 odstotkov častnikov, podčastnikov in agentov posvečenih boju z zločinom».

BELFAST, 1. — Pomemben dosežek na srečanju med predsednikom vlade irske republike Cosgravom in «premierom» deželne vlade v Belfastu Faulknerjem, se pravi navezavo uradnih stikov med severnoirsko provinco in republiko «Eire», je skalila vest, da so v prestolnici Ulstra aretirali namestnika poveljnika struje «provisionals» IRA Jamesa Browna. Gre za enega izmed najbolj iskanih voditeljev severnoirskega upora, ki je predlanskim ušel iz angleškega koncentracijskega taborišča.

Val nasilja zajel Pariz: en mrtev in 12 ranjenih v spopadih med banditi in policijo

PARIZ, 1. — Prebivalstvo francoske prestolnice je zelo zaskrbljeno spričo navala nasilja, ki je zajel Pariz in ki se še ni polegel. V pičlih 24 urah, od 10.30 včeraj do 9.30 danes zjutraj, je prišlo do vrste ropov in oboroženih spopadov med policijo in banditi, ki so si sledili v peklenskem tempu. Obračun je tragičen: en otrok mrtev, dvanajst ranjenih (štirje policijski agenti, en žandar, dva klienta neke menjalnice, pet roparjev), en talec izpuščen, dva milijona in pol frankov (okrog 334 milijonov lir) plena.

Do zadnjih dveh roparskih podvigov je prišlo danes zjutraj v Durbanu, majhnem mestecu nedaleč od Pariza in v XIX. arrondissementu francoske prestolnice.

V Durbanu sta zakrinkana bandita vdrla v krajevno podružnico nekega velikega bančnega zavoda ob 9.30. Ravnatelj banke je sprožil alarmno napravo in policija je prišla na kraj, ko sta bandita zapuščala poslopje z denarjem, ki sta ga pograbila v jekleni blagajni. Roparja sta začela streljati proti policistom, ki so odgovorili z orožjem in ujeli enega bandita, drugi pa je izkoristil zmedo in jo pobrisal z ukradenim avtom.

Skoraj istočasno sta dva bandita napadla v Parizu bančnega uradnika in se polastila 150.000 frankov (okrog 20 milijonov lir).

Včerajšnji «divji ples» se je začel z ropom v banki na Trgu De Fetes. Šlo je za tako rekoč «banalen» podvig: nič ranjenih, 70 tisoč frankov plena.

Dve uri pozneje še en roparski podvig, tokrat v predmestju francoske prestolnice. V Chatillonu-sous-Bagneux so štirje banditi napadli podružnico bančnega zavoda BICS. Ravnatelj banke sproži pravočasno alarmni sistem, a banditi zasumijo, da nekaj ni v redu. Polastijo se 45.000 frankov in se z dvema talcema odpravijo na prosto. Policija je že obkolila banko. Nepričakovano se vname oborožen spopad: eden od banditov in eden od policistov se zgrudita na tla hudo ranjena v mlaki krvi. V tem priteče iz banke ravnatelj in napade bandite od zadaj: eden od kriminalcev izpusti talca in se ranjen vda, tisti, ki je vlekel drugega talca, se zgrudi zadet v srce, zadnji pa jo pobriše in pusti plen na ulici.

«Divji ples» se nadaljuje: ob 14.14 na Trgu de la Bourse, ob 17.15 v Rue des Cloys, ob 20.30 v Rue Durantin, ob 21.30 na Trgu des Abbesses.

Po mnenju policije je v Franciji nastopil čas hladnokrvnega nasilja. Novi banditi so neke vrste «desperadosi» kriminala: napadejo vsakogar, ne glede na plen, streljajo brez pomisleka, rajši umrejo v oboroženem spopadu kot pa da jih policija aretira in zapre. Število kriminalnih podvigov narašča s presenetljivo naglico: leta 1966 je bilo v Parizu samo šest ropov, lani je število naraslo na 598, letos bo predvidoma še večje.

Policija je večkrat nemočna in prav zato sindikati agentov zahtevajo moderna tehnična sredstva in novo taktiko za boj proti kriminalu, saj so oboroženi spopadi med banditi in policijo na pariških ulicah postali že vsakdanja stvar.

WASHINGTON, 1. — «New York Times» objavlja domnevo, da bo na dnevnem redu skorajšnjih razgovorov med Kissingerjem in sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom, ki se odpravlja v ZDA, tudi «kubansko vprašanje».

Potres v Izmiru: 2 mrtva in 35 ranjenih

Vrsta močnih potresnih sunkov je v prvih jutranjih urah stresla Izmir in turško obalo ob Egejskem morju. Po prvih vesteh sta zaradi potresa izgubili življenje dve osebi, 35 pa jih je bilo ranjenih. Potres je znatno poškodoval stari del Izmira, kjer je bilo več znamenitih umetnin arabske arhitekture. Na sliki: omet in tramovi porušene hiše so zakopali avto, ki je bil parkiran na ulici

NAIVNO POČETJE JE FANTU NAVDIHNIL FILM

Mlad grški ropar sprejel zamenjavo talca z nemškim policistom: aretiran

Vdrl je v mestno hranilnico v Hildnu in ugrabil štiri talce
Po divjem begu z avtomobilom so ga policisti prelisičili z zvijačo

HILDEN, 1. — Moškemu, ki je prejšnjega večera vdrl, malo pred uro, ko so zapirali, v mestno hranilnico, odnesel 70 tisoč mark in ugrabil štiri talce, je rop izpodletel. Tri ure je trajala pustolovščina, ki spominja na filme o drznih ropih in lovu gangsterjev na Divjem zahodu ZDA v 20-tih letih: tri ure je neznani moški (rekel je, da je Holandec) z blazno hitrostjo drvel po cestah med Hildnom in Düsseldorfom, v okraju Ruhr, zamenjal avto s policijskim, se ponesrečil in končno, ko se je zatekel v mladinsko prenočišče, nasedel na policijsko zvijačo. V tistem trenutku se mu je razblinil sen o lahkem bogastvu: 630 tisoč mark, ki jih je prejel kot odkupnino za talce, je spet prišlo v roke policiji in banki.

Zgodilo se je v četrtek zvečer, malo pred uro, ko zapirajo bančna okenca. Neznan moški se je prikazal v enonadstropni stavbi mestne hranilnice v Hildnu, nasproti železniški postaji. Glavo in obraz si je zamaskiral: z orožjem v roki je prisilil bančne uradnike, da so mu izročili denar, ki je bil v blagajni (približno 70 tsoč mark), nato pa — verjetno je pričakoval večji znesek — ukazal štirim uradnikom, med njimi je bila ena ženska, naj mu sledijo. Policiji, ki je prihitela na kraj ropa, je izjavil, da bo talce ubil, če mu ne bodo izročili poldrugega milijona mark (približno 350 milijonov lir) in avto, s katerim naj bi odpotoval v Amsterdam .Govoril je tudi o nekem svojem prijatelju, ki da ga čaka s helikopterjem, kar je verjetno bila le nesuretna laž osamljenega roparja. Morda pa si je ropar res nadejal, da ga pajdaš ne bo pustil samega na cedilu, sicer si je težko tolmačiti, da je tako naivno ravnal, saj je bil v popolnoma brezizhodnem stanju.

Policisti so mu res, po kratkotrajnih pogajanjih, ki se jih je udeležil sam notranji minister okraja Ruhr Willy Meier, izročili rdeč športni «opel». Ropar je nato, skladno z dogovorom, izpustil tri od štirih talcev, zadnjega, 35-letnega uradnika Forsta Mengelerja pa obdržal kot zadnje jamstvo. Kljub temu se je več policijskih avtomobilov pognalo za njim: niso ga izpustili niti za trenutek, kljub obupnim poskusom moškega, da bi se jim izmuznil v cestnem vozlišču pr Düsseldorfu. Proti policistom je izstrelil več nabojev, a ni nikogar ranil.

Tedaj mu je, nedaleč od mesta Leverkusen, uspela drzna akcija. Pognal se je iz avtomobila, ki ga je sunkovito ustavil in s samokresom prisilil policista v avtu, ki mu je sledil, da sta izstopila. Na avto je naložil talca in spet odbrzel. Pozneje se je zatekel v mladinski hotel, ker je s policijskim avtom trčil. Iz mladinskega hotela je obnovil pogajanja s policisti, ki so ga obkolili. Sprejel je predlog, naj bi talca zamenjali z drugim: policijskim funkcionarjem. Ropar je ta predlog sprejel, ko pa se mu je približal, ga je policist zagrabil in onemogočil. Med rvanjem so slišali pok iz samokresa. Ni še znano, kdo je streljal, res pa je, da se je ropar zgrudil na tla z rano v čelu.

Odvedli so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da gre za 26-letnega grškega izseljenca. Ime mu je Šerif Bekir Oglu, ki je bil zaposlen kot delavec v neki mehanični delavnici v Leverkusnu. Policistom ki so ga zaslišali je priznal, da je rop organiziral po nekem filmu, ki ga je videl in ga navdušil.